

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

БҮГЭДЭ АРАДАЙ СОНИН

ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

2009 оной сентябриин 17 Четверг

№ 37 (21731)

Намарай эхин хара бишэн харын 29 гарагай 5

Дүхэриг

Манай сонин Россин хэблэлэй алтан жасада оруулагданхай

Амаршалая!

БУРЯАД СПОРТДО ҮЗЭГДӨӨГҮЙ АМЖАЛТА

Тайванийн Тайбэй хотодо 21-дэхие үнгэргэгдэн Сурдлимпийн наадануудта буряад хүбүүд ялас гэмэ амжалта туйлаба гэшэ. Бүхэ барилдаашад Александр Цоктоев, Григорий Кожевников гэгшэд алтан медальда хүртөө, харин футболлой бартаа хамгаалагша Александр Павлуцкий мүнгэн медальяр шагнагдаа.

Сурдлимпийн нааданууд хадаа Олимпийн наадануудтал адли үүхэдэлхэйн хэмжээнэй шэхэ хатуушуулай дунда мурьсөөнүүд гэшэ. Олимпийн наадануудай удаа жэл болоод байхада үнгэргэгдэдэг заншалтай. Зунай наадануудта 25 спортын зүйлөөр тамиршад мурьсэнэ, харин үбэлэй нааданай программада спортын 7 зүйл оруулагданхай.

буумсаарнь дуу хатарай «Байгал» театрай бэлигтэй артистууд хүхэ номин хадагаар, сагаан эдээнэй дээжээр угтан абаа. Буряадай эрдэм ухаанай болон нуралсалай министр Алдар Дамдинов, социальна хүгжэлтын министр Наталья Хамаганова, физкультура болон спортын талаар республиканска хорооной түрүүлэгшэ Владислав Бумбошкин гэгшэд самолёдой гэшүүр хажууда илагшадые хүлээн абаннинь гайхалгүй байба. Ушар гэхэдэ, буряад спортдо нэгэшье нимэ томо амжалта дайралдаагүй.

Аэропортын хажууда Александр Цоктоевые, Григорий Кожевниковые болон тэдэнэй хоригшодые Сырен-Доржо Андреновые ба Юрий Сандаковые Хягтын болон Ойхоной нютагаархидай эблэлнүүдэй түлөөлэгшэд амаршалаад, буряад дэглэнүүдые үмэдхүүлбэ.

Соведүүдэй талмай дээрэ олон тоото нютагаархид суглараад, чемпионуудтай уулзаха ханаатайнууд байба. Багахан саг соо тэдэнтэй хөөрэлдэнэй удаа, хотын Администрацийн эгээл томо зал соо уулзалга эмхидхэгдэбэ.

Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Баир Бальжиров үнэн зүрхэнһөө баясажа байһанаа мэдүүлбэ. «Иимэ бэрхэ хүбүүд болохын тула архи ууха, тамхи татаха хэрэггүй. Спортдоор бээ хорибол тааруу», - гээд Баир Бальжиров мэдүүлбэ.

Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо Александр Коренев, Улаан-Удын толгойлогшын орлогшо Игорь Зураев, эрдэм ухаанай болон нуралсалай министр Алдар Дамдинов болон бусадшые агууехэ иалтаар амаршалба.

Сарюна ЭРДЫНЕЕВА. Р.Н. БАЗАРОВАЙ фото-зурагууд.

ТОБШОХОНООР

Үнгэрхэн долоон хоногой туршада республикнай дэрим ажахынууд таряагаа хуряажа эхилбэ. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой, Зэдын аймагай Борьбогой ажахын таряашад энэ хүдэлмэринэ түрүүлэн эхилбэ гэшэ. Бүхыдөө 100 мянган гектар таряалангай ургаса хуряагдаха шотой.

Нийслэл хотодо «Мэргэжэлээр эрхим» гэхэн конкурсн дүнгүүд согсологдоо. Улаан-Удын авиационно заводой, ЛВРЗ-гэй, «Улан-Удэстальмост» бүлгэмэй, Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй эрхим мэргэжэлтэд эндо хабаадаа. Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй ажалшан Александр Дьяченко - эрхим токарь, Улаан-Удын авиазаводой Юрий Фомицкий эрхим электросварщик гэжэ тодорбо.

Улаан-Удэ хотын захиргаан хадаа географическа эрдэмэй доктор, профессор, Россин Федерацийн эрдэм ухаанай габьяата ажал ябуулагша, Арадай Хуралай депутат Арнольд Тулохоновто Улаан-Удэ хотын хүндэт эрхэтэн гэхэн нэрэ зэргэ олгобо.

Закаменск хотодо мяханай комбинат дахинаа хүдэлжэ эхилхэнэ. Республикн Хүдөө ажахын министерствын дэмжэлгээр хуушан мяханай комбинадай үндэһэ нуурида байгуулагдажа байһан шэнэ предпряти хүдөө ажахын продукци буйлуулдаг болохон гэшэ.

Хурамхаанай аймагы 2009 онһоо эхилээд 2011 он хүртэр болбосон түхэлтэй болгохо муниципальна программа амжалтатай бэсүүлэгдэжэ байнхай. Тэрэнэй дүнгүүд хаяхан согсологдоо.

Ивалгын аймагта оршодог Буряадай хүдөө ажахы шэнжэлэлгын институтай талмайнуудта, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхоздо «Таряалангай үдэр-2009» гэхэн хэмжээ ябуулга үнгэргэгдэжэ, орооһото ургамалнуудай шэнэ сортнууды таряалан дээрэ туршаха, газар элдүүлгын шэнэ онол аргууды хэрэглэхэ асуудалнууд зүбшгэдэнэ байна.

Забайкалиин арадуудай этнографическа музейн дэргэдэ багахан зоопарк байгуулха үүсхэл гаргагданхай. Энэ хэргы дэмжэжэ, хоёр харын туршада Буряад орондо марафон үнгэргэгдөө.

Сентябриин 11-нээ эхилжэ 18 хүртэр Шэтэ хотодо Буряад драмын театрай артистнар гастрольдо ошонхой. Пүүлэй үдэ табигдаһан найман зүжэгүүды эндо харуулха байна.

Б.Н.Ельциной нэрэмжэтэ библиотекэ сентябриин 1-нээ хүдэлжэ эхилбэ. Энэ библиотекы байгуулгада 5 миллиард түхэриг үгтэһэн байна. Электронно аргаар энэ номой сангай баян жасатай хүн бүхэн танилсаха аргатай.

Эльвира ДАМБАЕВА.

УВАЖАЕМЫЕ ЧИТАТЕЛИ!

ПОДПИШИТЕСЬ НА НАШУ ГАЗЕТУ

- Экономика и культура во времена глобальных перемен
- История, традиции и современность
- Бурятия - особая зона развития туризма и экологических проектов
- Бурят-монголы и мировое общество
- Астрология и мистика
- «Бадма баабайнда баяртай, хүхюүтэй даа» (страница юмора и смеха)

- «Восточная пчелка» (детская полоса творчества)

- Из сокровищницы мировой литературы, монгольских летописей, из золотого фонда бурятской литературы

ТВОРЧЕСКИЕ КОНКУРСЫ:

- «Лучшие люди Бурятии»
- «Символ девяти знамен»
- «Буряад үнэн» - «Дүхэриг» - центр литературной жизни Бурятии.

По вопросам подписки на газету с получением в редакции или с доставкой в организацию (не менее 10 экземпляров) обращаться в отдел распространения по адресу: г. Улан-Удэ, ул. Каландаришвили, д.23, тел.: 21-50-52, факс: 21-54-54.

По вопросам подписки газеты по почте обращайтесь в почтовые отделения Почты России до 20 числа каждого месяца.

ДОСТУПНО ВСЕМ
УДОБНО ВАМ

СВЕЖИЕ ГАЗЕТЫ
И ЖУРНАЛЫ
В КАЖДЫЙ ДОМ

ПОДПИСКА
НА ПЕРИОДИЧЕСКИЕ
ИЗДАНИЯ

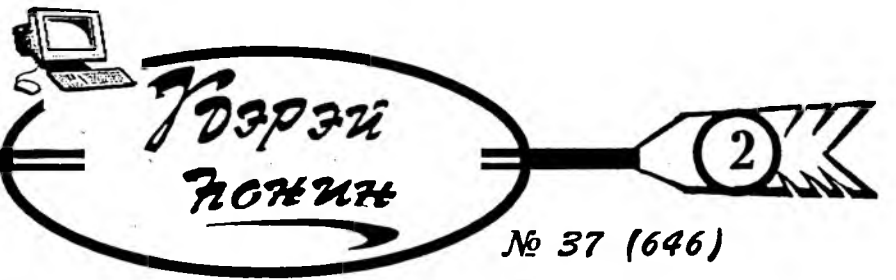
С 1 сентября началась подписка на газеты и журналы на 1-е полугодие 2010г. во всех отделениях почтовой связи

- Лучшие условия доставки:
 - на домашний адрес
 - на абонентский ящик
 - до востребования
 - на адрес предприятия

Подписывайтесь на любимые издания и наслаждайтесь чтением!

тел. 8(3012)21-63-90; 21-45-38

ЗАЛУУШУУЛАЙ ЕРЭЭДҮЙ ЯМАР БАЙХАБ?

залуушуулай политикин, аяншалгын болон спортын талаар министрствын дэргэдхи залуушуулай политикин болон олонийтын холбоо харилсаанай Департаментын директор Борис Гусев хабаадаа.

Любовь Бурда зүблэл эхилхэдээ, сугларагшадта баярай үгсүүдээр хандаа.

Тус суглаан Росси дотор юүдэхинэ эмхидхэгдэж байна. Энэнь гүрэн засагаархидай залуушуулай политикада эх анхаралаа хандуулжа байһынь гэршэлнэ. Эндэ муниципальна хэмжээн дээрэ бэлүүлэгдэж байһан залуушуулай политикин асуудалнууд элирүүлэгдээ.

Гол түлэб хүдөө нютагай залуушуулай ажабайдалыс хүнгэрүүлхэ тухай хэлсэгдээ.

Борис Гусевай тэмдэглэһээр, энэ асуудалыс шиндхэын тула гүрэн залуушуулда зорюулжа программануудыс зохионо. Тус программануудай найнаар бэлүүлэгдэж эхилбэл, Росси доторхи залуушуулыс найнаар ажаһууха аргатай болохо.

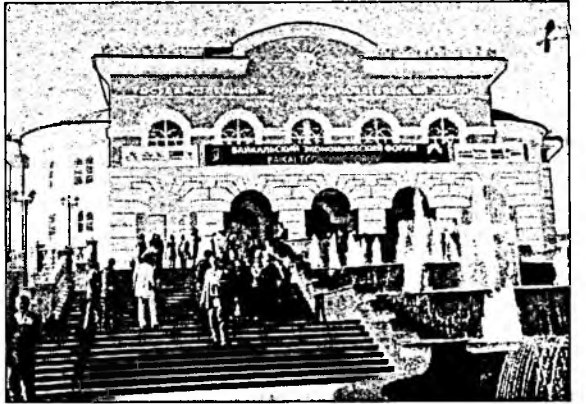
Янжама КИМ.

Р.Н.БАЗАРОВАЙ фото-зураг.

ОРОД ДРАМЫН ТЕАТР НЭЭГДЭХЭНЬ

«Мы!Дома!» гэхэн концерт наадаар шэнэ Ород драмын театр нээгдэхэ. Үйлэ ябуулга сентябрийн 18- да үнгэрхэ.

Харин сентябрийн 19-дэ Степан Лобозеровой нэрэмжэтэ фестиваль эхилхэ. Тус хэмжээ ябуулга 5 үдэр соо үнгэрхөөр хараалагдана. Эндэ манай Ород драмын болон Омск хотын театрнуудай артистнар хабаадаха.

«Ород драмын театрын нээлгын баярта эхэ бэлдэж байнабди. Тус фестиваль харагшадта һонирхолтой байха бээ гэжэ найдагдана. Фестивалиин онсо илгаа хадаа жюри соо ганса Степан Лукич Лобозеров байха. Тийн хэн илагша болохо гэжэ тэрэ гансаараа шийдэхэ», - гэжэ Ород драмын театрай директор Петр Степанов хэлэнэ.

Фестивалиин һүүлээр, театрай артистнар шэнэ сезондо бэлдэлгээ эхилхэ. Тэрэнь «Дни премьер в ноябре» гэжэ нэрэтэй байха гэжэ театрай хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлээ.

«Ноябрь һара соо Лев Толстойн «Плоды просвещения» болон Ионескын «Стулья» гэхэн жүжгүүдыс харуулхабди», - гэжэ ород драмын театрай режиссер Олег Юмов хэлэнэ.

Тийн театрай артистнар эхэ бэлдэлгэ үнгэргэжэ байхадань, хаяхана журналистнуудтай уулзалгануудыс үнгэргэхын тула байгуулагдаһан пресс – холой нээлгэ үнгэрөө.

Театрай фое соо эхэ телевизорнуудыс табиха. *Зүжэгтэй эхиндэ хожомдоһон хүнүүд тус телевизорнуудаар сценэ дээрэ боложо байһан үйлэ ябуулгануудыс хараха аргатай байха. Тийн дресс – код байгуулхабди гэжэ театрай хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлээ.

Эржена БАТОВА.

Авторай фото.

ШУҢА ТУШААЛГЫН СТАНЦИДА – 70 ЖЭЛ

«Байгша оной эхинһээ хараад үзэхэдэ, урдахи жэлнүүдтэй зэргэсүүлхэдэ манай станцида эржэ, һайн дураараа шуһаа тушааха дуратайшуул 10 процент олон болоо», - гэжэ шуһа тушаалгын станцин ахамад эмшэнэй орлогшо Валентина Зеленцова хэлэнэ.

Энэ үдэрнүүдтэ шуһа тушаалгын станци 70 жэлэйнгээ ой тэмдэглэжэ байна. Энээндэ зорюулагдаһан «Основные направления развития Службы крови Республики Бурятия» гэхэн конференци хаяхана үнгэрөө.

Энэ жэлнүүд соо шуһа тушаалгын станци зохид найжараа. Станцида ажалладаг эмшэдэй ябуулжа байһан ажалай хүсөөр шуһаа тушааха дуратайшуул олон боложол байна. Шуһа хадалалгын медицинскэ приборнууд мүнөө үсын эрилтэнүүдээр хэгдэнхэй.

2008 ондо тус станци «Здоровье» гэхэн үндэһэн проектын ёһоор 127 миллион абанһан байна. Энэ мүнгөөрөө эдэнэр медицинскэ хэргэсэлнүүдыс абаа, корпуснууд соогоо ремонт хэһэн байна.

«Шуһа болбосоруулгада, хадагалалгада шэнэ технологи нэбтэрүүлгэ хадаа эхэ хэрэгтэй шэглэл болоно», - гэжэ Буряад Республикын элүүрыс хамгаалалгын министр Валерий Кожевников тэмдэглээ.

Тус конференци дээрэ сугларһан эмшэд, эмхи зургаануудай, ниитын нэгдэлнүүдтэй түлөөлэгшэд шуһа тушаалгын станцин саашанхи хүгжэлтэ тухай хөөрлөө. Тийн шэнэ медицинскэ хэргэсэлнүүдтэй танилсаа.

Эржена БАТОВА. Авторай фото.

БРУЦЕЛЛЭЗ ҮБШЭН БАТАЛАГДАБА

Бэшүүрэй аймагта үбшэлһэн эбэртэ бодо мал элирүүлэгдэбэ. Мухар-Шэбэрэй, Зэдын аймагуудай ветеринарин албанай мэргэжэлтэд эбэртэ малай тоо толгой шалгажа, энэ үбшэ тодорүүлба. Хальмаг үүлтэрэй бодо мал Бэшүүрһээ июлиин 4-дэ иишэ асарһан байгаа.

Республикын малай үбшэнгүүдтэй тэмсэдэг станцин Мухар-Шэбэрэй, Гарбагатайн, Бэшүүрэй болон Хяагтын филиалнуудай мэргэжэлтэд эбэртэ бодо малай хүрэг шалгаха отряднуудыс байгуулаа.

Буряад Республикадахи Ветеринарин управленидэ албан зургаанууд хоорондын түсбэй ёһоор хубийн олзын хэрэг эрхилэгшэ С.Е.Федотовой малай хүрэгтэ, Бэшүүр, Заганай Адаг, Дунда Харлан тосхонуудта үмсын ажыхынуудта үбшэлһэн үнээд олонхой. Малай шуһа абажа, шалгаха хүдэлмэри ябуулагдаһаар.

Бэшүүртэ бруцеллез үбшэн юүндэ дэлгэрээб гэхэдэ, С.Е.Федотов Ростовско областьһоо, Хальмаг Республикаһаа нарин шалгалта гаргангүй асарһанһаан болоһон байна. Тэрэ 850 толгой хальмаг үүлтэрэй үхэрнүүдыс асараа. Тэдэнэй 90-ниинь ветеринарин үнэмшлэггүй байгаа.

Үбшэлһэн малай түүхэй һү уубал, мяхыень ёһоор бусалгангүйгөөр эдибэл, хүнэй ами наһанда аюултай. Тиймһээ малай үбшэ сараха хүдэлмэридэ эхэ анхарал хандуулагдажа байнхай.

Светлана НАМСАРАЕВА.

2009 оной сентябрийн 1-һээ Восточно экспресс банкда Россин эрхэтэдэй яаралтайгаар хадагалуулан мүнгэнэй хэмжээн 25 миллиард түхэргһөө үлэб. Хадагалуулан мүнгэнэй гансата нэмһынь юүгээр ойлуулхаб гэхэдэ, таһагуудын эхэ эдэбхитэйгээр хүгжэһэн, тийхэдэ мүнгэ хадагалха таарамжатай зохид эрхэ байдалын хүн зоной дур татаһан байна (2009 оной эхинһээ

ВОСТОЧНО ЭКСПРЕСС БАНКЫН НӨӨСЭЛГЭНҮҮД

- Бальжин Николасвич, Восточно экспресс банк мүнгэ оруулагшадыс юүгээрээ татанаб гэжэ һананат? - Найдамтай, бариншатай дурдхалнуудтай энэ банк мүнгэ оруулагшадыс һонирхуула. Хадагалуулан мүнгэ страхованиин гуримаараа, тийхэдэ рейтингын агентствнүүдээрээ (тэрэ тоодо Moody's Investor Service Inc) банк найдамтай, хүсэтэй. Прцентын талаар үндэр хэмжээн хадаа эхэ ашаг олзотой байһынь гэршэлнэ. Банкын амжалтаттай байха бури мүнгэ оруулагшадын болон акционернүүдын баһа ашаг олзо сөхтэй байха юм.

- Восточно экспресс банк гэшэмнай эхэ банк гү? - Ажал ябуулгынгаа гол дүнгүүдээр Россин 80 банкнуудаар TOP-то Восточно экспресс банк ороно. Тийхэдэ хэрэгшэдэй урьһаламжануудаар болон хүн зоной урда абанһан уялануудайнгаа хэмжээгээр 30 томо банкнуудай TOP-то тоологдоно. 2009 оной июнь һарада акционернэ «Эталон-банк» гэхэн Москва хотын бүлгэмтэй нэгдүүлэгдэһэн байна. Мүнөө үедэ манай банкда «Движение» гэхэн Томскын банк орожо байнхай.

- Банкын үргэдхэгдэжэ байһаниин ямар булюу талатайб? - Гэрэйнгээ ойро банкын хангалгануудта хүн бүхэн хүртэхэ аргатай байһын тула бидэ таһагуудаа олон болгонобди. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдэдэ банкын 9 таһагууд бии, бүхы город бодото дээрээ хангагдана. Энэһнээ гадна клиентүүд нэгэл таһагта холбогдонхой байнагүй, өөрынгөө хотһоо гадур Восточно экспресс банкын байһангазарай ямаршэ таһагта хандажа, хангалга абаха аргатай. Хэрбэсэ бүхы орон дотор абажа хараа һаа, Россин 4 Федеральна округуудта (Түбэй, Баруун-Хойто, Сибириин, Алас Дурна зүгэй) округуудта бии. 35 регионуудыс багтаан оруула (гүрэнэй 160 гаран хотонуудта 300 гаран офисууд).

- Банкын дурдхалнуудын юүгээрээ илгаатайб? - Восточно экспресс банк нөөсэллгын программануудыс зохиоодоо элдэб олзотой, түлбэрийн дадалнуудтай, мүнгэ зөөри нөөсөллгэдэ элдэб хандхалтай хүнүүдэй хүсэлнүүдынь урид тааха гэжэ оролдодог. Хүнүүдэй бүлэг бүхэндэнь өөрын хандаса олохо гэжэ бидэ оролдодобди. Пенсонернүүдтэ богонихон болзор соо эхэ олзо оршо абаха гэшэнь шуһала гэжэ бидэ мэдэнбди. Шадалтай, зөөритэй хүнүүдтэ хубийн мениджер болон онсо эрхэнүүд, мүнгэ зөөри хадагалалгада нөөсөллгын тодо программа хэрэгтэй. Хэды таһатай байһанһаа болон нэрэ зэргэһээ дулдыдангүй мүнгэ оруулашад мүнгэ зөөриэ бүтэн бүрин байлгахы, мүнгэнэй сэнгэй уналгаһаа хам-

гаалха гэжэ оролдодог. Эдэ хүнүүдэй хүсэлнүүдынь урид тааха гэжэ бидэ эрмэлзэдэгбди. Энэманай манай амжалтада нөөлэлнэ хаш.

- Мүнгэ хадагалха ямар аргануудыс нөөсөллгшэд найшаадаг бэ? «Восточный» гэжэ нэрлэгдэһэн аргаар хүнүүд мүнгэсэ хадагалха сүдуратай. Олоной дунда энэ арга эрилтэ сөхтэй. Энэ арга өөрынгөө ээлжэндэ хоёр боложо хубаарна: нэмэгддэг (Сберплан) ба нэмэгддэггүй. Элдэб шадалтай, олзотой хүнүүдыс тэрэ сүд хонирхуула. Зүгөөр удаан болзорто нөөсөллхэ дуратайшуул энэ арга хэрэгшэ. Энэ аргаар нөөсөллгшэд зургаан һараһаа эхилээд гурбан жэл хүртээр мүнгэ нөөсөллхэ аргатай. Тэсэбэритэйгээр мүнгэ оруулагшад 15,71 процентээр мүнгэсэ хадагална (хадагалалгадаһан мүнгэнэй нэмэгддэг аргаар 6 һарын туршадта түхэригөөр, валютаар – 8,81%), харин жэлэй 16,64 процентээр (нэмэгддэггүй нөөсөллгүүдыс гурбан жэлээр түхэригөөр, валютаар – 10,05%). Хэлсэлнэй бүхы болзорто энэ хэмжэениин тэмдэглэгдэжэ бэшгэдэнхэй. Хэрбэсэ банк юрэнхы нөөсөллгшэдээр процентнүүдэ доошолуулаа һаань, хэлсэл соо заагдаһан тэрэл олзо оршоо мүнгэ оруулашад абаха гэжэ ойлгохо хэрэгтэй. Нэмэжэ тоолоһон болон зөөри болохо процентнүүдыс бүхы болзорто абахада болохо.

- Мүнгэ хадагалуула өөһэдэнтэй (фирменэй) арга ямар булюу талануудтайб? - Эхэ олзо оршотой, һара бүхэндэ процентнүүдын нэмэжэ түлэгддэг. Мүнгэ оруулашга нэмэлтэ олзоо өөрынгөө дураар хэрэглэхэ аргатай. Зөөрин олзо (дивидендүүд) абахаданьшэ, үгы һаа, саашан нөөсөллхэдэньшэ болохо. Хэрэглэгдээгүй процентнүүдын зөөри боложол байха, дээрэнь һара бүхэндэ мүнгэн нэмэгдэжэ байха. Энэһнээ гадна, энэ аргаар мүнгэ нөөсөллө, болзорһоон урид бусажа абаха арга хараалагдаһанхай.

- Тийхэдэ мүнгэ оруулашга нөөсэ мүнгэнэйнгөө зарим хубийнэ бусажа абахада, процентнүүдын элдэб аргаар болоно гү? - Сентябрьин 7-һоо Восточно экспресс банк нимэ хэрэг хараалаа. Хэрэгтэй болохо, нөөсөллхэ мүнгэсэ абаха байна шуу.

- Мүнгэ оруулашга нөөсэсэ нэмэхэ аргатай гү? «Восточный» Сберплан пополнил гэхэн арга хэрбэсэ шэлэбэл, ийхэдэнь болохо байна. Зүгөөр 5000 түхэригһөө бага бэшэ мүнгэ оруулашотой (валютаар баһал нимэ байха). Гэхэтэй хамта мүнгэсэ арьбадхаха бэшэ, харин суглуулан зөөриэ нөөсөллхэ дуратай хүнүүд байдаг. Тэдэ «Восточный» исполняемый гэхэн нөөсөллгын арга хэрэглэхэдэнь болохо. Эндэ мүнгэ нэмэжэ оруулаш болохогүй гэжэ ойлгобо шотойт.

- «Восточный» гэхэн нөөсөллгын аргада ямар хизаарлаганууд бииб? - 5000-һаа эхилээд, үшөө дээшэшэ мүнгэ нөөсөллхэ эрилтэстэй. Валютаар баһал нимэ байха. Бэшэ ондоо хизаарлаганууд үгы. Мүнгэ оруула-

- хаяа эрхэдээ, паспорт гү, али тэрэниис элгэхэ ондоо документ асарха хэрэгтэй.
- Саг үргэлжэ мүнгэ оруулагшадта бэлгүүд хараалагдадаг гү?
- Саг үргэлжэ мүнгэ оруулагшадта банк нэмэлтэ процентнүүдыс тооложо үгдэг. Энэманай тусхай абтанһан программа болоно. Тэрэнь эрилтэнүүдыс толохо гэбэл, банкын таһагуудта хандахада, үгы гэбэл, мэдээлэл албанда хонходо болохо.
- Хаана мүнгэ оруулашда болохо?
- Хангалгын бүхы дэбисхэртэ банкын таһагта хандаха хэрэгтэй. Холо ошоһоной хэрэггүй гэжэ таанадыс найдуулаһан. Дүтын таһагай хаяг нимэ утаһаар мэдэжэ абахада болоно:
- 8-800-100-7-100 (Росси гүрэндэ хонхолого түлөөһгүй)
- ** 2009 оной сентябрийн 1-нэй байдлаар процентнүүдэй хэмжэениинь заагданхай.
- Улаан-Үдэ хотын таһагуудай хаягууд:
- 1. Октябрьин 50 жэлэй гудамжын, 26;
- 2. Ленинэй үйлсын, 21;
- 3. Ключевская үйлсын, 11;
- 4. Краснофлотско үйлсын, 6;
- 5. Туполевай үйлсын, 10;
- 6. Барилгашадай гудамжын, 12;
- 7. Гагаринай үйлсын, 32;
- 8. Терешковой үйлсын, 12;
- 9. Октябрьска үйлсын, 26.

На правах рекламы.

Многих Вам лет, уважаемый Гармажап Лудупович! Юбилей

В эти дни исполняется 85 лет доктору исторических наук, профессору, академику Российской Академии социальных наук, Заслуженному деятелю науки Республики Бурятия и Российской Федерации Гармажапу Лудуповичу САНЖИЕВУ.

Гармажап Лудупович Санжиев родился в улусе Залан Нохонского сомона Селенгинского аймака Бурят-Монгольской АССР. Рчень рано он потерял отца и остался единственным мужчиной в семье. В это время ему было семь лет. Затем учеба в школе, окончание с отличием Нохонской семилетней и Загустайской средней школы. Выпускник Санжиев был принят в Иркутский государственный университет без экзаменов, однако учиться поехал не в Иркутск, а в Улан-Удэ, чтобы быть поближе к дому. Он поступает в Бурятский педагогический институт, но побыть студентом пришлось недолго. Начавшаяся война изменила все планы. Полгода в Забайкальском военно-пехотном училище - и на фронт, в минометную батарею 234-й Ярославской коммунистической дивизии, сначала наводчиком орудия, а вскоре - командиром орудия, разведчиком.

О том, каким бойцом был Гармажап Лудупович, свидетельствует украшенная боевыми наградами грудь ветерана. Только тот факт, что всего за три месяца за доблесть и отвагу, проявленные в сражениях, он был награжден медалью «За боевые заслуги», двумя медалями «За отвагу» и солдатским орденом Славы, говорит о многом. Цена этих солдатских наград чрезвычайно высока. Г.Л. Санжиев участвовал в боях за освобождение Белоруссии и Польши, дошел до Вислы. Был контужен, а в марте 1945 г. ранен. Его боевой подвиг был отмечен орденом Отечественной войны I ст. и медалью «За освобождение Варшавы». К 50-летию Победы он был награжден еще одним орденом: Отечественной войны I ст.

После демобилизации из рядов Советской Армии с ноября 1945 г. Г.Л. Санжиев работал в редакции газеты «Бурят-Монголой унэн», затем окончил Иркутскую партийную школу, а в 1951 г. - исторический факультет БГПИ им. Д. Банзарова. Работая в редакции газеты «Бурят-Монголой унэн», он вел преподавательскую работу в вечернем университете марксизма-ленинизма, публиковал в газете пропагандистские и научно-популярные статьи. Именно тогда его стала всерьез увлекать история родного края.

В октябре 1954 г. Гармажап Лудупович поступил в аспирантуру Московского государственного университета им. М.В. Ломоносова. В 1957 г. кандидатская диссертация была успешно защищена: В январе 1958 г. он был принят в Бурятский научно-исследовательский институт культуры на должность старшего научного сотрудника и заместителя заведующего сектором истории. А уже в сентябре 1958 г. он назначается ученым секретарем вновь созданного Бурятского комплексного научно-исследовательского института Сибирского отделения Академии наук СССР. Много времени и сил Г.Л. Санжиев со своими коллегами уделяли укреплению академического научного учреждения, активно занимаясь научно-организационной работой. Еще большая ответственность выпала на его долю в 1963-1966 гг., когда он был заместителем директора института по гуманитарным наукам.

Всю свою жизнь Г.Л. Санжиев посвятил истории. Темой его исследований были коллективизация и культурное строительство, национальное движение и национальная политика, история Национальной интеллигенции, духовенства, социальной структуры общества, жизнь сибирских народов и развитие автономии. Он никогда не боялся открытых дискуссий и пересмотра устаревших и неправильных концепций. Его работы получили признание, многие из них были пионерными

Всю свою жизнь Г.Л. Санжиев посвятил истории

для бурятиеведения.

В 1960-е - первой половине 1970-х гг. Санжиев продолжал разработку различных аспектов и теоретических проблем истории становления новой культуры. Результаты ее публиковались в статьях и докладах на научных конференциях. Новым в них был сравнительно-исторический анализ истории развития культуры народов Сибири и Монголии. В «Очерках истории культуры МНР», вышедших в свет в 1972 г., им были сделаны важные научно-теоретические обобщения по итогам развития культуры Монголии за годы народной власти.

Г.Л. Санжиев внес большой вклад в создание коллективного труда по истории культуры Бурятии в двух томах. В эти годы он напряженно работал над актуаль-

ными проблемами истории народов Сибири, участвуя в подготовке и издании многотомной «Истории Сибири», «Истории крестьянства и рабочего класса Сибири» в нескольких томах, коллективного труда «Историкография крестьянства советской Сибири», «Очерков истории Бурятской организации КПСС».

Г.Л. Санжиев всегда проявлял интерес к истории Великой Отечественной войны как ученый, непосредственно участвовавший в ней. Большой интерес общественности и широких слоев населения вызвало издание сборника документальных материалов «Бурятия в годы Великой Отечественной войны 1941-1945 гг.». Санжиев был одним из его составителей и авторов.

Немало внимания он уделял изучению истории присоединения Бурятии к Российской государству, взаимодействия и взаимопомощи бурятского и русского населения края в освоении природных богатств и развитии производительных сил региона.

В 1990-е гг. в научно-исследовательской работе Г.Л. Санжиева значительное место стали занимать историко-политологические исследования. Это было связано с необходимостью пересмотра утвердившихся концепций и положений, с анализом проводившихся социально-экономических и политических реформ.

Как ученый и организатор науки, Г.Л. Санжиев заинтересованно занимался вопросами расширения источниковой базы исторических исследований, совершенствования архивоведческой, музейской и краеведческой работы.

С начала 1990-х гг. Г.Л. Санжиев как ученый и общественный деятель активно занимался вопросами развития нашей республики. Он участвовал в подготовке проектов Декларации о государственном суверенитете Бурятии, Конституции Республики Бурятия, принятой в 1994 г., Концепции государственной национальной политики Республики

Бурятия и других документов. Нельзя не отметить его деятельное участие в подготовке и проведении общеперенских съездов, создании и работе Всебурятской ассоциации развития культуры, съездов народов Бурятии и подготовке их документов.

Эрудиция и опыт научно-организационной работы были основанием для привлечения Г.Л. Санжиева в научные советы Академии наук и Сибирского отделения, в Советы по защите докторских и кандидатских диссертаций. У него своя научная школа.

Г.Л. Санжиев - видный общественный деятель Бурятии: он член республиканского Совета ветеранов войны, вооруженных сил и правоохранительных органов, почти двадцать лет возглавлял республиканский Комитет защиты мира, сотрудничал с Азиатской буддийской конференцией за мир. Он был экспертом Верховного Совета, Народного Хурала Республики Бурятия трех созывов, являлся членом экспертной комиссии Комитета по делам национальности Государственной Думы России.

Мы гордимся тем, что наш наставник был удостоен чести участвовать в 2000 г. в Параде Победы на Красной площади Москвы. Сегодня он является подполковником в отставке.

В свои восемьдесят пять Г.Л. Санжиев не утратил интереса к науке, у него есть ученики, авторитет исследователя. Гармажап Лудупович прожил пятьдесят лет в любви и согласии со своей супругой Татьяной Николаевной. Они вырастили трех дочерей и помогли поднять на ноги пятерых внуков. Растут трое правнуков.

Многих Вам лет, дорогой Гармажап Лудупович, радости творчества, счастья и благополучия.

Б.В.БАЗАРОВ,
 член-корреспондент РАН,
М.Н.БАЛДАНО,
 доктор
 исторических наук,
 профессор.

«АРШААН НЮТАГТАА АРГА ШАДАБАРЯ ЗОРЮУЛНАБ»

Ажалай ветеран Россиян санаторно-курортно эмхи зургаанай отличник Галина Доржиевна ТАРЯШИНОВА «Аршаан» курорттын эмшэллэгийн физкультурын талаар инструктор-методистаар дүшээдэхи жэлэй хүдэлжэ байна. Бурядаа багшанарай институтай спортивна факультет 1968 ондо дүүргэжэ юм. Удаань хоёр жэлэй гуршада Түнхэнэй дунда хургуулида физкультурын багшаар хүдэлжэ. Пайнааршье хүдэлдэг байгаа, коллектив соогоошье таараа, гэбшье Аршаанда, нютагаа ошохо хүдэлдэг найб гэжэ хүсэдэг хэн.

1970 оной ааяма халуун зунай үдэр «Аршан» курорттын эмшэллэгийн физкультурын залай богоһо алхажа ороо. Бүхы Советск Союзһаа нинэ амархаяа эрэгшэд залуу басаганай хэшээлнүүдтэ ябадаг хэн. Хэшээл бүхэндөө тэрэ эхэ харюусалгатайгаар бэлдэдэг бэлэй. Элдэб үбшэнгүүдтэй хүнүүд бүлэгтэй сугларха, хүн бүхэндэнь тааруулжа, тэрэ упражненинүүдые залжа үгэдэг. Галина Доржиевна эхэ honor, эхэ анхаралтай хүн хадаа хүн бүхэниень адаглан хараад, амжалта туйлагшадые урмашууддаг, дэмжэдэг заншалтай юм.

«Бэе тамир элүүржүүлгэдэ эмшэллэгийн физкультура эхэ туһалдаг, - гэжэ Галина Доржиевна хэлэнэ. - Эмшэнэй заа-баряар манай залда хүнүүд эржэ, бэеэ хоридог. Элдэб наһанай хүнүүдтэй дунда наһан соогоо бэеэ хүдэлдэгжэ, упражненинүүдые хэжэ

үзөөгүйшүүл дайралдадаг. Амаржа байһан хүн бүхэн 30 минутын туршада хорилго хэдэг».

Эдэ жэлнүүдтэ эмшэллэгийн болон физкультурын комплексын зал мүнөө сагай эрилтын ёһоор шэнэ тренажернуудаар хангаданхай. Тэдэнэй хүсөөр шандаһаая шангадхаха дуратайшуул эхэ олон ябадаг. Энээнһээ гадна бильярд болон теннис наадаха тусхай талмайнууд түхээрэгдэнхэй. Тинхэдэ гарай хүсэ туршаха стол түхээрэгдэнхэй.

Галина Доржиевна залуудаа волейбол наададаг байһан юм. Аршаанай болон Түнхэнэй аймагай суглуулагдамал командын капитан ябадаг хэн.

- Пургуулида хурадаг байхадамни минни үетэн спортын зүйлнүүдээр бэеэ хорихо эхэ дуратай байгаа, - гэжэ Галина Таряшинова хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. - Волейбол наадахаа гадуур, теннисэй бүмбэгэ сохиго наадагша хэмди. Спортын зүйлнүүдтэ эхэ шуналтай байһан тула физкультурын багшын мэргэжэл шэлээ бэлэйб. Толгойн дунда хургуули дүүргээд, спортивна факультеттэ Россиян габьяата тренерүүд болоһон Геннадий Баймеев, Валерий Иванов, тинхэдэ спортоор Буряад орон соогоо суурхадан Николай Пронин, Александр Рассадин гэгшэдтэй суг хурааб.

Жараад гаран онуудаар аймагай суглуулагдамал командын бүридэлдэ оролсожо, Галина Таряшинова республикын хэмжээндэ үнгэргэгдэнхэй хургуулинуудай командунуудай дунда волейболлоор чемпионшье бо-

лоһон, нэгэнтэ бэшэ шангай хууринуудые эзэлхэн байха. Оюутан ябахандаа, «Урожай» гэхэн спортивна бүлгэмэй бүридэлдэ ородог хэн тула, республикын болон зонин мурьсөөнүүдтэ амжалтатайгаар волейбол наададаг байгаа.

«Жигмид-Доржо эсэгэмни эхэ шүрбэһэтэй, томо бзетэй хүн байгаа, - гэжэ Галина Доржиевна һанан дурсана. - Барилдадаг хүн байгаа, хэнтэй, яажа барилдаһанаа тодорхойгоор хөөржэ хуудагынь ханадагби. Сэрэгэй алба гаража байхандаа, бүхэ барилдаагаар республикын мурьсөөнүүдтэ хабаадажа, шангай хууринуудые эзэлдэг байһан юм. Угаа дамжан, спортдо дуратай хүнүүд байгаа гэшэ гүбди даа».

Тэрэ хүдэлмэриһөө гадуур курорттын болон Аршаан тохонхой ниитын ажабайдалда эдбхитэйгээр хабаададаг байһан. Нютагай комитеттэй түрүүлэгшээр зургаан жэлдэ, гостиницын директорэй тушаалда табан жэлдэ хүдэлжэ. Ниитын ажалда аша габьяатайгаар хүдэлхэнийн түлөө Дэлхэйн жасын бүлгэм тэрэниие 1980 ондо Москва хотодо үнгэргэгдэнхэй Олимпиада хараха путевкоор шагнаһан байна.

«Түгэсхэлэй бүхы мурьсөөнүүдые хараһан байнаб, - гэжэ тэрэ хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. - Олимпиин наадануудые хаалгын ёһололдо хабаадаһан байна гэшэб».

Курорттын захиргаан эмшэллэгийн физкультурын дүршэлтэй мэргэжэлтэ байһан тэрэниие Ессентуки, Пятигорск хотонуудта, Шэтын областин Дархан

хууринда мэргэжэл дээшлүүлгын семинарнуудта хабаадахынь эльгээһэн байдаг. Минск, Тбилиси, Одессэ хотонуудһаа эрлэн мэргэжэлтэдтэй тэрэ дүй дүршлөөрөө хубаалдадаг хэн.

«Совет үедэ хүдэлмэришэд, колхозингууд, багшанар болон бусад мэргэжэлтэд манай ишэ эржэ амардаг хэн, - гэжэ Галина Доржиевна хэлэнэ. - Тэдэнтэй хамта партийна болон совет сэхээтэй түлөөлэгшэд хорилго хэдэг бэлэй. Мүнөө харахаданши, эхэнхи пенсионернүүд, ветеранууд, хурагшад эрдэг болонхой».

Ниислэл хотын нэгэдэхи поликлиникин эмшэн Надежда

Бадмасвна Жалсараевагай хэлэһээр, эмшэллэгийн физкультура эхэ туһатай. Тэрэ Галина Доржиевнагай хэшээлнүүдтэ эхэ дуратайгаар ябаа.

«Би өөрөөшье эмшэллэгийн гимнастика хэхэ эхэ дуратайб, - гэжэ Галина Доржиевна хөөрэнэ. - Спортдо дуратай, үе мүсөө ходо хүдэлгэжэ ябаһандаа бүхэ тамир хуряанаб гэжэ ханагшад даа».

Ингэжэ ажалдаа оролдо-сотойгоор хүдэлжэ, Аршаанай долоон жэлэй хургуулиие дүүргэһэн Галина Доржиевна Таряшинова энэ хуралсалай гуламтын 90 жэлэй ойн баярые баяртайгаар угтажа байһанхай.

Валерий БУДАЕВ.

Засагай дээлын зургаануудга

БҮРЯАДАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВО:
ҮДЭР ҮДЭРЭЙ ҮЙЛЭ ХЭРЭГҮҮД

2009 оной сентябриин 7-11

Буряад Республикын Правительствон Түрүүлэгшын уялгануудыг дүүргэгшэ Иннокентий Матвеевич Егоров үнгэрэгшэ долоон хоногто Буряад Республикын гүйсэдхэх засагай зургаануудай хүтэлбэрлэгшэдтэй түсэблэлгын зүблөө үнгэргөө. Энэинээ гадна тэрэ Правительствоын Президиумэй, ажалай салинтүлбэригэ гуримшуулгын, хүн зонин ажалаар хангалгын талаар комиссийн зүблөөнүүдэ хүтэлжэ үнгэргөө. Тэршэлэн электронно Правительство байгуулха, Монголодо Буряад Республикын Экономикын болон соёлой үдэрнүүдэ үнгэргэгшэ бэлдэх асуудалаар хүдэлмэригын зүблөөнүүдэ хүтэлжэ үнгэргөө. Тэршэлэн «Залуушуулай политикие муниципальна хэмжээндэ бэлдүүлгэ» гэхэн бүхэроссийн конференцидэ мүнгэ зөөри номолхо, Баргажанай аймагай Максимиха хууринда инфраструктурын объектүүдэ болон баригдажа байһан спортивна түбэ бодхоохо болон саашадан ашаглаха асуудалаар зүблөөнүүдэ үнгэргөө.

Иннокентий Матвеевич Хяагта хотодо Халхын голой байлдаанда хабаадагшадай дурасхаал мүнхэлхэн хүшөө нээлгын ёһололдо хабаадаа. Хятадай Арадай Республикын Дотор Монголой Автономито аймагай делегацийн хүтэлбэрлэгшэдтэй уулзаа. Муниципальна аймагуудай, хотын округуудай толгойлогшоортой Максимиха хууринда үнгэргэгдэхэн нүүдэл семинарта тэрэ хабаадаа. «Российн Федерацида нютагай өөһэдн хүтэлбэригэ эмхидхэлгын юрэнхы ёһонууд тухай» 2003 оной октябрийн 6-да абаһан 131-дохи дугаарай Федеральна хуулине Буряад Республикада бэлдүүлгын асуудалнууд гэхэн темээр энэ семинар үнгэргэгдөө.

Экономическа хүгжэлтын талаар Буряад Республикын Правительствон Түрүүлэгшын орлогшо Александр Евгеньевич Чепик экономика бэлдүүлгын министрствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрлэгшэдтэй түсэблэлгын зүблөө үнгэргөө. Энэинээ гадна «Макароний фабрика» гэхэн хизаарлагдамал харюудалтай бүлгэмые гүрэнэй талаһаа дэмжэхэ, нефрит олзоборилхо, Прибайкалийн аймагай Турка хууринда участково больница бодхоохо болон бусад асуудалнуудаар зүблөөнүүдэ хүтэлжэ үнгэргөө. Буряад Республикын Правительствон Президиумэй зүблөөндэ, Монголодо Буряад Республикын Экономикын болон соёлой үдэрнүүдэ бэлдэжэ үнгэргэхэ суглаанда хабаадаа.

Александр Евгеньевич Российн Федерацийн субъектүүдэй дунда ажалай дэлгүүрэй байдал шэнжэлхэн мониторингын асуудалаар Российн Федерацийн Правительствон зүблөөндэ элидхэл хээ. Тэршэлэн Москва хотодо засагай федеральна зургаануудай болон коммерцескэ бүридэлгэнүүдэй хүтэлбэрлэгшэдтэй уулзажа хөөрлөө.

Инфраструктурые хүгжөөлгөөр Буряад Республикын Правительствон Түрүүлэгшын орлогшо Александр Андреевич Фоменкин залан хүтэлбэрлэдэг министрствэнүүд болон албан зургаануудай мэргэжэлтэд Правительствон Президиумэй зүблөөндэ, Монголодо Буряад Республикын Экономикын болон соёлой үдэрнүүдэ бэлдэжэ үнгэргэхэ асуудалаар үнгэргэгдэхэн зүблөөндэ, тинхэдэ ажалай түлбэригэ гуримшуулгын, хүн зонин ажалаар хангалгын, үгырэлгын хэмжээ доошоуулгын талаар комиссийн зүблөөндэ хабаадалсаа. Энэинээ гадна Максимиха хууринда үнгэргэгдэхэн нүүдэл семинарта тэдэ хабаадаа. Эдэ бүгэдэинөө гадна эндэхн мэргэжэлтэд «Буряад Республикын барилгашадай холбоон» гэхэн коммерцескэ бэшэ эмхидхэн правленийн зүблөө, акционернэ «Буряад Республикын ипотеchno корпораци» гэхэн бүлгэмэй директорнүүдэй соведэй зүблөө эмхидхэжэ үнгэргөө. Гадна бүгэдын хэрэглэмжын региональна харгинуудыг заһабарилгаар болон капиталына аргаар заһабарилгаар албан зургаанай мэдэлэй тусхай зорилготой программнуудыг

зохёон хараалалгада тэдэ хабаадаа. Тэршэлэн элшэ хүсэ алмалгаар Залан хүтэлбэрлгын совет тухай дүрим зохёон хараалаа.

Социальна хүгжэлтын талаар Буряад Республикын Правительствон Түрүүлэгшын орлогшо Баир Гвибалович Балжиров сентябрийн 7-ноо 11 хүрэтэр республикын Баунтын аймагаар албанай хэрэгээр ябажа ерэхэн байна.

Б.Г.Балжировай залан хүтэлбэрлэдэг министрствэнүүд болон албан зургаануудай мэргэжэлтэд «Буряадай республиканска шуха эюулдэг станци» гэхэн эмхи зургаанай байгуулагдаһаар 70 жэлэй ойдо зориулагдан практикескэ конференцийн хүдэлмэригдэ, «Эмшэлэгын физкультурын болон спортивна медицинн шухала асуудалнууд» гэхэн регионууд хоорондын конференцидэ хабаадаа. Тэршэлэн элүүри хамгаалгын халбарине шэнжэлгын талаар хүдэлмэригын бүлгэй зүблөөндэ хэсүү байдалда байһан хүүгэдэй болон үншэн хүүгэдэй бэе тамнырешалгаха хүдэлмэригэ эмхидхэлгээр зүблөөндэ тэдэ хабаадаа. Тинхэдэ оюутадыг хуули эбдэлгэнүүдхэ нэргылхэ асуудалаар дээдэ хургуулинуудта суглаа үнгэргөө. Тэршэлэн «Гүрэнэй хуралсалай эмхи зургаануудыг болон хүн зонин социальна талаар хангалгын эмхи зургаануудыг хүтэлбэрлгын ашаг үрэ дээшлүүлгэ» гэхэн асуудалаар республикын хэмжээндэ семинар бэлдэжэ үнгэргөө.

Российн Федерацийн Президентын дэргэдэхн Буряад Республикын Бүрин эрхэтэ түлөөлэлгэтэ эмхийн мэргэжэлтэд Сергей Владимирович Лысцевэй удардалга доро Буряад Республикада Москвагай үдэрнүүдэ бэлдэжэ үнгэргэхэ Братскын тамуужанай Хойто-Байгалай тамуужанай постые Буряадай тамуужанай захиргаанай мэдэлдэ оруулха, республикын эрдэм ухаанай болон хуралсалай материално-техникескэ баазыг бэхжүүлхэ ба хүгжөөхэ асуудалнуудыг шиндхэхэ хүдэлмэригэ ябуулаа.

Дээрэ нэрлэгдэхэн эмхийн хүдэлмэригшэд Российн гүрэнэй бүридэлдэ Буряад ороной найн дураараа ороһоор 350 жэлэй ойе тэмдэглэхэ гол хэмжээ ябуулгануудай түсэб тухай Российн Федерацийн Правительствон захиралтын түлбэригэ зүбшэлэгшээр хүдэлмэригээр үргэлжлүүлэ.

Буряад Республикын Правительствон Түрүүлэгшын орлогшо – Президентын болон Правительствон Захиргаанай Хүтэлбэрлэгшэ Петр Лукич Носков Буряадай Правительствон түрүүлэгшын уялгануудыг дүүргэгшын дэргэдэ үнгэргэгдэхэн түсэблэлгын зүблөөндэ, Правительствон Президиумэй зүблөөндэ хабаадаа. Буряад Республикын Президентын болон Правительствон захиргаанай бүридэлгэнүүдэй хүтэлбэрлэгшэдтэй хүдэлмэригын зүблөөнүүдэ үнгэргөө.

П.Л.Носковой толгойлдог бүридэлгэнүүдэй мэргэжэлтэд Президентын болон Правительствон хүдэлмэригэ олондо мэдээсэхэ хүдэлмэригэ эмхидхэгдээ. Сентябрьин 7-до республикын олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй журналистнуудтай соёлой министр Т.Г.Цыбиков, ВСГАКИ-гай профессор В.В.Китов, хуралсалай хүдэлмэригын талаар ВСГАКИ-гай нэгэдэхн проректор Н.Б.Цыренжапов, энэл дээдэ хургуулийн инструментальна гүйсэдхэлгын кафедрин ахалагша багша А.Б.Субанова, П.И.Чайковскийн нэрэмжэтэ хүгжэмэй колледжын багша Э.Н.Доржиева гэгшэдэй хабаадалгатайгаар брифинг эмхидхэгдэжэ үнгэргэгдөө. Хүтэлбэрлгын кадрнуудай халаанигэ бүридүүлгээр Правительствон конкурсно комиссийн зүблөөндэ тэдэ бэлдэхэ ябуулаа. Тинхэдэ Российн гүрэнэй бүридэлдэ хальмаг арадай найн дураараа ороһоор 400 жэлэй ойн баярыг тэмдэглэгдэ Буряад Республикын делегацийн хабаадаха асуудал шиндхэлсээ.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствон хэблэлэй албан.

Буряад Республикын Арадай Хуралай
түсэблэхэн хэмжээ ябуулганууд
2009 оной сентябриин 14-18

I. Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ М.М.ГЕРШЕВИЧЭЙ дэргэдэ үнгэргэгдэхэ түсэблэлгын зүблөөн Зүблэхэ зүйл:

1. Буряад Республикын Арадай Хуралай хороонуудай 2009 оной сентябриин 7-ноо 11 болотор дүүргэгшэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэд: хорооной түрүүлэгшэнэр) 14.09 9.00 Бага танхим

2. Буряад Республикын Арадай Хуралай 2009 оной сентябриин 7-ноо 11 болотор бэлдүүлгэн хэмжээ ябуулганууд тухай Эмхидхэлэй таһагай мэдээсэл (элидхэлшэ А.Ф.Гусятинский).

3. Буряад Республикын Арадай Хуралай хиналтын документүүдэ гүйсэдхэлгын ябаса тухай Эмхидхэлэй таһагай мэдээсэл (элидхэлшэ А.Ф.Гусятинский).

4. Буряад Республикын хуулинуудыг федеральна хуули ёһонуудтай зохиолдуулгын хойноһоо хинаха тухай (элидхэлшэ А.Ф.Гусятинский).

5. Буряад Республикын Арадай Хуралай 2009 оной сентябриин 14-ноо 18 болотор түсэблэхэн хэмжээ ябуулганууд тухай (элидхэлшэ А.Ф.Гусятинский).

6. Хуули ёһоной управлений 2009 оной сентябриин 7-ноо 11 болотор хугасаада хэһэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэ А.И.Ускова).

7. Мэдээсэлэй-шэнжэлгын управлений 2009 оной сентябриин 7-ноо 11 болотор хэһэн хүдэлмэри тухай мэдээсэл (элидхэлшэ Э.Б.Намдакова).

8. Буряад Республикын Арадай Хуралай 2009 оной сентябриин 7-ноо 11 болотор ажал ябуулга тухай республикын олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ толилогдоһон материалнуудай шэнжэлэл тухай (элидхэлшэ Н.Г.Бадмаев).

II. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН
АРАДАЙ ХУРАЛАЙ
ХОРООНУУДАЙ ЗҮБЛӨӨНҮҮД

Буряад Республикын Арадай Хуралай Бюджетэй, налогуудай, финансын талаар хороон (түрүүлэгшэнэ Ц.Д. Э. Доржиев) Зүблэхэ зүйл:

1. «Буряад Республикада захиргаанай комиссионууд тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудыг оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай 15.09 14.00 Бага танхим

2. «Пенсидэ социальна нэмэлтэ түлбэри тогтоохо зорилготойгоор 2010 ондо Буряад Республикада пенсионерэй ажаһуудалай эгээл бага хэмжээн тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

3. «Буряад Республикада албан тушаал хэрэглэгшэдтэй тэмсэхэ тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудыг оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

4. 2009 оной түрүүшын хахад жэлэй республикын бюджет гүйсэдхэлгэ тухай тоосоогоор Буряад Республикын Правительствон мэдээсэл тухай

5. «2009 оной болон 2010 ба 2011 онуудай түсэблэлгын хугасаадахи республикын бюджет тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудыг оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

Буряад Республикын Арадай Хуралай Гүрэнэй байгуулалтын, нютагай өөһэдн хүтэлбэригын, хуули ёһоной болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (түрүүлэгшэнэ А.С. Скосырская) Зүблэхэ зүйл:

Арадай Хуралай ээлжээтэ арбан нэгэдэхн сессидэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалнууд 17.09 14.00 Бага танхим

Буряад Республикын Арадай Хуралай Газарай асуудалнуудай, аграрна политикын болон эд хэрэглэлгын дэлгүүрэй талаар хороон (түрүүлэгшэнэ В.А. Павлов) Зүблэхэ зүйл:

1. «Российн Федерацийн Налогой кодексын хоёрдохн хубийн 346.25.1-дэхи статьяда нэмэлтэ оруулха тухай» федеральна хуулийн түлэб тухай 14.09 15.00 каб.119

2. «Буряад Республикын гүрэнэй үндэһэн политика тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай

Буряад Республикын Арадай Хуралай Социальна политикын талаар хороон

(түрүүлэгшэнэ А.Т. Стопичев) Зүблэхэ зүйл: Арадай Хуралай 11-дэхи сессидэ зүбшэгдэхэ асуудалнууд 17.09 10.00 Бага танхим

III. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН
АРАДАЙ ХУРАЛАЙ
ХЭРЭГҮҮДЫЕ ЭРХИЛЭГШЫН –
АППАРАДАЙ
ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЫН
УЯЛГАНУУДЫЕ САГЗУУРА
ДҮҮРГЭГШЭ В.Г.ТАРХОВАЙ
ДЭРГЭДЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ
ХҮДЭЛМЭРИЛГЫН
ЗҮБЛӨӨНҮҮД

Зүблэхэ зүйл: 1. Арадай Хуралай 2009 оной сентябриин 14-ноо 18 хүрэтэр түсэблэхэн хэмжээ ябуулганууд тухай 14.09 13.30 Бага танхим

2. Арадай Хуралда хиналтын документүүдэ гүйсэдхэлгын байдал тухай 3. Элдэб асуудалнууд

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН
АРАДАЙ ХУРАЛАЙ
ХОРООНУУДА

Буряад Республикын Арадай Хуралай Гүрэнэй байгуулалтын, нютагай өөһэдн хүтэлбэригын, хуули ёһоной болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (түрүүлэгшэнэ А.С. Скосырская) Зүблэхэ зүйл:

«Буряад Республикын Конституцида хубилалтануудыг оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай 17.09 10.00 каб.323

Зүблэхэ зүйл: Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо А.С.Кореневой дэргэдэ үнгэргэгдэхэ түсэблэлгын зүблөөн 18.09 10.00 каб.326

Буряад Республикын Арадай Хуралай Газарай асуудалнуудай, аграрна политикын болон эд хэрэглэлгын дэлгүүрэй талаар хороон (түрүүлэгшэнэ В.А. Павлов) Зүблэхэ зүйл:

«Буряад Республикын дэбисхэртэ оршодог газарай участогууд тушаа дүүргэгдэдэг кадастрай хүдэлмэригүүдэй эгээл дээдэ захын сэнгүүдэ тогтоохо тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай 14.09 11.00 каб.119

Зүблэхэ зүйл: «Физическэ культура болон спорт тухай» Буряад Республикын Хуулине бэлдүүлгын ябаса тухай 15.09 10.00 каб.210

Зүблэхэ зүйл: «Номой сангай хэрэг тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудыг оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай 16.09 14.00 каб.210

Буряад Республикын Арадай
Хуралай Социальна политикын
талаар хороон
(түрүүлэгшэнэ А.Т. Стопичев)

Зүблэхэ зүйл: 1. «Пенсидэ социальна нэмэлтэ түлбэри тогтоохо зорилготойгоор 2010 ондо Буряад Республикада пенсионерэй ажаһуудалай эгээл бага хэмжээн тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай 14.09 10.00 каб.218

2. «Эрдэм хуралсал тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудыг оруулха тухай» Буряад Республикын хуулийн түлэб тухай 15.09 10.00 каб.218

III. КОМАНДИРОВКОНУУД
А.С.Коренев – Кабанскын аймаг 15.09.
А.Т.Стопичев – Загарайн аймаг,
хунгуулийн тойрогто хүдэлмэрилгэ 18.09.

НОВЫЙ ПРОЕКТ НАУЧНОЙ ШКОЛЫ-ЛАБОРАТОРИИ профессора С.Ж. БАЛДАНОВА

проф. С.Ж. Балданов удостоен многих государственных и общественных наград.

Вручение ему в 2008 году медали «За заслуги перед бурятским народом», учрежденной МОД ВАРК, стало одним из последних и самых дорогих прижизненных признаний всех его заслуг.

Школа-лаборатория проф. С.Ж. Балданова по исследованию этномифопоэтики, фольклора, литературы, проблем этнокультурных коммуникаций народов Сибири за годы своей работы снискала исключительно доброе имя, уважение и доверие многих далеко за пределами нашей республики. Она сумела подготовить новую плеяду креативно мыслящих научных, научно-педагогических кадров, разработала и реализовала целый ряд инициативных исследовательских грантов, научно-образовательных проектов и программ, организовала крупные научные, научно-практические мероприятия, принимала непосредственное участие в работе самых разных изданий, организационных комитетов, ученых и диссертационных советов.

Школа-лаборатория сегодня без своего научного руководителя претерпевает определенные трудности. Но она все еще работает, пытается развить новые корпоративные партнерские отношения с ведущими отечественными литературоведческими и фольклористическими школами, стремится

расширить свои научные, научно-информационные связи с другими бурятоведческими, монголоведческими и тюркологическими центрами, решать более широкие социальные задачи.

Именно поэтому школа-лаборатория проф. С.Ж. Балданова в 2009 году запускает в пилотном режиме новый эдиционный проект «Этническая генеалогия бурят: современный научно-образовательный дискурс».

Безусловно, организатор-заявитель надеется, что поиск и научно-инновационное продвижение этнических духовно-ценностных координат бурятского народа в условиях многополярного мира будут способствовать дальнейшему комплексному развитию нашего бурятоведения, общей культуры и образования. А разработка этнофилологии как особой

ИНФОРМАЦИОННОЕ ПИСЬМО

Научная школа-лаборатория проф. С.Ж. Балданова (670000, г. Улан-Удэ, ул. Смолина, 24а, Бурятский государственный университет, кафедра бурятской литературы) готовит к изданию сборник статей «Этническая генеалогия бурят: современный научно-образовательный дискурс». Сборник формируется по следующим разделам:

1. Этническая генеалогия в системе современных гуманитарных наук, культуры и образования.
2. Практическая генеалогия: локальные этнические, этнотерриториальные традиции и современность.

Заявка автора с указанием ФИО (полностью), места работы, должности, ученой степени, ученого звания, контактного телефона, e-mail, а также электронный вариант текста статьи принимаются до **18 октября 2009 года**.

Редакционная коллегия оставляет за собой право приоритетного отбора полевых эмпирических материалов по конкретным этническим, этнотерриториальным группам современных бурят. Все статьи публикуются в авторской редакции.

Требования к оформлению текстов статьи: объем до 10-12 страниц, редактор Word, шрифт Times New Roman, кегль 14, межстрочный интервал 1,5, сноски внутри текста в квадратных скобках (поля: слева – 30 мм, сверху, снизу – 20 мм., справа – 15 мм., стиль обычный). В правом верхнем углу статьи указать курсивом фамилию и инициалы автора, название города, учебного заведения/организации, по центру жирным шрифтом заглавными буквами – название статьи.

Рабочие языки – бурятский, русский, монгольский (бурятские, монгольские буквы необходимо набирать через символы).

Электронный вариант заявки и текста статей нужно отправить по адресу: genealogy_09@mail.ru

Публикация всех статей планируется за счет грантовой деятельности школы-лаборатории проф. С.Ж. Балданова.

Для обсуждения наиболее актуальных проблем развития этнической генеалогии 18-19 декабря 2009 года в НИИ БГУ планируется проведение специальных диалоговых площадок с приглашением всех заинтересованных лиц. Дополнительная информация на сайте БГУ.

Контактный телефон НИИ: (301-2) 21-32-10, 68-47-76 (координатор Цыренова С.С.)

Оргкомитет.

научно-практической области современной гуманитарной науки, культуры и образования позволит апостериори обосновать все предложения об обновлении и расширении объектов, предметов, методологии и методики традиционных лингвистических, фольклористических и литературоведческих исследований, ввести принципиально новые междисциплинарные категории и понятия, развивающие общее представление о бурят-

ской национальной устной и письменной словесности.

Приглашаем всех ученых-бурятоведов, а также знатоков и любителей локальных этнических, этнотерриториальных генеалогических традиций к широкому взаимовыгодному сотрудничеству.

Издание посвящается светлой памяти нашего Учителя.
Булат БАДМАЕВ,
ученик проф. С.Ж. Балданова.

В прошедшем 2008 году научная лаборатория кафедры бурятской литературы Бурятского государственного университета стала победителем в конкурсе ведущих научных школ БГУ. Бессменным руководителем данной лаборатории являлся недавно безвременно ушедший от нас Балданов Саян Жимбеевич, доктор филологических наук, профессор, Заслуженный деятель науки РБ и РФ, Отличник просвещения СССР, академик Международной Академии Северного Форума, Действительный член Петровской академии наук и искусств.

С.Ж. Балданов был ведущим ученым-литературоведом, одним из самых активных исследователей этнической истории и культуры народов Сибири, председателем объединенного диссертационного совета Д 212.022.04 при БГУ, членом диссертационного совета Д 003.027.02 при ИМБТ СО РАН, членом союзов писателей и журналистов РФ, почетным профессором Тывинского государственного университета. За свою многолетнюю плодотворную научную, научно-педагогическую и общественную деятельность

С.Ж. Балдановой шаби ябаан, хүтэлбэрилдэг литературна «Жэгүүртэ хүлэг» нэгдэлэйнь гэшүүн байһан, мүнөө дээдэ хургууля дүүргээд, мэргэжлэтэ болоһон Дарима Дулмасвагай шэнэ шүлэгүүдэ олоной хонорто дурал ханабди.

УУЛЗАЛГА

Хурдан мориной түбэрөөн соностоо, Инаг гансам намдаа тэгүүлнэгү? Халуун зүрхэмни хүсэн сохилоо, Илдам дураяа таниба гээш гү? Нялха ногоон дээр алхамууд дуулдана.

Хүлсэһэн жаргални хүрбэ гү? Нойртоо диилдэһэн тала нэргэнэ. Хоёр инагыс угажа абахань гү?

Гар соогоо гарысм амрагни адхана. Дуран тухайгаа шобшэхэнь гү? Гэрэлтэ нодөөрөө энхэрэн шэртэнэ. Дэлхэй дээгүүр жэргэхэмнай гү?

ЗҮҮДЭН ДУРАН

Зүүдэн дуран - худал дуран. Налгай илдам хабарай нүлөөн. Найдал, хооһорһон сэдхэл үлөөн Захалһан шэнги дүүршэхэ.

Зүүдэн дуран - дуулим дуран: Дуунинь огто шэмээгүй.

Зэрлэгэн шэнги харагдан, Даллан намай бусаанагүй. Зүүдэн дуран - гашуун дуран. Шанал гомдол түрүүлнэ. Зүн соомнай хахасалган Шинии зүрхэн холодоно...

ГЭМТЭЙ МЭДЭРЭЛ

Гэмтэй мэдэрэл бодолюмс эзэлээд, Амгалан байдал үзүүлнэгүй. Голхорол бариһан зүрхэм тэнээд, Аян замаа алдажархбо гээш гү?

Дуранайш губи соо ама хатанаб. Амигүй байгаали, гансал нэбшээн. Дуудаадшамай, хашхараадшье үзэнэб.

Аалин... Харюугүй, гансал суураан. Хамаг сэдхэлшни ондоо зүрхэндэ Ами үгэнэ, бөөмэйлнэ, энхэрнэ. Хоохон талашни найдалтай намда

Абарал, жаргал бэлэглэхыс забдана.

Худал үгөөр абаржа шадахагүйш, Үгэ бүхэн соош нулимсым дуһал. Хатажа байгаа мэдэрлени нэгэтэ Үншэрэн губидаш төөрижэ ябахал.

Дурдана! Сүлөө үгыш, замда табиш, Гомдол суһал намда барингүй, Дуратайб гэжэ өөрсэ мэхэлэнгүй, Гэдэргээ харангүй, мартан ябыш...

Дарима ДУЛМАЕВА

ПОЛОЖЕНИЕ Международного конкурса «Юный Будамшуу»

Идея проведения Международного конкурса «Юный Будамшуу» принадлежит народному артисту России Михаилу Гомбоевичу Елбанову. Конкурс создан в целях воспитания у детей интереса и любви к театру, целенаправленной подготовке будущих артистов и зрителей.

Учредители конкурса. Министерство культуры Республики Бурятия, Министерство образования и науки Республики Бурятия

Организаторы ГУК «Государственный ордена Трудового Красного Знамени Бурятский академический театр драмы им. Хоца Намсарасва» ГУК «Государственный русский драматический театр им. Н.А. Бестужева» АОУ СПО РБ «Бурятское республиканское училище культуры и искусств»

Цели конкурса
- Раннее профессиональное ориентирование учащихся.
- Воспитание интереса и любви к театральному искусству.
- Пропаганда театрального искусства среди детей.
- Выявление одаренных детей.
- Приобщение подрастающего поколения к классической литературе, драматургии.
- Эстетическое и патриотическое воспитание школьников.
- Популяризация театрального искусства Бурятии, знакомство с творчеством выдающихся театральных деятелей Бурятии.
- Популяризация бурятского языка.

Участники конкурса
К участию в конкурсе приглашаются только мальчики и юноши школьного возраста от 7

до 17 лет.
Организация конкурса Международный конкурс «Юный Будамшуу» проводится в три тура:
1 тур - школьный отборочный. Отбор производят преподаватели образовательных учреждений.
2 тур - районный отборочный. Конкурсантов направляют отделы культуры и образования муниципальных районов
3 тур - заключительный.

Условия конкурса
Каждый участник представляет:
1) монолог (диалог), отрывок из спектаклей (до 6 минут), участнику конкурса могут помогать партнеры, выступление которых жюри не оценивает;
2) песню бурятских и монгольских композиторов, народные песни (народную песню можно исполнять под фонограмму (минус один), под аккомпанемент музыкального инструмента или «а капелла»);
3) стихотворение - любимого поэта конкурсанта.
Сценические костюмы должны соответствовать выбранным произведениям. Каждому участнику, прошедшему два отборочных тура конкурса, выдается Диплом об участии. Участников конкурса сопровождает руководитель.

Жюри
Выступления участников заключительного этапа оценивает компетентное жюри, в состав которого войдут выдающиеся театральные деятели Республики Бурятия, преподаватели ФГОУ ВПО «Восточно-Сибирская государственная академия культуры и искусств», ФГОУ ВПО «Бурятский государственный университет» и АОУ СПО РБ «Бурятское республиканское училище культуры и искусств».

и искусств». Председатель жюри - народный артист Российской Федерации М.Г. Елбанов. Жюри оценивает выступления участников по 10-тибалльной системе в каждом из трех заданий, все оценки суммируются, выводится средний балл. Жюри оставляет за собой право не присуждать какую-либо премию.

Основные критерии оценки конкурсных выступлений
- Исполнительское мастерство.
- Артистизм.
- Культура речи.
- Музыкальность.
- Умение владеть аудиторией, сценическим пространством.
- Пластичность.
- Художественно-эстетический уровень программ.

Заявки на участие в конкурсе принимаются по адресу: 670034, г. Улан-Удэ, ул. Пушкина, 17, АОУ СПО РБ «Бурятское республиканское училище культуры и искусств» с пометкой «на конкурс». К заявке прилагаются:
1. Ксерокопия свидетельства о рождении;
2. Подробная программа заключительного тура с указанием продолжительности по времени;
3. Домашний адрес, контактный телефон;
4. Фамилия, имя и отчество преподавателя, подготовившего конкурсанта.

Порядок проведения конкурса
Конкурс проводится в два этапа:
- 1 и 2 этапы конкурса - на местах с 1 сентября по 10 октября 2009 года (районные, городские, окружные, республиканские конкурсы).
- 3 этап отборочный - в г. Улан-Удэ 30 октября 2009 года (14.00 час.) на сцене Государ-

ственного бурятского академического театра драмы им. Х. Намсарасва.
31 октября 2009 года на сцене Государственного бурятского академического театра драмы им. Х. Намсарасва будет проходить торжественная церемония награждения участников и победителей предыдущих конкурсов.

Награждение участников
Устанавливаются следующие награды:
1. Гран-при Лауреата конкурса - 10 000 рублей (Министерство культуры Республики Бурятия)
2. Первая премия - 7 000 рублей (Министерство образования и науки Республики Бурятия)
3. Вторая премия - 5 000 рублей (Министерство культуры и науки Республики Бурятия)
4. Третья премия - 3 000 рублей (Министерство культуры и науки Республики Бурятия)
5. Специальный приз (для жителей Республики Бурятия) - путевка во всероссийский детский центр «Океан» (Министерство образования и науки Республики Бурятия)
6. Благодарственные письма и поощрительные призы. Жюри может присуждать дополнительные специальные призы.

Финансовые условия.
Командировочные расходы: проезд, проживание за счет направляющей стороны; суточные за счет принимающей стороны. Организационный сбор - 500 (пятьсот) рублей.

Контактные телефоны:
212-032 - Местная общественная организация содействия работников культуры.
44-18-38 - АОУ РБ СПО «Бурятское республиканское училище культуры и искусств» (присемная).

Э.Раднасвай нэрэмжэтэ эмнэлгын колледжын эмхидхэн уласхоорондын хуралдаанда эмшэдые бэлдэдэг хүршэ Монгол ороной, Россин Сибириин тойрогой Омскын, Забайкалийн болон Эрхүүгэй тусхай мэргэжэлэй дунда хургуулинуудай дарганаар эдэбхитэйгээр хабаадаба. Колледжнуудай дэргэдэ ресурсна түб байгуулха талаар хамтын нэгэ шийдхэбэри абахаяа тус хуралдаан зарлагдан байгаа.

Жэл ошохо бүри хүнэй бэсын тамир нуларжа байна гээд, эмшэд ханаата болоно. Ушар шалтагааниень элишэлхэ гэбэл, - янза бүрийн. Энээн тухай Агын эмнэлгын училищин директор Владимир Чимитдоржиев өөрын нимэ

ханамжатай: «Эхэнэ хуу эхитэй гээд, мүнөө ойлгожо эхилээб. Үхибүүндээ эжынэр хэр зэргэ энэрхыгээр ханданаб, зүрхэ сэдхэлээ үгэнэб, тэрээнхээ бэс махабашые уламжалалтай».

Хүнэй элүүр байдал эхэ эсэгхээ эхисэ абана гээд эли. Гэхэдээ амилжа байхан агаарһаа, эдидэг хоолһоо, ариг сэбэрые сахилгаһаа болон бэшэшые оршон тойронхиһоо хүнэй бэсын тамир дулдыдана.

Мүнөө сагта ганса хамараа хараад ябахэ бэшэ, эмнэлгын хэрэг

Түхэрээн шэрээ

ябуулжа байхан зон бэрхшээлнүүдээ хамтаржа шийдхэхэдэ зүйтэй гэжэ ойлгоһон багшанаар хуралдаанай үедэ хамагай шухала бэрхшээлнүүдээ зүбшэн хэлсэбэ. Пургуулида ганса лекци шагнаад, медицинскэ сестра болохонь бэрхэтэй. Оюутадта дадал шадабари олгуулха шухала. Эгээл тинмэхээ хургуулинуудай дэргэдэ тусхай лаборатори, поли-

шернүүд наһанайнгаа амаралтада гаранхай аад, ажалаа хэнээр. Тэдэн мэргэжэлээ найнаар мэдэдэг, хүн зоноо нюураарнь танидаг хэн тулань, эмшэд фельдшерые ажалһаань сүлөөлнэгүй. Зүгөөр залуу мэргэжэлтэниие хургаха ажал гарана ха юм.

Тинхэдэ хубийн хэрэг эрхилэгшэдшые, жэшээлбэл, «Лара-транзит» аптеконүүд колледж түгэсхэгшэдые юрэ наймаашад болгоно. Фармацевтикэ гэжэ эрдэм эршэдээр хүгжэжэ байнхай. Тинмэхээ шэнэ эмүүдэ зохёогдон буйлуулагдаһаар.

Пургуули тухайгаа, харин хургуулинуудтай яагаад хани ба-

Б.Будасв

Жигжидсүрэнгийн Од нимэ түхэлэй хуралдаануудай мүнөө сагта эрилтэтайнь тэмдэглэбэ.

Россиин элүүрые хамгаалгын министрствын Омскын эмнэлгын колледжын түрүүлэгшын орлогшо Оксана Петровнагай хэлһээр, эмшэд хүн зоноор харилсажа шадахаһаа гадуур, үбшэнтэн бүхэниие хайрлаха нигүүлсхы сэдхэлтэй байха ёһотой. Эгээл тинмэхээ колледж олониитын холбоонуудтай дүтын харилсаатайгаар ажалаа ябуулна.

Хуралдаанай үедэ соёлой, хуралсалай болон социальна эмхинуудэй, ажалаар хангалгын түбэй болон республикын худалдаа наймаанай-үйлэдбэрийн палатын түлөөлэгшэд зүбшэн хөөрлэбэ. Мүнөөдэрэй эмшэдые бэлдэхэ хэрэгтэ ресурсна түбэй үндэр үүргэ ойлгоһон тэдэнэр үнэхөөрөө яагаад байгуулмаар бэ гэнэн арга болдомжонуудые бэдэрээ. Гүрэнэй, мэргэжэлтэдэй эблэлэй, эмнэлгын эмхинуудэй дэмжэлтээр хуралсалай эмхинуудэй дэргэдэ ресурсна түб байгуулха ёһотойбди гэнэн шийдхэбэри хуралдаанай үедэ тэдэн баталаа.

Сарюна ЭРДЫНЕЕВА. Авторай фото-зурагууд.

ЭМШЭДЫЕ БЭЛДЭХЭДЭ, ЭГЭЭЛ АШАГТАЙ ТҮБ

Хуралдаанда зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнууд: 1. Мэргэжэл олгуулгын дунда хургуулинуудһаа олзын хэрэг эрхилэгшэдэй, ажал дурадхагшадай болон олониитын эрилтэ. 2. Пургуули түгэсхэгшэдэй арга боломжонууд. 3. Ресурсна түб бодоттоор байгуулмаар гү?.

клиникэ, аптека – ресурсна түб байгуулха хэрэгтэй. Тээд энэ хэрэгтэ нилээд эхэ мүнгэ алтан гаргашагдаха байна. Тинмэхээ олзын хэрэг эрхилэгшэдэй дэмжэлтэ угаа шухала.

Мэргэжэлээ гүйсэд дүүрэнээр шудалаагүй, диплом абаагүй оюутад яагаад поликликадэ хүниие эмнэлхэб? Үбшэнтэнэй хойноһоо юрэ харуулаха аргатай!

Республикын эмнэлгын колледжын директор Батор Будаевай хэлһээр, хургуулиа түгэсхэгшэд ажал бэлээр олоногүй. Хүдөө руу тэгүүлхэдэнь, больницын ахамад врач тэдэниие гэр байраар хангаха аргагүйһөө боложо, ажал үгэхэбди гээд найдуулнагүй. Тинхэдэ Буряадай олонхи фельд-

В. Чимитдоржиев

рисаа байгуулхан тухайгаа Кабанскын аймагай Селенгинск тосхондо оршодог Байгалай эмнэлгын колледжын директор Владимир Козин, Хяагтын эмнэлгын училищин директор Галина Болтронюк мэдээсэбэ. Тэдэнэй ханамжаар, мүнөө сагта ресурсна түб тон хэрэгтэй.

Монголой Дархан хотын түб больницын ахамад эмшэн

Суута үльгэршэн, ниитын ажал ябуулагша Р.Э.ЭРДЫНЕЕВЭЙ 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ДУРАСХААЛЫНЬ МҮНХЭ

Буряадай соёлой габыата хүдэлмэрилэгшэ, үльгэршэ алдартай үбгэн Рэгзэн Эрдыеевич ЭРДЫНЕЕВЭЙ 100 жэлдэн дашарамдуулан, дурасхаал болгон бэшэнэб.

Би энэ суута хүниие 1960 онһоо хойшо мэдэхэ, таниха болоо һэм. Яруунын аймагай Эгэтын-Адаг хурунда ажаһуудаг хүн байгаа. 6 үхибүүдые Дулсан нүхэртээ хулын дүрөөд, гарын ганзагада хүргөөд, өөһэдөө ута наһа эдлэжэ, наһа болотороо мэндэ амар ажаһууһан айлайхи юм.

Эхэ басаганинь Хорло Рэгзэновна эсэгынгээ намтар найса тэмдэглэжэ, баян материал суглуулһан байха. Урданай түүхэнэ эхилээд, үльгэр домогуудыень, мүнөө сагай байдал хүртээр тэмдэглэһэн ёһотой. Өөрөөнэ басаганинь библиотечнэ институт дүүргэһэн, Буряадай соёлой габыата хүдэлмэрилэгшэ гэнэн нэрэ солотой, наһанайнгаа пенсидэ гарахаяа байна. Рэгзэн Эрдыеевич хадаа харахагүйшүүлэй обшествын түрүүлэгшээр олон жэлдэ хүдэлөөд, гоё найхан концертнүүдэ газар бүхэндэ харуулжа, хүн зоние һонирхуулжа баярлуулжа байдаг бэлэй. Өөрөө шүлэг, дуунуудые зохёохо. Хонгёо шанга хоолойгоор сценэ дээрэхэ өөрынгөө шүлгые унаһыень мартагшгүйб:

Колхозой ажалһаа тэрьедээд, Хододоо зайжа ябадаг хэн бэ? Хулгай худал хээд, Хоргодон ябадаг хэн бэ? Худал хуурмаг үгөөр Хүниие мэхэлдэг хэн бэ? Архи тамхин хаанаб гээд Аргагүйгөөр залгидаг хэн бэ? Баанида бээс угаадаггүй Барбагар муухайгаар ябадаг хэн бэ?

Баабайн хүбүүмби гээд Бардам үһэрюугээр ябадаг хэн бэ? Гэхэ мэтээр бэшэхэ болоо наа, олон юм бээ.

Пүүлдэнэ 1990 ондо дахин уулзажа, Эгэтынгээ дасаниие нэргээн бодхоолгодо хам орожо, сугтаа ажалда хабаадалсабадди.

Залуу наһанһаа харахагүй болоһон, һүбэлгэн хурса ухаатай һонор үбгэниие хүтэлэн, Тэлэмбэ, Целиннэ г.м. Шэтэнэ наагуур аяар холын нютагуудаар командировкодо ябагша һэмди. Нютаг бүхэндэ суглаа хурал эмхидхэхэ, түлөөлэгшэные һунгаха, мүнгэ хандиб суглуулха... Зонжиндагуудта ойлгууламжын ябадал, һүзэг бишэрэл түрүүлхэ г.м. ажал ябуулагша һэмди. Би хадаа секретарь бэшээшэниинь, хамаг хэнэн ажалаа бултгынь бэшэхэ, документ болгон үлөөхэ ёһотойбди гэнэн эрилтэ табидаг байгаа. Дасан дээрээ үдэр бүхэнэй хэнэн ажалай дневник бэшүүлдэг, хожомынь Эгэтын дасан яажа дахинаа үндэрлөөб гэжэ түүхэдэ орохо ёһотой юм гэдэг хэн. Урагшаа ханаатай Доржо Цэдэнэй бэрхэ шадамар, ябуулга һайтай шэрээтэ ламбагаймнай, управляюши Дамбин-Нима Базарович Дымбырылов, советник Рэгзэн Эрдыеевич, үбгэд ламанарнай - Гомбо ламбагай, Ивалгын дасанай Хамба ламбагай Мунко Цыдыбэй, Дамдинжап, Даба Жамьянай г.м. ламанарай хүсөөр, мүн аймаг зургаанай ноёд, гулваа Валерий Чимитович Цыренжапов, нютаг бүхэнэй түрүүлэгшэнэр, илангаяа Эгэтын совхозой директор Банзатов Чимит Цыбикдоржиевич машина, тракторнуудаар хангажа, бушуу түргэн нэгэ жэлэй туршада дасанаа бодхоогоод, 1990 оной ноябрийн 4-дэ «Арамнай» үргэжэ шадаа һэмди.

Нарһатаһаа Владимир Борисовичэй Баендуев барилгашадай бригада ержэ, түргэн барилгашаа эхилээ хэн Анхан түрүүн нютагай хоёр үбгэдэй Дамбинима Лодоев, Мунко Цыдыпов гэдэгүүдэй ханамжа дурадхалнууд бэлүүлэгдэжэ, 1990 оной эртэ үбэлһөө эхилэгдэһэн байгаа. «Зандан-Жуу» бурханаа яажа бусаахаб гэнэн хэлсээн гарадаг болобо.

Аяар 60 гаран жэлнүүдэй туршада Улаан-Үдын музейнүүдээр хадагалагдажа байһан

бурханай ябуулгые бэрхэ шэрээтэ Доржо Цэдэнэй, бусад үбгэд ламанараараа хамнажа, 1991 оной сентябрийн 25-да вертолэдоор залажа ерэнэн намтартай. Тинхэдэ үндэр наһатай боложо ябан Рэгзэн Эрдыеевич гоё найхан угтамжа зохёогоод, «Зандан-Жуу бурханай магтаал» өөрынгөө дууша ансамбльтаяа гүйсэхөө хэн. Зонжиндагуудай олонгэшэнь, дасанай урда талмай дээрэ Яруунын аймаг аймагаараа сугларанхай, гоё найхан буряад хубсаһануудаа үмдэнхэйүүд, хүжэ хадагуудаа баринхай, ламанарнай бүрээ бэшүүрээ үлээнхэй, һонин угтамжа болоо бэлэй. Бурханаа үргөөд ябахадань, нэгэ багахан бороо сүршэбэ. Ламанарнай хэлэбэд: «Энэ эхэ һайн гээшэ, бултыемнай аршаанаар сүршэбэ ха юм».

Эгэтын дасанай үндэрлэһэнһөө хойшо, «Зандан-Жуу» бурханай бусаһанһаа эхилээд, хамаг хуралнууд булта хурагдадаг болобо. Рэгзэн Эрдыеевич эхэнэн хубитаяа оруулдаг байһан. Жэл бүхэндэ зунай сагта «Майдарын хурал» болоходонь, дасанай эхэнайр наадан эмхидхэгдэхэдэнь, ходоодоо хабаадалсажа, түсэб программа зохёолсожо туһалха. Зүб мүрөөр шагналуудые шийдхэлсэхэ. Өөрөө ямар гоёор мориной соло дуудадаг байгаа. Түрүүлжэ ерэнэн морин дээрэ гаража хуугаад, хонгёо утаар, гоё хоолойгоор «Мориной соло» татахадань, хүн зон уяржа, баярлан шагнадаг һэмди. Мүнөө тэрэ гуримыень алдахуулангүй үргэлжэлүүлдэг юм гү, бү мэдэе. Би һүүлшын жэлнүүдтэ байгаагүй, үндэр наһатай болоходоо, үхибүүдтээ Улаан-Үдэ ержэ байрланхайб. Рэгзэн Эрдыеевич гээшэмнай сээжэ һонор, хамаг юумые мартаха гэжэ үгы, гүнзгэе бодолтой, урданай ёһо гурим хуу мэдэхэ хэн. Дасанда юун хэрэгтэйб, яажа зохёоход гэжэ хоёр хургаараа тэмтэржэ үзэхэдөө мэдээд, хэлэжэ заажа үгэдэг байгаа. Илангаяа барилгашадай ажалда тороод, дурадхал

шийдхэбэри гаргадаг хэн. Хамаг ноёдой ба хэрэгтэй хүнүүдэй телефоной номернуудые сээжэ мэдэхэ. Урдаа телефоноо табаад, хургануудаараа тэмтэрээд, унагаангүй звонилжо шадаха байһаниинь гайхагша һэм.

Хамаг асуудалаа шийдхэжэрхөөд, «тингты, ингты» гэжэ хуудаг хэн бэлэй.

Хориин 11 эсэгэнэрэй хүбүүдэй нэрэнүүдые алдангүй хэлэхэ. Ши ямар угтайбши гэжэ тухайлаад хэлэжэ үгэдэг байгаа. Зон һонирхожо хурадаг байһан. Би нэгтэ бэшэжэ абаһан байһаб. Хожомынь гэнтэ уншабаб. Батажарлова Сэрсэгма гэжэ бэшээшэ Рэгзэн Эрдыеевичэй 97 наһатай байха үедэнь бэшэжэ абаад, «Дүхэриг» гасэтэдэ толилуулһан байгаа. Би мүнөө наһанаб, дахин гаргаа наа, сондо хэрэгтэй боложо магад. Мүнөөнэй залуушуул угаа хурадаг болонхой.

Бидэ мүнөө сагай хүгшэд, совет гүрэнэй хүмүүжүүлгэ дорой байһан бурхан шажан гэжэ мэдэхгүй өөдөө болоод, уг гарбалаа хурангүй, эхэ, эсэгхээ таһарһан тула, эхэ төөриһэн зомди гэжэ ханадагби.

Мүнөөнэй залуушуудла эхэ һайн, наһан хэрэгээ бүтээжэ, бурхандаа мүргэжэ ябахадань, амгалан тайбан байдал үршөөгдэхэжэшээтэй болоно. Халаг, Рэгзэн Эрдыеевич 100 наһаяа дүтэлүүлээд наһа бараһан.

Гартаа дүйтэй, эхэ баряаша, эмшэ байһан, олон зоние эдэгэһэн, аргалһан юм. Хэнэн хэрэгыень тоолохо, бэшэхэ болоо наа, аргагүй эхэ. Ерэхэ 2010 ондо намарай сагта Эгэтын дасанай дахинаа үндэрлэжэ бодхоогдоһон саһаа 20 жэл гүйсэхэнь. Суута үбгэнэй хэнэн ажал үргэнөөр тэмдэглэгдэхэ бээ гэжэ ханагдана.

Мүнөө жэлдэ, сентябрийн 26-да, эсэгынгээ 100 наһа тэмдэглэхэеэ байһан үри бээнүүдтэнь, эхэ баярые хүргэнэб. Аймагай зургаан, соёлой министерство туһаяа хүргэхэ юм бээ гэжэ найдагдана.

Акулина ОРБДОЕВА, багшын ажалай ветеран, республикын габыата багша.

ЭМХИ ЗУРГААНУУД БЭЭЭ ДААНГИ БОЛОНО

Паяхана республикын профсоюзна нэгдэлүүдэй бүлгэмэй түлөөлэгшэд Буряад Республикын соёлой министр Тимур ЦЫБИКОВТЭЙ уулзалга үнгэргөө.

Тус хэмжээ ябуулга дээр хэлсэгдэн эгээл ороо асуудал - гүрэнэй эмхи зургаануудай автономито байдал. Иимэ шэнэ юумэн манай республика дотор багаар хүгжэн байгаашье наа, олон гүрэнэй эмхи зургаанууд үүлэй үедэ автономито байдалда ороно.

«Автономито эмхи зургаанууд түрүүн гүрэнэй шэнги тоодо тоологдодог гэж үү дахин дабтанаб. Автономито болоод гүрэнхөө мүнгэ абахаяа болишохобди гэж иимэ байдалтай болохоо ханахан олон эмхи зургаанууд айна. Гүрэн 2010-2011 оной

бюджет түсэблэхэдээ, гүрэнэй гү, али автономито эмхи зургаан гэжэ халгаахагүй», - гэжэ Тимур Цыбиков хэлэнэ.

Республиканска мэдээсэлэй түб, Буряад Республикын гүрэнэй цирк, «Арун» гэнэн эвенк яхатанай түб, соёлой болон искусствын училищи гэгшэд автономито болонхой.

«Бээ даахан эмхи зургаан болоходо, ехэ олон хайн таланууд байна. Жэшэнь, соёлой болон искусствын училищи хараад үзэе. Эдэнэр, бээ даахан автономито хуралсалай эмхи зургаан болоод, өөһдөө мүнгэ олохо эхилээ. Улаан - Үдэ соо боложо байхан элдэбын хэмжээ ябуулганууд дээрэ концерт наада харуулна. Энэ мүнгөөрөө эдэнэр хуралсалайнгаа байрануудыс заааа», - гэжэ министр үргэлжэлүүлэ.

Эрхэ жэл Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын болон «Үльгэр» гэнэн

театрууд, байгаалин ба этнографическа музейнүүд автономито болохо. Министрэй хэлээр, ямаршье эмхи зургаан бээ даахан боложо шадахагүй. Иимэ статус абахаяа ханаа наа, хайн материально - техническэ хууритай байха ёһотой. Эмхи зургаануудай онсо илгааснь хаража үзэжэ, иимэ статус үгтэхэ.

Тиин соёлой хүдэлмэрилэгшэдтэ саллин шэнэ гуримаар түлэхэ тухай профсоюзна нэгдэлүүдэй бүлгэмэй түлөөлэгшэд министртэ асуудалнуудыс хураа. Олон асуудалнуудаар республикын музейнүүдэй, номой сангуудай мүнөөнэй байдал уулзалгада сугларагдай ханаа зобооно гэжэ мэдэхээр байгаа.

Эржена БАТОРОВА.

Авторай фото.

БАЙГАЛАЙ ҮДЭРТЭ ЗОРЮУЛАГДАНАН ТҮХЭРЭЭН ШЭРЭЭ

«Бидэнэр «Белая книга» гэнэн ном дахин хэблэжэ эхилхээс ханаабди. Энэ хадаа Байгалай дэргэдхи регионуудай экологическа бүлгэмүүдэй жагаад ажалаа ябуулнаб гэнэн тухай ном. Пүүлэй үедэ «Белая книга» хэблэлдэ гарахаяа болоод байгаа», - гэжэ «Роль общественных организаций в стратегии экологической политики Байкальского региона» гэнэн түхэрэн шэрээ эмхидэгшэдэй нэгэн Ольга Плишкина хэлэнэ.

Энэ хэмжээ ябуулга Буряадай гүрэнэй университет соо сентябрин 20-да үнгэрхэ. Түхэрэн шэрээ Байгалай үдэртэ зорюулагданхай. Эмхидэгшэд - «Эколига» гэнэн нийтын нэгдэл.

«Эколига» хаяхана байгуулагдаашье наа, эдэбхитэйгээр ажалаа ябуулна. Тус нэгдэлэй түлөөлэгшэд элдэбын конкурсуудта, хэмжээ ябуулгануудта хабаадана.

«Үнгэрэн зун Росси дотор үнгэргэгдэн конкурсын грант шүүхэн байнабди. Тиин грантын

мүнгөөр иимэ түхэрэн шэрээ эмхидхэнбди. Хэмжээ ябуулгын гол зорилго хадаа экологическа нийтын нэгдэлүүдэй ажал эдэбхижүүлгэ болоно», - гэжэ Ольга Плишкина хэлэнэ.

Экологическа нийтын нэгдэлүүдэй ажалай орёо асуудалнууд тухай хабаадагшад хөөрлэхэ, дүй дүршлөөрөө хубаалдаха.

Тус семинар дээрэ Буряад Республикын арбаад нийтын нэгдэлүүдэй түлөөлэгшэд хабаадаха. Шэтэнэ «Даурия», «Фонд Байкала» гэнэн нийтын нэгдэлүүдэй түлөөлэгшэд ерэхэ. «Большая Байкальская тропа», «Байкальская экологическая волна» гэнэн Эрхү хотын мэдээжэ бүлгэмүүд тус семинарта хабаадалсахабди гэжэ мэдүүлээ.

Эмхидэгшэдэй хэлээр, семинарай үнгэрэн хойно «Обращение организацион к жителям города и республики» гэнэн баннернуудыс хэжэ, хотын үйлснүүдтэ үлгэхэ. Энэниие бээ-лүүлхэднэ, «Зеленая партия» хамһалдахабди гэжэ мэдүүлээ.

Эржена БАТОРОВА.

Авторай фото.

«Баргузинская долина - загадочный край у Байкала» гэнэн кинотой танилсалгын хэмжээ ябуулга хаяхана Хурамхаан тосхондо үнгэрөө. Германи гүрэнэй «Живые озера» болон Антон Эрманнай фондуудай туһаламжаар Клуб «Фирн» гэнэн нийтын бүлгэм тус кино буулгаһан байна.

БАРИМТАТА ШЭНЭ КИНО

XIII зуун жэлэй Монголой угай бэшгүүд соо Баргажанай хүнды Баргуджин Токум гээд нэрлэгдэнхэй. Мүнөө хадаа Байгал шадарай регионууд фоһоо аяншалгын эгээл хайн зүг шэг гээд тоологдодог. Аяншалагшад Баргажан ерээжэ, гайхамшаг байгаалитайнь танилсанын тула энэ кино буулгагдаһан юм.

«Баргузинская долина - загадочный край у Байкала» гэнэн баримтата кино соо Баргажанай байгаали, эндэ ажаһуудаг зоной соел тухай хөөрэгдэнэ. Эндэхи буряад, эвенк ардуудай ажабайдал сооһоо элдэбын хонирхолтой буулгагдаһан зурагууд олоной хонирхол татаха гэжэ ханаабди. Тус кино хараад, ямаршье хүн Баргажанаай арад зоной ажабайдалтай, ёһо заншалтай танилсаха байна», - гэжэ «Клуб «Фирн» гэнэн нийтын бүлгэмэй пиар - менеджер Маша Ханхунова хэлэнэ.

Кино 11 минута соо гарана. Англи ба ород хэлэнүүд дээрэ буулгагданхай. Иимэ багахан саг соо гараашье наа, тус кино соо хонирхолтой баримтанууд суглуулагданхай. Тигээд презентационно кино болоод үгөө. Паяар киногой дискуүүд республикын номой сангууд соо бии болохо. Понирхон хүнүүд түлбэриггүйгээр өөрын диск гү, али флэшкэ дээрэ бэшэжэ абаха аргатай.

Энэ шэнэ кино «Вовлечение молодежи в устойчивое развитие Баргузинской долины» гэнэн проектын хэмжээндэ буулгагдаһан байна. Энэинээ гадна элдэбын хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгөө. Тэрэнэй тоодо үхибүүдэй зурагуудай конкурс. Эгээл гоё, хонирхолтой зурагууд экологическа календарь соо ороо. Кабанскын, Захааминнай, Хэжэнгын, Тарбагатайн аймагууднаа үхибүүд хабаадаһан байна.

Эржена БАТОРОВА.

ЭХЭДЭ ХҮШӨӨ ТАБИГДАБА

Барилгашадай гудамжада оршодог хотын нарайлалгын газарта шэнэ хүшөө бодхоодбо. Залуу эхэнэрэй нарай нялха үхибүү баринхай, скамейкэ дээрэ жуужа байһан дүрынэ эли тодоор скульптор харуулжа шадаа. Тус бүтээл Россиин уран хайханай академиин гэшүүн-корреспондент Александр Миронов бүтээһэн байна.

Нёдондо жэл хотын нарайлалгын газарай газарай аллея шэмэглэгдэжэ, жаргалтай эсгэнэрэй аллея гээд нэрлэгдэн байна. Мүнөө тэндэ эхэнэрэй хүшөө табигдажа, тус газарта шэнэ онсо шэнжэ оруулагдаа. Тиин энэ газарта жаргалтай бүлэнэр наһанайнгаа фото буулгажа байха юм бэшэ гү гээд ханагдана.

Улаан-Үдэдэ жэл бүри нарай нялха хүүгэдэй тоо олон болоно. Тиин олон болоһон хүүгэдтэ хүүгэдэй сээрлигүүд хэрэгтэй болоо.

Янжам КИМ.

«АРИГ СЭБЭР БАЙЛГАЯ»

Үнгэрэн амаралтын үдэрнүүдтэ Улаан-Үдэдэ Байгалай үдэр үргэн дэлсэтэйгээр хайндэрлэгдээ.

Концерт нааданууднаа, элдэбын конкурсууднаа бэшэ экологическа үйлэ ябуулга үнгэржэ, олон хабаадагшадые суглуулаа. Удэ, Сэлэнгэ мүнэнүүдэй эрьснүүд сээрлэгдэжэ, хотын дүрэ хайхан болоо. Тус экологическа үйлэ ябуулгын эмхидэгшэд - Буряад Республикын байгаалин баялигуудай министерство, Республиканска эколого-биологическа түб, Залуушуулай бүлгэмүүдэй нэгдэл.

Республикын министрствэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, дээдэ ба дунда хургуулинуудай оюутад, нийтын нэгдэлүүдэй түлөөлэгшэд булта эдэбхитэйгээр тус үйлэ ябуулгада хабаадаа. 500-гаад хабаадагшад байгаа.

Эмхидэгшэдэй гол уялга Залуушуулай бүлгэмүүдэй нэгдэлэй түлөөлэгшэд дүүргэжэ, тус үйлэ ябуулга хайнаар үнгэргэн байна. Бүхы хабаадагшад команданууд боложо хубаараа. Команда бүхэндэ кураторнууд байгаа. Тиин эдэнэр ганса мүнэнүүдэй эрьснүүдыс сээрлээ бэшэ, харин бээ соогоо танилсан, элдэбын наадануудыс, конкурсуудыс үнгэргөө.

Хоёр часай хоорондо экологическа үйлэ ябуулгын хабаадагшад 1500 - гаад мэшээгүүд соо бог шорой суглуулаа. Тэрэнэй хүүлдэ булта хайхан жагсаалаар ябалгаар Советүүдэй талмай ошоо. Энэ үедэ эндэ Байгалай хайндэртэ зорюулагдаһан концерт - наадан эхилхээс байгаа. Тиин талмай дээрэ байһан бүхы сугларагшад халуун альга ташалгаар экологическа үйлэ ябуулгын хабаадагшадые угтаа.

«Сэлэнгэ, Үдэ мүнэнүүдэй эрьс сээрлэжэ бидэнэр мүнөөдэр ехэ хайн юумэ хээбди. Эдэ мүнэнүүд Байгал руу урдажа ороходоо, эндэ хэбтэнэн бог шорой баһал далай руу ороно. Тиигээжэ муухай юумэн тиишэ орохогүйн тула бидэнэр мүнэнүүдэй эрьснүүд дээрэ бог шорой хаяха ёһогүйбди», - гэжэ Буряадай лесопромышленна колледжын оюутан Надя Бадеева хэлэнэ.

«Байгал далайн саашанхи байдал олон хүнүүдтэ хамаагүй бэшэ гэжэ мүнөөдэр хараабди. Эндэ хабаадаһан хүнүүд байгаали сахин хамгаалалгада ехэ нүлөө оруулаа. Бүхы хабаадагшадта, волонтернуудта баярыс хүргэнэб. Газар хүйтэн байгаашье наа, бээ бээдэ хамһалдан, хүхюу зугаатайгаар иимэ ехэ хэмжээ ябуулга үнгэргөөбди», - гэжэ Залуушуулай бүлгэмүүдэй нэгдэлэй президент Александр Гыргенов хэлэнэ.

Экологическа үйлэ ябуулгын түгсэхэлдэ бүхы хабаадагшад жээрэб таталга наадажа, сотово телефон, хотын кинотеатруудта, музейнүүдтэ ошохо биледүүдыс шүүгээ.

Эржена БАТОРОВА.

Авторай фото-зурагууд.

Дондок БАДМАЖАПОВ:

Танилсыт: ШЭНЭ НЭРЭ

«ТҮҮХЫН ТҮБЭРӨӨ» ТҮҮРЭЭН ЕРЭБЭБ...

Улаанхан Олзон угай Балтайн аймагай Тартад Гарма суутай мэргэн ангуушан урда сагта ажаһууһан ха. Сэлэнгын аймагай Харгана нютагһаа гарбалтай, 78 наһатай уран зурааша Дондок БАДМАЖАПОВ энэ элинсэгэйнгээ дурасхаалда өөрынгөө бэшэһэн шүлэг зориулһан байха юм.

ЭДИ ШЭДИТЭЙ
ЭЛИНСЭГНИ

Тартад Гарма элинсэгни Тээрэмтын аршаанай Оглорһоо, Табан үнгэтэй холонго дамжаад, Тэнгэридэ гарадаг байгаа гэдэг. Бурхадай үгэһэн бэлэгтэй Бага зэргэ халамгай, Бүргэд шубуу унанхай Буудаг байгаа газаагаа. Түрэлхидэйм найхан түүхэ гү, Тинимэш байжа болоо юм гү? Таамаг юумэш таамаг даа – Тэрэниш мэдээд яахамниб. Түлэндэ ошоод ерэнэн шэнги Тэнгэридэ гараад буудаг хүн, Талын ганса нарһые Тахидаг байгаа төөлзтэй.

Хада уулын эзэдтэ Хаарта наадаад алдаа бол, Хэдыш һара үритэй Хамаагүйхэн ябадаг байгаа. Атан тэмээ эмээлжэ Алтай хүрөөд ерэхэдэ, Баян Сагаанай эзэндэ Булган дэгэл бариһан гэдэг.

Эрын энгэр алдадаггүй, Эмнигэй эмээлһээ халидаггүй Элинсэг минни нимэл хэн – Эгээлэй хүн бэшэл хэн.

«Бурхадай үгэһэн бэлэгтэй Буудаг байгаа газаагаа», «Элинсэг минни нимэл хэн Эгээлэй хүн бэшэл хэн» - гэхэн мүнүүдын мүнөөдөр авторта өөртэнь - Дондок Раднаевичта эгээл таарамжатайгаар, өөртэнь хандуулагдаһан, хабаатай мэтээр нагадана. Ушарынь гэбэл, Ленинэй гудамжаар оршодог Улаан-Үдэ хотын түүхын музейн харуул найхан байра соо «Виражи истори» гэхэн уран зурагайн выставкэ нээгдэбэ бшуу. Энэ хадаа эгээл түрүүшын выставкэ болоно. Ингэжэ наяннай хорёодо дүтлөөд, наһанайнгаа нангин хэрэгы бээлүүлхэ, олон үнгын холонго дамжааһаар огторгойһоо хэшэг буулгажа ерэхэ заяатай, саанаһаа заагдаһан таби сууртай байба ха юм, ахатамнай. Хада

уулын эзэдтэй таамаг далда шэдээрэ харилсан, тэдэнээ баян үгэлыгөөрөө баясуулжа шатадаг байһан Тартад Гармын хубилгаан дүрэ сагай зэрэлгэн соогуур энэ шүлэгөөр дамжан, далижан үзэгдэнхдэл... Үндэр Тэнгэридэ үни дэгдэһэн эртын элинсэгэй, холын хулинсагай жөгтэйгээр жэгнэһэн юрын бэшэ дэмжэлгэ зурагуудай үзэхэлэн соогуур мэдэрэгдэһэнһые байгаа аалам..? Угай уряагай, шуһанай татасын хэдэн олон үе болоодһые, дахинаа буужа, бэлгээр бээлэн, хэшэгээр салгидан байдагыень хэн арсахаб?

- Бага наһамни Баруун Харганагай, Тарятын уудамда үнгэрөө юм даа, - гээд, Дондок Раднаевич хөөрөөгөө эхилнэ. - Айлай үргэмэл хүбүүн байгаа хүм. Радна Цыбикович абамни, эжымни намаа яһалашые ямбалһаар, эрхэлүүлһээр эрын хэмдэ хүргэһэн юм. Гансаараа хони адуулхаб. Мүнөө наһаадам, аятайл хэн, хонёо дахаад, ном уншажа һуухаш, сүлөө уудамда. Дуран соогоо ябаһан сэнгэлиг хаһамни гээд мүнөө сэгнэдэгби. Орон тэнгэриез хаража найхашаахаш. Баруун Харганаһаа 5 модоной зайда хургуулидаа ябагаар ябадаг хэм. Үбэлын үрээр, харанхыда гарахаш. Хабартаа, зундаа эртын намараар бригадада хүдэлхэш, сараар газар хахалдаг байгабди. Хүндэ саг байгаа, хоол хүнэһэн бага, хомор. Бинь үшөө баянай тоотой, һү, хурууд абаад ошохоб бэшэндэ.

Дайнай хатуу жэлнүүдтэ балшар жаа гүүлэнгүй, өөрынгөө нэмэри хубитые баһал оруулалсаһан байна, Дондок ахатан. Түрүүшынгээ шүлэгы дайнай хаһада бэшэһэн юм. Эрэлхэг зоригтой снайпер Жамбал Тулаевай баатаршалгада үнэн зүрхэнэйгөө мүнүүдые зориулаа бэлэй. Яагаад нимэ мэргэн Герой болоо гээшэб гэжэ яһала бодомжолоо үзэхэнөө, гайханаашые наһадаг.

- Даша Дамбаев намһаа холо дүү байгаа. Гэбэшы шүлэгүүдэ намдаад абаад ерэхэ, наһамжыем асууха. Эршэ гээшэнь халима хэн даа, шанга шангаар уншаха, гар хүлөө арбагануулха, дэбхээрэд, собхородшые абаха. Хүннээл һаа ондоохон, ордоһонгониинь шанга, ульһа залинь дэбэрээтэй. Үшөө хургуулин ябахадаа, энэнь эли юм хэй, - гэжэ элитэ поздые дурсана.

Тээд Дондок ахатан өөрөө эдир залууһаа «шүлэг, зурагаа харааһаа алдангүй дахаагүй», ондоо олон ажалда, абьяас ульһада хүтэлүүлэн ябаа. Армин албанай удаа Сэлэндүүмын механизаторнуудай училищиде байтарынь Ленинград хотын ажа-

лай нөөснүүдэй талаар техниксэ мэргэжэлэй курснуудта эльгээжэрхихэн юм. Энэ город ерэнэмни ямар аза талаамни гээшэб гэн, музейнүүдээр ханатараа ябажа, үдэшин уран зурагай студиа һуралсаа. Өөрөө проектнэ институтта чертеж зурагшаар ажалда ороо. Тэрэ саһаа хойшо Агада, Боохондо уран зурагай, черченин багшаар хүдэлөө, заочноор Эрхүүгэй багшанар институттай түүхэ болон хэлэ бэшэгэй факультет дүүргэһэнэй удаа түүхэшые зааһан байха юм.

Д.Р.Бадмажапов – СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн мүн. Боохоной «Сельская правда» газетын редакцияда, Мухар-Шэбэрэй «Ленинский путь» газетэдэ нилээд удаан хүдэлһэн, сурбалжалагшын ажалдай амта найсахан үзэһэн байха. Удаань Мухар-Шэбэрэй партиин райкомдо пропаганда болон агитациин таһагта ажаллаа.

Сүлөө сагтаа Дондок Раднаевич уран найханай харалгануудта ехэл эдбхитэй хабаададаг хэн. Бүхэроссин нимэ харалгануудай үедэ лимбэ дээрэ уран гоёор наадаһанай түлөө түб хотонуудай тайзан дээрэ Ваню Мураделин, Валерий Ливашовой гарһаа сэнтэй Дипломуудта хүртэһэн байха.

- Суута Чойжонима Гениновһээ, мүн Санагын бэлигтэн Лубсановһаа энэ шатабариде һураһан хүм. Хүнэй сэдхэлэй дуулаха гээшэнь найхан, уран хүбшэргэйн урамдахань найхан...

- Уран зурагта бүхы наһаа сүм зориулаагүйдөө шаналдаг гүт?

- Мүнөө болоодо, юун гэлтэй... Ингэжэл аяндаа удаан ябажа, тойруу тойроогоор хүрэхэ гэхэн байгаал хаб. Үнэндөө, наһаа соогоо нөөсэлһэн хараа бодолнуудни, дүршэли, агшан зуурын мэдэрэлнүүдншые хүртээрөө мүнөөдэрэй байрта үдэртэ зориулагдаһан мэтэ. Ямар нэгэн бодото дүн гэлтэй гү... Харгшад өөһдөө сэгнэнэ аабдаа. Уран зурагта мэргэжэлтэ ёһоор хүдэлөөшөгүй һаа, эхэн-бүтэһэнэ болгон, зондоо үргөөб. Жэшээлбэл, Эрхүүдэ хүдэлхэдэм, совет-монгол хани барисанай бүлгэм гээд байха, үе-үе болоод лэ зураг гү, али нилэн хэһэн бүтээлым эрижэл байдаг хэн. Энээгээр бодобол, юрэл гараа хабсаарад һуугаагүй, хэшэгэ зондоо хүртөөхэл гэжэ оролдооб.

Р-Н.БАЗАРОВАЙ зураг дээрэ: выставкэ нээлгын үедэ Д.Р.Бадмажапов зүүн гарһаа.

БАЙГАЛНИ, ШАМДАА
НАНГИН ХҮСЭЛНИ

Байгал – алдарт арюухан далай
Байгал – дэлхэйн нуур – ахай
Байгал – лусадай ужам томог.
Байгал – манай үльгэр домог.

Шамай, Байгал, тойроод бүһэлһэн
Шобхо оройтой хада ууланууд
Хуяг дуулгаа үмдэһөөр үтэлһэн
Харуул хайгалдай жагсаалда адлинууд.

Нюсэгэн байсын наруули үбэртэ
Найгалзан надханан яган тэрэнги,
Нептун эзэнэй хашарһан энгэртэ
Намилзан байһан хадаг шэнги.

Долгигүй байхадаш дуратайб, Байгал,
Дошхорон байхадаш – бүри схээр.
Далайн татаса ехэ байнал
Дангинаһаа үлүү абтай гэхээр.

Миралзан миралаад хизаар хаяа
Мүнгөөр мүдирөөд, холоһоо сайна,
Байгал далай зураха заяа
Бурхан намда үгөө байна.

Уһанайш үнгэ оложо ядаад,
Улаани ногоонтой холёод харааб.
Харабтар хүхэ байһан аад,
Хубилаа гэжэ одоош таагааб.

Оёройш баялиг үзэжэ гарахаяа
Омоли болоод бухадаг һаа,
Зааханшые хэсэгыш нүхэдтөө харуулхаяа
Зуража шамай шатадаг һаа...

Галзуу сарма һалхинай хүсые

Губшуур табигшад ганса мэдэнэ.
Гэрэй шэнэн долгинууд онгосые
Гэдэргэ урагшань холо шэдэнэ.

Мушхаран мундуугаар өөдөө бодожо,
Мухарин бисаран долгинууд унана.
Эбхэрэн шангаар шандааһаа зангидажа,
Эршэмтэй аялгаа эшхэрэн татана.

Сагаан сагаан буржаахай хонид
Саашаа, далай руу нда туулгана.
Хониды хазаарлаад хатаруулха бодолнууд
Халта досоом түрөөд абана.

Баруунай һалхин «Хүлтүүг» заримдаа
Байгалаа үлгыдөөд үзэдэг даа.
Эмниг хүлэгүүд баран хабаараа
Эрвээ сабшадаг мүнгэн тахаараа.

Гэнтэ «Баргажан» нойрһоон һэрээд,
Гүбөө долгинууд һархайлдан дэнхыбэ.
Үүрэй сайтар далай дэбэрээд,
Үглөөнэй нараар номгорон зэнхыбэ.

Хорин сая жэлнүүд соо
Хүүен байнаш, буурал далай.
Баяраар халиһан минни досоо
Буһалгаалан байнаш, манай далай.

ПАНШАГ САГААН ИНАГНИ

Сахюур сагаан сэдхэлшни
Сээсгтэл сэбэр арюухан
Гэжэ байгаад бэшэхэдэм
Гоёжо хэлэншэ бү гээрэй.

Хаража баймаар шарайтай,
Хурган бүридөө бээлигтэй
Хөөрхэн буряад басагые
Худалаар яжа магталайб даа.

Урихан шарайш мүнөөшые
Уладай дунда ондоохон,
«Бадмахан Ленхоба»

татахадашни
Бодоод хүнүүд шалнагша хэн.
Алта мүнгэн тобириутай
Алда хара гээгэшни
Хатан-дангын шэмэг шүү
Хангиран-янгиран байдаг хэн.

Баглаа сээг гарташни
Барюулжа байхадаш досоомни
Байгал далайн долгилжо
Байһан мэтэ болоо хэн.

Харахан хурса нүдөөрөө
Ходоро намай харад гээд,
Хэлээ бэлэйш харюугаа
Хоёр үгэ хазаарлаад...

Удаан шамайе хараагүйб,
Үзэгшэб ганса зүүдэндээ
Хабарай ургын үертэ
Хүлээгээш үзэгшэб үүдэндээ.

Шанга сагай долгиндо
Шэдүүлэн ходо ябана гүш,
Ангар үгсэн таварха
Арга али олоо гүш?

Хамта дуугаа дуулаһаарнай
Хүхы олон донгодоо.
Дүшэн аяр жэлнүүд соо
Дэмы манда донгодоо.

Наран үшөө эртэ гээд
Найдалтай ябанам заримдаа,
Панал минни нимэл даа.
Паншаг сагаан инагни.

БАСАГАДАЙ ХАТАР

Хүхэ хадаг хинсхүүлээд
Хатараа залуу басагадууд,
Хойшо урагшань хүлнүүдэ

Дондок БАДМАЖАПОВ

Хаяжа байгаад жэгдэхэн,
Нааша саашань гарнуудаа
Нугалжа байгаад адлихан.

Дабталга:
Зугаа хадань дэбхэрэе,
Залуу хадаа собхорое,
Ерэнэн хүнүүд харуужан
Еохор наадаад үзүүжэн.

Ногоон хадаг хинсхүүлээд,
Наадаа залуу басагадууд,
Яһала түргэн эрьелдээд,
Яруу шангаар хатарнад,
Ябууд дундаа үдэглөөд,
Ябаха гээшэнь гайхалтай.

Дабталга.

Улаан хадаг хинсхүүлээд,
Удаан хатараа басагадууд
Ута найхан гарнуудын
Уян гээшэнь жэгтэйхэн.
Хөө хара гээгэдынь
Хондолой дээрээ таатайхан.

Дабталга.

Сагаан хадаг хинсхүүлээд,
Суг хатараа басагадууд.
Хойно хойноһоон барилдаад,
Хотор-хотор гэшхэлнэд,
Хоёр тээшэнь найгалдаад,
Хотирно-бэтирнэ, гоё гээшэнь.
Дабталга.

носөглөөтэй, одоол найхашаама, обтомо эхэнэрэй дүрэ, ами наһантаяа хахасахын урда хэзээ хэзээ-нэйхиһээ һонор сэсэн ха ухаан бодолынъ. Хайран нангин амин, арадаймнай агуу үхин... Ульгэр домогуудай удха үндэһэн дали жэгүүр эдэ зурагууд соо үнэн бэлэлээ олонхой. «Гонноон Зугаалай» гэнэн зураг дээрэ Харганаа нютагай суута дуушан эхэнэр сар унаад, дуугаа ханхинуулжа ябана. Нэгэшье хурим энэ хүнгүйгөөр үнгэрдэггүй, аяар холын Баргажан гол руу урилга абадаг байгаа. Зугаалайн ирагуу дуун зэдэлһээр зэдэлээд, энээхэн

Выставкые нээлгэн тон урихан байдалда үнгэрөө. Городой түүхын музейн мэргэжэлтэд директор Л.П.Нанзатова түүртэй халуун хабаадалгаяа мэдүүлээ. Доодо-Бүхэнэй захиргаанай толгойлогшо Б.Д.Очиров, Харганаа нютагай буряад хэлэнэй багша Б.Д.Жамсаранова, ажалай ветеранууд .В.П.Банзаракцаев, Б.Д.Банзаракцаев, Римбүүшэ багшын дасанһаа Байр лама, РЦНТ-гэй мэргэжэлтэн С.Д.Эрдынеева, уран зурааша Ю.О.Извеков, бусад олон амаршалгын үгэнүүдые хэлэжэ, бэлэг сэлэгээ дэлгээбэ, зурагуудай авторай гарыень сагаалба.

«Уран зурагта өөрөө нуража, нимэ дээдын шадбарни туйлаха гэшэ эхэл габьяа гэжэ тоолоноб. Зуралгын талаар онсо өөрын маягтай болоһон, гүйсэд болбосорол дүршэлтэй Цырен-Намжил Очиров, Лубсан Доржиев мэтэ арал сооһоо гараһан, сэдхэлыень, философско бодомжыень бээдээ шэнгээһэн ялас гэмэ бэлгтэй зураашан мүнделөөл мүнөөдэр, бидэнэй нюдэн дээрэ» гэжэ мэдээжэ уран зурааша Юрий Извеков үндэр сэглэлтэ үгэбэ.

- Зол хэшэгтэй, бурхантай буянтай бэлгтэнэй нютагаа нигэжэ суурхуулжа байхадань, омогорхол ёһоороо омогорхонобди. Олон удаан жэлдэ элүүр мэндэ ябажа, үшөөшье олон бүтээл захиатануудые бэлэглэжэ байгыт аралтаа, - гэжэ багша Б.Д.Жамсаранова хүсэбэ.

- Өөрөөл зүдхэжэ нураһан урлални гэшэ. Сэдхэл бодолыем хүлгүүлһэн юумые зурахаяа оролдооб, - гэжэ Дондок Раднаевич богонихоноор хэлэбэ.

Заншалта ёһоор улаан лентэ хайшалагдажа, зал руу оробобди. Ямар нэгэн юумэ юрэл зураглаһан бэшэ, харин уран образоор, аллегорическа аргаар бүтэһэн зурагууд мүн. Шажан мүргэлэй дахинаа дэлгэрһые харуулхадань, юрэл лама бурханийе зураглаад орхё бэшэ, огторгойһоо асари томо шубуун сансарын хүрдые нэгэ һабаргаа тогтоонхой, Бурхан багшын шаби нүгөө һабарһаань баринхай буужа байна. Буурал Байгал үбгэн Ангар гоохон үхиндөө сухалдаашье һаа, номгоржо, хүлисэл хэшээжэ эсэгын юрөөлтэйгөөр үдэшэнэ. Эндэ Ангар мүрэн хөөршөөмэ үзэхэлэн шубуухайн образоор харуулагдаа. Шубуунай толгой дээрэхи тигимынь, уяан бэснь уярмажэ жэгтэй. Өөрынгөө сэн яһалашье мэдэһэн, омог дээдын хүлдэ – бүхы маягтань.

Буряад хэлэнэймнай хуби заяан яһан бэ? Энэһиние тон һониноор зурааша тайлбарилла. Хари хэлэнүүдые зүрхэндөө дүтэ баряад лэ, түрэл хэлээ һармагшанай гартя түлхэжэрхё гүбди?

Бальжан хатанай образ шэнэ хараһаа хүгжэлтээ абаа гээд ажагламаар. Баруун хүхэннинь

бишыхан залые, соносон байһан намайешье юрөөл-дуугай абяагаар дүүргэжэрхихэдэл гэнэ гү?

Залуу удаганаар һамга хээд, бөө мүргэлэй шэди бээдээ халгаан хуряжа абаһан ород Иван хада уулын эзэдтэй ярилсадаг, тэдэнһээ мунгэ танга зээлээр абадаг эдитэй һэн ха. Буряадай шэди ондоо яһатандашье шэнгэн орохо аргатай ха юм.

Зүрхэ шэмшээрүүлмэ удаадахи зураг гэхэдэ, дайнда гараа алдаһан буряад сэрэгшэн эхынгээ дурасхаалыс... хүүр дээрэнь ёһолно. Хүбүүгээ удаан хүлээгээ, тездэ хүбүүнинь госпитальдо удааршаһан байгаал даа, халаг. Үгыл һаа, уулзахал бэлэй. Ашата эхын

буяан харюулхань хүшэр. Шаналал гашуудалаа сэрэгшэн аяга сэржэмээр даража шадахагүй, гэбэшье һанаһанаа һэбшээнтэй хамта хэлсэжэ, багаханааршье һаа, сэдхэлээ тэниилгэхэ гү?

Тиихэ зуура Россин хуби заяан уран зураашын эрхэтэн мэдэрэлые һэргэн зобооно. Улаан хубисхал, хаанта засагые унагаалга, СССР-эй һандарал – гүрэнниё доһолгожо байдаг революци, реформонууд Россин олон талаата үндэһыень арайл шууд отолоогүй. Пүхэ баринан эдирхэн хүбүүн нэгыень сабшаад, зуг татан болижо, гайхал бараһан харасаяа бидэнэр тээшэ шэглүүлэн һууна. Яалтайб, нүгэл буянаа тэнсүүлэн, алдуу эндүүгээ

заһаруулан, саашадаа яажа, ямар шэглэлтэйгээр ажаһуухабибди? Эхэ оронойнгоо тугые, Хии мориные яажа лаб һайнаар хиисхүүлхэ, мандуулхабибди?

Иимэ яб гэмэ асуудалнууд яһа хабтаймаар гараад ерэнэл даа, эдэ тон һонирхолтой, удхатай, өөрын дабтагдашагүй маягтай зурагуудые хужарлан харахадаа, дахинаа ухаагаараа тэдээндэ эрьехэдээ... «Түүхын түбэрөөн» («Вирази истории») гээд дэмы нэрлээгүйл ха выставкээс авторынь.

Буряад хубсаһа үмдэһэн сэрэгшын энгэртэ дайшалхы габьяагай шагнал, харин баруун гартань хайратайхан жаа түхэрээн мунгэн. Шагналай сэн энэ гэшэ гү гээд зурааша засаг түрэхөө асууһандли.

Буддын шажанай дэлгэрхэдэ, амитан зон амаржаһан, тэнюунүүд. Дангина гоо бээтэй эхэ бишыхан үхибүүн хоёрой дүрэ энэ мэдэрэлые энхэргэнээр дамжуулна. Эхэнэрэй дүрые зурааша илангаяа налархайгаар, өөрөө эжэлүүдгүй һайхашаан, өөгшөөн, дотор мэдэрэлһээ гаргана гээд эли.

Үсөөн лэ уран зураашад Монголой агуу түүхые алгад гарадаг шуу. Дондок Раднаевич мүн лэ энэ жасада өөрын нэгэ дуһал нэмэри оруулхые хүсэн, Чингисхаанай хоёр дүрэ зуража туршаһан байна. Саг Зай хоёрые соо нэбтэ шэртэһэн һэлмын эридэл хурса, зэртэд гэнэн хараса, захиагүй дэлхэйе зосоогоо багтааһан сэдхэл, монголшуудай һүлдые түбидэ мандуулһан засагтан – эдэ хоёр зурагууд сооһоо нариншаг шарайтань намда юундэшьеб һайшаагдаа. Доторой асари элшэ хүсэн мэдэрэгдэнэ бшуу.

Домог түүхэ бодото байдал хоёрые таһаршагүйгөөр ниилүүлжэ, өөрын таагдашагүй таабаринууд мэтэ образуудтай зурагуудые байгуулһан манай үсын хүн – хүдөө нютагһаамнай ерээд, манниё хүлгүүлһэн Дондок Раднаевич Бадмажаповта энэ үдэр олоһиниё харагшадай зүгһөө доро дохихо дуран хүрөө һэн.

Сагай худал шэнжые, сахилгаан абарисшье ургалан, уран бириын хүсөөр өөрын уянгатай, бодолтой бүхэли дэлхэй бни болгоһон, олоной үзэмжэдэ табиһан Дондок Раднаевичта үнэн сэдхэлэй баярые хүргэе. Үбгэрөөб гэнгүй, үндэр сарюун зандаа, үтлөөб гэнгүй, нигүүлсхы сэдхэлээ аралтаа түхөөн, ашата бэлэгээ бидэндээ барюулбат. Эртын элинсэгһээ эхитэй табисуурта бэлигээ талархан дэгжээжэ, Уран зураг Уран шүлэг хоёртоёо адли тэгшэ ханилан, Харганаа нютагаа ойгуур, холуур суурхуулан, хани нүхэд олонтой жарган-жэргэн ажаһуугыт даа гээд үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Галина ДАШЕЕВА,
Сэрэгма ДОНДОКОВАГАЙ
зурагууд.

Понедельник, 21

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ
16.20 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.10 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
18.00 ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ
19.20 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
20.10 «СЛЕД»
21.00 «ЖДИ МЕНЯ»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «Я ВЕРНУСЬ»
23.30 «БУНТ ЕНИСЕЯ»
00.30 «ПОЗНЕР»
01.30 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
01.50 УДАРНАЯ СИЛА. «ВЛАДЫКА ГИД-РОСФЕРЫ»
02.40 Х/Ф «СНАЙПЕР-2»
04.10 Х/Ф «НАСЕЛЕНИЕ 436»

«РОССИЯ»

06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
10.05 «УРОКИ ФРАНЦУЗСКОГО. ДЖО ДАССЕН, КАТРИН ДЕНЕВ И ДРУГИЕ»
11.00 Т/С «ГОНКА ЗА СЧАСТЬЕМ»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50 Х/Ф «ВСЕ, ЧТО ТЫ ЛЮБИШЬ...»
14.40, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

Вторник, 22

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ
16.20 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.10 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
18.00 ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ
19.20 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
20.10 «СЛЕД»
21.00 «УЧАСТОК»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «Я ВЕРНУСЬ»
23.30 «ВЕЛИКИЙ САМОЗВАНЕЦ. ГРАФ ВРОНСКИЙ»
00.40 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
01.00 ГЕНИИ И ЗЛОДЕИ
01.30 Х/Ф «САМОЛЕТ ПРЕЗИДЕНТА»
03.40 Х/Ф «ВСЕ МЕНЯЕТСЯ»
05.20 «ДЕТЕКТИВЫ»

«РОССИЯ»

06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.50 «ТАЙЗАН»
10.05 УЛУГУР
10.20 «САГАЙ СУУРЯАН»
11.00 Т/С «ГОНКА ЗА СЧАСТЬЕМ»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50 Т/С «КАМЕНСКАЯ»
14.40, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
16.35 СУДИДЕТ
17.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
19.00 Т/С «ОДНАЖДЫ БУДЕТ ЛЮБОВЬ»
20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»

15.40 Х/Ф «ГРАФ МОНТЕНЕГРО»
17.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
19.00 Т/С «ОДНАЖДЫ БУДЕТ ЛЮБОВЬ»
20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 Т/С «ТЕЛОХРАНИТЕЛЬ». «СБИТЫЙ ЛЕТЧИК»
23.45 «ГОРОДОК»
00.40 ВЕСТИ +
01.00 Х/Ф «ЦЕНА СОКРОВИЩ»

КУЛЬТУРА

08.00 «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20 ХУДОЖЕСТВЕННЫЕ МУЗЕИ МИРА. «ЛУВР. СЛАВА И ОДИНОЧЕСТВО В ПОРТРЕТАХ»
11.55 Х/Ф «СУВОРОВ»
13.45 Д/Ф «НИКОЛО-ЦАРЕВНА»
14.05 «МОЙ ЭРМИТАЖ»
14.35 СПЕКТАКЛЬ «ПОНЕДЕЛЬНИК - ДЕНЬ ТЯЖЕЛЫЙ»
15.45, 02.40 ЭПИЗОДЫ. ФЕДОР ЧЕХАНКОВ
16.35 УРОКИ РУССКОГО. М.Ю. ЛЕРМОНТОВ. «ГЕРОЙ НАШЕГО ВРЕМЕНИ»
16.55 М/Ф «МАЛЕНЬКАЯ КОЛДУНЬЯ». «СМОТРИЯК ПОСМОТРЕТЬ»
17.30 Т/С «ДЕВОЧКА ИЗ ОКЕАНА»
17.55 Д/С «ИСТОРИИ О ДИКОЙ ПРИРОДЕ»
18.25 «ПОСЛЕДНИЙ АВТОГРАФ»
18.50 Д/Ф «ЛЮДВИГ ВАН БЕТХОВЕН»
19.00 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
19.20 «БЛОКНОТ»
19.45 ДОСТОЯНИЕ РЕСПУБЛИКИ. РЕКОНСТРУКЦИЯ МОСКВЫ: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ
20.00 «НАТАЛЬЯ ФОНВИЗИНА: УЖЕЛЬ ТА САМАЯ ТАТЬЯНА?»
20.50 МИХАИЛ ЧЕХОВ. ЧУВСТВО ЦЕЛОГО

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 Т/С «ТЕЛОХРАНИТЕЛЬ». «СБИТЫЙ ЛЕТЧИК»
23.45 «КРЫЛЬЯ ДЬЯВОЛА. ГЕРМАН ГЕРИНГ»
00.40 ВЕСТИ +
01.00 Х/Ф «КОКАИН»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20, 19.00 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «МИЧМАН ПАНИН»
13.25 Д/С «В ПОИСКАХ ТРОИ. ВЕЛИКИЕ ОТКРЫТИЯ АРХЕОЛОГИИ». «ЧУДО В ДОЛИНЕ РЕКИ ИНД»
14.20 ЛЕГЕНДЫ ЦАРСКОГО СЕЛА
14.45 Х/Ф «ТАЛАНТЫ И ПОКЛОННИКИ»
16.15 Д/Ф «ТАЙНА РУИН БОЛЬШОГО ЗИМБАБВЕ»
16.35 УРОКИ РУССКОГО. М.Ю. ЛЕРМОНТОВ. «ГЕРОЙ НАШЕГО ВРЕМЕНИ»
16.55 М/Ф «МИСТЕР ПРОНЬКА». «ПЕРВАЯ ОХОТА»
17.30 Т/С «ДЕВОЧКА ИЗ ОКЕАНА»
17.55 Д/С «ИСТОРИИ О ДИКОЙ ПРИРОДЕ»
18.25 «ПОСЛЕДНИЙ АВТОГРАФ»
18.50 Д/Ф «ЕВРИПИД»
19.25 СОБРАНИЕ ИСПОЛНЕНИЙ. КАМЕРНЫЙ АНСАМБЛЬ «СОЛИСТЫ МОСКВЫ»
20.10, 02.35 Д/Ф «ОСТРОВ ЭЛАНД. САД ЦВЕТОВ В КАМЕННОЙ ПУСТЫНЕ»
20.50 МИХАИЛ ЧЕХОВ. ЧУВСТВО ЦЕЛОГО
21.25 Д/С «В ПОИСКАХ ТРОИ. ВЕЛИКИЕ ОТКРЫТИЯ АРХЕОЛОГИИ». «ВОЗРОЖДЕНИЕ ВЕЗУВИЯ»
22.20 Д/Ф «МНЕ 90 ЛЕТ, ЕЩЕ ЛЕГКА ПОХОДКА...»
23.20 Д/Ф «СЕН-ЭМИЛЬОН. ВИННОЕ КОРОЛЕВСТВО»
23.40 «АПОКРИФ»
00.50 Х/Ф «ТЭСС ИЗ РОДА Д'ЭРБЕРВИЛЛЕЙ»
02.55 ГОСУДАРСТВЕННАЯ АКАДЕМИЧЕСКАЯ ХОРОВАЯ КАПЕЛЛА РОССИИ ИМ. А.А. ЮРЛОВА
03.45 Д/Ф «ДЖОТТО. «ОПЛАКИВАНИЕ ХРИСТА»

21.25 Д/С «В ПОИСКАХ ТРОИ. ВЕЛИКИЕ ОТКРЫТИЯ АРХЕОЛОГИИ». «ЧУДО В ДОЛИНЕ РЕКИ ИНД»
22.20 «В ТВОРЧЕСКОМ БЕСПОКОЙСТВЕ - БЕСКОНЕЧНОСТЬ...»
23.05 Д/С «ОТ АДАМА ДО АТОМА»
23.35 «ТЕМ ВРЕМЕНЕМ»
00.50 ЭКОЛОГИЯ ЛИТЕРАТУРЫ. АНГЛИЙСКАЯ ГЛАВА. ЭДВАРД ДОКС
01.20 Д/Ф «ВЕСНОЙ»
02.10 И. СТРАВИНСКИЙ. ДИВЕРТИС-МЕНТ
03.25 ПУТЕШЕСТВИЯ НАТУРАЛИСТА

Ариг Ус

08.30 М/С «КРУТЫЕ БОБРЫ»
09.00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ». ПОГОДА
09.30 «РЕБЕНОК-РОБОТ-2»
10.30 УБОЙНОЙ НОЧИ
11.00 Т/С «САША ПЛЮС МАША»
11.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
12.00 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД!»
12.30 М/Ф «КАК ГОВОРIT ДЖИНДЖЕР»
13.00 М/С «ТАК И ВОЛШЕБНАЯ СИЛА ЖУЖУ»
13.30 М/С «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.00 «ТАКСИ»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО»
15.30 «ДОМ-2. LIVE»
16.25 Х/Ф «ЭЛИЗАБЕТТАУН»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
19.30 Т/С «ЛЮБОВЬ НА РАЙОНЕ»
20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
21.30 «УНИВЕР»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». ПОГОДА
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
23.30 Х/Ф «ВРЕМЕННО БЕРЕМЕННА»

Тивиком

06.00, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 17.40, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА
06.00 «АГЕНТСТВО-2»
06.30 «ЧАС СУДА» С ГАВЛОМ АСТАХОВЫМ
07.30 «ЗВАННЫЙ УЖИН»
08.30 «СОЛДАТЫ-11»
09.30, 12.30, 16.30, 19.00, 23.30 «24»

Ариг Ус

07.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
07.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
08.00 «ТАКСИ»
08.30 М/С «КРУТЫЕ БОБРЫ»
09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.30 «РЕБЕНОК-РОБОТ-2»
10.30 Т/С «ЛЮБОВЬ НА РАЙОНЕ»
11.00 ПРОФИЛАКТИКА
16.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО»
16.30 «ТАКСИ»
17.00 Т/С «САША ПЛЮС МАША»
17.10 Х/Ф «ВРЕМЕННО БЕРЕМЕННА»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
19.30 Т/С «ЛЮБОВЬ НА РАЙОНЕ»
20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
21.30 Т/С «УНИВЕР»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». ПОГОДА
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
23.30 Х/Ф «ПРАВДА И НИЧЕГО КРОМЕ...»

Тивиком

06.00, 06.25, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 17.40, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА
06.00 «АГЕНТСТВО-2»
06.30, 16.30, 23.30 «24»
06.50 НОВОСТИ «ЭНЭ ЦАГТ» (ТК «АИСТ МОНГОЛИЯ»)
07.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
07.25 «ЗВАННЫЙ УЖИН»
08.30 «СОЛДАТЫ-11»
09.30 «НОВОСТИ ДНЯ»
10.00 «В ЧАС ПИК»
11.00 ПРОФИЛАКТИЧЕСКИЕ РАБОТЫ
16.00 «ПЯТЬ ИСТОРИЙ»: «ЧЕРНЫЙ СЕНТЯБРЬ»
17.00 «NEXТ-2»
18.00 «В ЧАС ПИК»

10.00 «В ЧАС ПИК»
11.00 «ЧАС СУДА» С ГАВЛОМ АСТАХОВЫМ
12.00 Д/Ф «ШАМАНЫ И ШАМАНИЗМ»
13.00 «ЗВАННЫЙ УЖИН»
14.00 Х/Ф «ЦИКЛОП»
16.00 «ПЯТЬ ИСТОРИЙ»: «СМЕРТЬ НА ТРАССЕ»
17.00 «NEXТ-2»
18.00 «В ЧАС ПИК»
19.30 «НОВОСТИ ДНЯ»
20.00 «NEXТ-2»
21.05 «СОЛДАТЫ-11»
22.00 «ЭКСТРЕМАЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»: «УПАВШИЕ С НЕБА»
23.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
00.00 «АКТУАЛЬНОЕ ЧТИВО»
00.15 «ШАГИ К УСПЕХУ»
01.15 «НОВОСТИ ДНЯ»
01.45 Х/Ф «УПОТРЕБИТЬ ДО...»
02.55 «ВОЕННАЯ ТАЙНА»
03.45 «ЭКСТРЕМАЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»: «УПАВШИЕ С НЕБА»
04.30 Д/Ф «ШАМАНЫ И ШАМАНИЗМ» 1 Ч.
05.25 «НОЧНОЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ КАНАЛ»

СТС - «БАЙКАЛ»

18.50, 20.05, 21.55, 22.30, 23.20, 00.05, 00.50, 01.50, 06.00 Д/Ф «ПАНДЕМИЯ» 1 С.
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 М/С «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СКУБИ ДУ»
07.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 «РАНЕТКИ»
09.00, 13.30, 18.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
10.00 ГАЛИЛЕО
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 ГАЛИЛЕО
12.30 Я ЛЕЧУ
14.00 М/С «РОСОМАХА И ЛЮДИ ИКС»
14.30 М/С «АНИМАГИЯ»
15.00 М/С «ЧОКНУТЫЙ»
15.30 Х/Ф «ВСЕ ТИП-ТОП, ИЛИ ЖИЗНЬ ЗАКА И КОДИ»
16.00 ХОЧУ ВЕРИТЬ!
16.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
17.30 ГАЛИЛЕО
19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
20.00 «РАНЕТКИ»
21.00 «МАРГОША»
22.00 Х/Ф «АФЕРИСТЫ. ДИК И ДЖЕЙН РАЗВЛЕКАЮТСЯ»
23.45 6 КАДРОВ
00.00 6 КАДРОВ
00.30 КИНО В ДЕТАЛЯХ
01.30 Т/С «О.С. - ОДИНОКИЕ СЕРДЦА»
03.15 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.45 ПРОСТО ВКУСНО
10.00 КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «СРЕДНИЙ КЛАСС»
12.20 ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. ОБЗОР ЗА НЕДЕЛЮ
13.00 СУД ПРИСЯЖНЫХ
14.35 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
16.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
17.30 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
19.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
22.15 Т/С «ПЛАТИНА-2»
23.10 ЧЕСТНЫЙ ПОНЕДЕЛЬНИК
00.20 «КОЛЛЕКЦИЯ ГЛУПОСТЕЙ МАКСИМА КОНОНЕНКО»
00.50 «ШКОЛА ЗЛОСЛОВИЯ»
01.40 АВИАТОРЫ
02.10 ФУТБОЛЬНАЯ НОЧЬ
02.45 Х/Ф «БЫТЬ ЧЕЛОВЕКОМ»
05.10 Х/Ф «ЗАБЕГАЛОВКА»

5 КАНАЛ

08.00 «УТРО НА ПЯТОМ»
11.30 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. БАНДИТ И СТРОИТЕЛЬ»
12.30, 15.30, 18.30, 21.30, 00.30 СЕЙЧАС
12.40 Х/Ф «СТО СОЛДАТ И ДВЕ ДЕВУШКИ»
14.35 МОЯ ПЛАНЕТА
15.40 Д/Ф «МИР ПРИРОДЫ. ИСТОРИЯ ДИКИХ ШИМПАНЗЕ»
16.35 Х/Ф «СВЯТЫЕ ВОИНЫ»: «РИЧАРД ЛЬВИНОЕ СЕРДЦЕ И САЛАДИН»
17.35 Д/Ф «ТАЙНЫ ЛЕДОКОЛА «ЛЕНИН»
18.55 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
19.00 МОЯ ПЛАНЕТА
20.00 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. ВМЕСТЕ ВЫСТОИМ»
21.00 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
22.00 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
23.00 Д/Ф «ГИТЛЕР. СВИДЕТЕЛЬСТВО О СМЕРТИ»
00.00 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
01.00 Х/Ф «ОДИНОКИЙ ВОЛК МАКУ-ЭЙД»
03.05 НОЧЬ//ПРОСТРАНСТВО//ЛЕПОРК
03.35 Х/Ф «ЭСФИРЬ И ЦАРЬ»
05.30 Х/Ф «ШЕРЛОК ХОЛМС И СМЕРТНОСНОЕ ОЖЕРЕЛЬЕ»
07.00 Д/Ф «КИНГСЛИ ЭМИС. МЕМУАРЫ»

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.45 ПРОСТО ВКУСНО
10.00 «КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «СРЕДНИЙ КЛАСС»
12.20 ЧИСТОСЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ
13.00 СУД ПРИСЯЖНЫХ
14.35 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
16.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
17.30 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
19.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
22.15 Т/С «ПЛАТИНА-2»
23.10 ОЧНАЯ СТАВКА
00.20 «РОКОВОЙ ДЕНЬ. ВЗРЫВ В МЕТРО»
00.45 ГЛАВНАЯ ДОРОГА
01.20 БОРЬБА ЗА СОБЕСТВЕННОСТЬ
01.55 Х/Ф «ФАКТОР ХОЛОДА»
03.55 Х/Ф «ПУТЬ ЯКУДЗЫ»
05.30 Х/Ф «БЕЗУМНЫЕ СОСЕДИ»

5 КАНАЛ

08.00 «УТРО НА ПЯТОМ»
11.30 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. ВМЕСТЕ ВЫСТОИМ»
12.30, 15.30, 18.30, 21.30, 00.30 СЕЙЧАС
12.40 Д/Ф «ТАЙНЫ ЛЕДОКОЛА «ЛЕНИН»
13.35 МОЯ ПЛАНЕТА
15.40 Д/Ф «МИР ПРИРОДЫ. ОХОТА НА ДРАКОНА»
16.40 Д/Ф «ЯДЕРНЫЙ ШКВАЛ»
17.35 Д/Ф «ЗАГАДОЧНАЯ ЖИЗНЬ НИКОЛАЯ ОСТРОВСКОГО»
18.55 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
19.00 МОЯ ПЛАНЕТА
20.00 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. ИГРА В РОДИТЕЛЕЙ»
21.00 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
22.00 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
23.00 Д/Ф «ДЕЛО «ЕЛИСЕЕВСКОГО»
00.00 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
01.00 Х/Ф «ЗОВ ЗЕМЛИ»
03.40 НОЧЬ//ЗВУК//ГОРИБОЛЬ
04.10 Х/Ф «МОЯ КУЗИНА РЭЙЧЕЛ»
05.55 Х/Ф «НАВАЖДЕНИЕ»

• ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Среда, 23

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ
16.20 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.10 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
18.00 ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ
19.20 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
20.10 «СЛЕД»
21.00 «УЧАСТОК»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «Я ВЕРНУСЬ»
23.00 «СРЕДА ОБИТАНИЯ. ЧТО МЫ ЕДИМ?»
00.40 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
01.00 Х/Ф «ЛЮБОВЬ ВО ВРЕМЯ ХОЛЕРЫ»
03.30 Х/Ф «НИКОГДА НЕ РАЗГОВАРИВАЙ С НЕЗНАКОМЦАМИ»
04.50 Т/С «ВЕРНУТЬСЯ К ВАМ»
05.30 «ДЕТЕКТИВЫ»
«РОССИЯ»
06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 «ЕКАТЕРИНА ФУРЦЕВА. ЖЕНСКАЯ ДОЛЯ»
11.00 Т/С «ГОНКА ЗА СЧАСТЬЕМ»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50 Т/С «КАМЕНСКАЯ»
14.40, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
16.35 СУД ИДЕТ
17.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

19.00 Т/С «ОДНАЖДЫ БУДЕТ ЛЮБОВЬ»
20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 Т/С «ТЕЛОХРАНИТЕЛЬ». «ЭХ, СЕМЕНОВНА!»
23.45 Х/Ф «ОПЕРАЦИЯ «РЕХ»
00.30 ВЕСТИ +
00.50 Х/Ф «ЛЕКАРСТВО ПРОТИВ СТРАХА»
02.40 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА. ДО 03.47

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20, 19.00 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «УВОЛЬНЕНИЕ НА БЕРЕГ»
13.20 Д/С «В ПОИСКАХ ТРОИ. ВЕЛИКИЕ ОТКРЫТИЯ АРХЕОЛОГИИ». «ВОЗРОЖДЕНИЕ ВЕЗУВИЯ»
14.15 СТРАНСТВИЯ МУЗЫКАНТА
14.45 Х/Ф «МИХАЙЛО ЛОМОНОСОВ»
16.35 УРОКИ РУССКОГО. М.Ю. ЛЕРМОНТОВ. «ГЕРОЙ НАШЕГО ВРЕМЕНИ»
16.55 М/Ф «ТАРАКАНИЩЕ». «СЕДОЙ МЕДВЕДЬ»
17.30 Т/С «ДЕВОЧКА ИЗ ОКЕАНА»
18.50 Д/С «ИСТОРИИ О ДИКОЙ ПРИРОДЕ»
18.25 «ПОСЛЕДНИЙ АВТОГРАФ»
18.50 Д/Ф «КРОЛЬ АРТУР»
19.25 А.Г. ГЛАЗУНОВ. СЮИТА ИЗ ПРОИЗВЕДЕНИЙ Ф. ШОПЕНА
20.00 КАМЕРТОН
20.50 МИХАИЛ ЧЕХОВ. ЧУВСТВО ЦЕЛОГО
21.25 Д/С «В ПОИСКАХ ТРОИ. ВЕЛИКИЕ ОТКРЫТИЯ АРХЕОЛОГИИ». «ЛОЖНОЕ СОКРОВИЩЕ ПРИАМА»
22.20 ВЛАСТЬ ФАКТА
23.00 Д/Ф «КИТО. ГОРОД ХРАМОВ И МОНАСТЫРЕЙ»
23.15 «ЗАКОН ХИМИЧЕСКОЙ ГАРМОНИИ»
23.45 ЦВЕТ ВРЕМЕНИ. АЛЬМАНАХ ПО ИСТОРИИ ИСКУССТВ
00.50 Х/Ф «ТЭСС ИЗ РОДА Д'ЭРБЕРВИЛЛЕЙ»
02.35 Д/Ф «ДРЕВНИЙ КВЕДЛИНБУРГ»
02.55 А.ХАЧАТУРЯН. КОНЦЕРТ ДЛЯ ФОРТЕПИАНО СО ОРКЕСТРОМ

Ариг Ус

07.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
07.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
08.00 «ТАКСИ»
08.30 М/С «КРУТЫЕ БОБРЫ»
09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.30 «РЕБЕНОК-РОБОТ-2»
10.30 Т/С «ЛЮБОВЬ НА РАЙОНЕ»
11.00 ПРОФИЛАКТИКА
16.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРЮЩЕГО»
16.30 «ТАКСИ»
17.00 Т/С «САША ПЛЮС МАША»
17.15 Х/Ф «НЕВЕСТА С ТОГО СВЕТА»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
19.30 Т/С «ЛЮБОВЬ НА РАЙОНЕ»
20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
21.30 Т/С «УНИВЕР»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». ПОГОДА
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
23.30 Х/Ф «КУКЛЫ»

Тивиком

06.00, 06.25, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 17.40, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА
06.00 «АГЕНТСТВО-2»
06.25 ЕСТЬ РАЗГОВОР
06.50 НОВОСТИ «ЭНЭ ЦАГТ» (ТК «АИСТ МОНГОЛИЯ»)
07.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
07.30 «ЗВАННЫЙ УЖИН»
08.30 «СОЛДАТЫ-11»
09.30 «НОВОСТИ ДНЯ»
10.00 «В ЧАС ПИК»
11.00 ПРОФИЛАКТИЧЕСКИЕ РАБОТЫ
16.00 «ПЯТЬ ИСТОРИЙ»: «ЗОНА, СЕЮЩАЯ СМЕРТЬ»
16.30, 19.00, 23.30 *24*

17.00 «NEXТ-3»
18.00 «В ЧАС ПИК»
19.30 «НОВОСТИ ДНЯ»
20.00 «NEXТ-3»
21.00 «СОЛДАТЫ-11»
22.00 «ЭКСТРЕМАЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»: «ТРАЕКТОРИЯ КАТАСТРОФ»
23.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
00.00 «С ТИГРАНОМ КЕОСАЯНОМ»
00.30 Х/Ф «НАВОДНЕНИЕ» 3, 4 С.
02.30 «НОВОСТИ ДНЯ»
03.00 «ТАЙНЫ ВАШЕЙ СУДЬБЫ. ЭЗОТВ»
06.00 Д/Ф «НОВАЯ ЗЕЛАНДИЯ. НА КРАЮ ОКЕАНОВ»
06.25 «НОЧНОЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ КАНАЛ»

СТС - «БАЙКАЛ»

05.55, 07.00, 08.05, 09.20, 10.05, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.25, 00.05, 00.50, 01.50, 06.00 Д/Ф «СЧАСТЛИВЫЕ БЕЗУМЦЫ»
06.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 М/С «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СКУБИ ДУ»
07.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 «РАНЕТКИ»
09.00, 13.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
09.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
10.00 «МАРГОША»
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 ГАЛИЛЕО
12.30 Я ЛЕЧУ
14.00 М/С «РОСОМАХА И ЛЮДИ ИКС»
14.30 М/С «ЛЮДИ В ЧЕРНОМ»
15.00 М/С «ЧОКНУТЫЙ»
15.30 Х/Ф «ВСЕ ТИП-ТОП, ИЛИ ЖИЗНЬ ЗАКА И КОДИ»
16.00 ХОЧУ ВЕРИТЬ!
16.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
17.30 ГАЛИЛЕО
18.30 НЕСЛАБЫЙ ПОЛ
19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
20.00 «РАНЕТКИ»
21.00 «МАРГОША»
22.00 Х/Ф «МИСТЕР БИН НА ОТДЫХЕ»
23.40 6 КАДРОВ
00.00 НЕСЛАБЫЙ ПОЛ
00.30 СЛАВА БОГУ, ТЫ ПРИШЕЛ!
01.45 Т/С «О.С. - ОДИНОКИЕ СЕРДЦА»
03.30 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

НТВ

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.45 ПРОСТО ВКУСНО
10.00 ДАЧНЫЙ ОТВЕТ
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «СРЕДНИЙ КЛАСС»
12.20 ОСОБО ОПАСНО!
13.00 СУД ПРИСЯЖНЫХ
14.35 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
16.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
17.30 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
19.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
22.15 Т/С «ПЛАТИНА-2»
23.10 И СНОВА ЗДРАВСТВУЙТЕ!
00.20 Х/Ф «УБИЙЦЫ»
03.25 Х/Ф «ВНЕЗАПНЫЙ УДАР»
05.15 Х/Ф «МЕТАМОРФОЗЫ»

5 КАНАЛ

08.00 «УТРО НА ПЯТОМ»
11.30 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. ИГРА В РОДИТЕЛЕЙ»
12.30, 15.30, 18.30, 21.30, 00.30 СЕЙЧАС
12.40 Д/Ф «ЗАГАДОЧНАЯ ЖИЗНЬ НИКОЛАЯ ОСТРОВСКОГО»
13.35 МОЯ ПЛАНЕТА
15.40 Д/С «МИР ПРИРОДЫ. ЗАГАДКА СЛЕПОГО КРОКОДИЛА»
16.35 ЖИВАЯ ИСТОРИЯ: «ГИБЕЛЬ КОСМОНАВТА». ДОКУМЕНТАЛЬНЫЙ ФИЛЬМ
17.35 Д/Ф «ОРУЖИЕ РОССИИ». СОЛО ДЛЯ РАКЕТЫ»
18.55 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
19.00 МОЯ ПЛАНЕТА
20.00 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. ЯГУАР - ПОЖИРАТЕЛЬ ДУШ»
21.00 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
22.00 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
23.05 Д/С «ЖЕЛЕЗНЫЙ ЛЕВ»
00.00 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
01.00 Х/Ф «МУХА»
02.55 НОЧЬ/СЛОВА//КУРИЦЫН
03.25 Х/Ф «ПОЛИЦЕЙСКАЯ ИСТОРИЯ»
05.25 Х/Ф «ТРЕТЬЯ СТЕПЕНЬ»
07.20 Д/С «ГРОМКИЕ ПОКУШЕНИЯ»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Четверг, 24

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ
16.20 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.10 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
18.00 ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ
19.20 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
20.10 «СЛЕД»
21.00 «УЧАСТОК»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 Т/С «Я ВЕРНУСЬ»
23.30 «ЧЕЛОВЕК И ЗАКОН»
00.30 НОЧНЫЕ НОВОСТИ
00.50 СУДИТЕ САМИ С МАКСИМОМ ШЕВЧЕНКО
01.50 Х/Ф «СЛЕЗЫ СОЛНЦА»
03.50 Х/Ф «ОГОНЬ НА ПОРАЖЕНИЕ»
«РОССИЯ»
06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
09.50 «ТОЛИ»
10.15 «БУРЯД ОРОН»
11.00 Т/С «ГОНКА ЗА СЧАСТЬЕМ»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50 Т/С «КАМЕНСКАЯ»
14.40, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
16.35 СУД ИДЕТ
17.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
19.00 Т/С «ОДНАЖДЫ БУДЕТ ЛЮБОВЬ»
20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!

22.00 Т/С «ТЕЛОХРАНИТЕЛЬ». «ЭХ, СЕМЕНОВНА!»
23.45 К 75-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ. «ОЛЕГ БАСИЛАШВИЛИ. МАСТЕР»
00.40 ВЕСТИ +
01.00 Х/Ф «ОДНАЖДЫ В ГОЛЛИВУДЕ»
03.00 «КИНЕСКОП» ВЕНЕЦИАНСКИЙ КИНОФЕСТИВАЛЬ

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20, 19.00 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.50 Х/Ф «ГОСТЬ С КУБАНИ»
13.05 «СЛОВО О КОНСТАНТИНЕ ВОРОБЬЕВЕ»
13.40 Д/С «В ПОИСКАХ ТРОИ. ВЕЛИКИЕ ОТКРЫТИЯ АРХЕОЛОГИИ». «ЛОЖНОЕ СОКРОВИЩЕ ПРИАМА»
14.35 ПИСЬМА ИЗ ПРОВИНЦИИ. СЕЛО КЛЕКОТКИ (РЯЗАНСКАЯ ОБЛАСТЬ)
15.00 Х/Ф «ЦЕЛЬ ЕГО ЖИЗНИ»
16.35 УРОКИ РУССКОГО. М.Ю. ЛЕРМОНТОВ. «ГЕРОЙ НАШЕГО ВРЕМЕНИ»
16.55 М/Ф «ОСТРОВ ОШИБОК». «КАК ЛЬВЕНОК И ЧЕРЕПАХА ПЕЛИ ПЕСНЮ»
17.30 Т/С «ДЕВОЧКА ИЗ ОКЕАНА»
17.55 Д/С «ИСТОРИИ О ДИКОЙ ПРИРОДЕ»
18.25 «ПОСЛЕДНИЙ АВТОГРАФ»
18.50 Д/Ф «ВЕРГИЛИЙ»
19.25 «БИЛЕТ В БОЛЬШОЙ»
20.10, 02.35 Д/Ф «ПАЛЕНКЕ. РУИНЫ ГОРОДА МАЙЯ»
20.50 МИХАИЛ ЧЕХОВ. ЧУВСТВО ЦЕЛОГО
21.25 Д/Ф «ТАЙНА БОГИНИ СО ЗМЕЯМИ»
22.20 ЧЕРНЫЕ ДЫРЫ. БЕЛЫЕ ПЯТНА
23.05 КТО МЫ? «НОВГОРОДСКИЕ УРОКИ РУССКОЙ ДЕМОКРАТИИ»
23.35 КУЛЬТУРНАЯ РЕВОЛЮЦИЯ
00.50 Х/Ф «БОЖЕСТВЕННАЯ ЭМИЛИ»
02.55 «РОМЕО И ДЖУЛЬЕТТА». МУЗЫКАЛЬНО-ЛИТЕРАТУРНАЯ КОМПОЗИЦИЯ

Ариг Ус

07.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
07.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
08.00 «ТАКСИ»

08.30 М/С «КРУТЫЕ БОБРЫ»
09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.30 «РЕБЕНОК-РОБОТ-2»
10.30 Т/С «ЛЮБОВЬ НА РАЙОНЕ»
11.00 Т/С «САША ПЛЮС МАША»
11.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
12.00 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД!»
12.30 М/Ф «КАК ГОВОРIT ДЖИНДЖЕР»
13.00 М/С «ТАК И ВОЛШЕБНАЯ СИЛА ЖУЖУ»
13.30 М/С «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.00 «ТАКСИ»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРЮЩЕГО»
15.30 «ДОМ-2. LIVE»
17.05 Х/Ф «КУКЛЫ»
19.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
19.30 Т/С «ЛЮБОВЬ НА РАЙОНЕ»
20.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
20.35 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
21.00 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
21.30 Т/С «УНИВЕР»
22.00 «ДОМ-2. ГОРОД ЛЮБВИ». ПОГОДА
23.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
23.30 Х/Ф «ЧЕРТОВ МОБИЛЬНИК»

Тивиком

06.00, 06.25, 06.55, 07.50, 08.20, 09.20, 11.30, 17.40, 18.40, 20.50, 21.50, 00.50, 01.30, 02.30 ПОГОДА
06.00 «АГЕНТСТВО-2»
06.30, 12.30, 16.30, 23.30 *24*
06.50 НОВОСТИ «ЭНЭ ЦАГТ» (ТК «АИСТ МОНГОЛИЯ»)
07.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
07.30 «ЗВАННЫЙ УЖИН»
08.30 «СОЛДАТЫ-11»
09.30 «НОВОСТИ ДНЯ»
10.00 «В ЧАС ПИК»
11.00 «ЧАС СУДА» С ГЛАВОМ АСТАХОВЫМ
12.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
13.00 «ЗВАННЫЙ УЖИН»
14.00 Х/Ф «ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫЙ РОМАНС»
16.00 «ПЯТЬ ИСТОРИЙ»: «ПУЛЯ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА»
17.00 «NEXТ-3»

18.00 «В ЧАС ПИК»
19.00 «РАДАР-СПОРТ»
19.30 «НОВОСТИ ДНЯ»
20.00 «NEXТ-3»
21.00 «СОЛДАТЫ-11»
22.00 «ЭКСТРЕМАЛЬНЫЕ ИСТОРИИ»: «ЧЕРНЫЙ АВГУСТ»
23.00 «НОВОСТИ ДНЯ»
00.00 «С ТИГРАНОМ КЕОСАЯНОМ»
00.30 Х/Ф «НОВЫЙ ФРАНКЕНШТЕЙН»
02.10 «НОВОСТИ ДНЯ»
02.35 Т/С «КЛЕТКА»
03.30 «ТАЙНЫ ВАШЕЙ СУДЬБЫ. ЭЗОТВ»
05.30 Д/Ф «НЛО: РУССКАЯ ВЕРСИЯ»
05.50 «НОЧНОЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ КАНАЛ»

СТС - «БАЙКАЛ»

05.55, 07.00, 08.05, 09.20, 10.05, 11.15, 18.50, 20.05, 21.55, 22.20, 23.25, 00.05, 00.50, 01.50, 06.00 Д/Ф «ШИМПАНЗЕ ТОЖЕ ЛЮДИ»
05.55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07.00 М/С «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СКУБИ ДУ»
07.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
08.00 «РАНЕТКИ»
09.00 НЕСЛАБЫЙ ПОЛ
09.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
10.00 «МАРГОША»
11.00 Т/С «МОЯ ПРЕКРАСНАЯ НЯНЯ»
12.00 ГАЛИЛЕО
12.30 Я ЛЕЧУ
13.30 ИСТОРИИ В ДЕТАЛЯХ
14.00 М/С «РОСОМАХА И ЛЮДИ ИКС»
14.30 М/С «ЛЮДИ В ЧЕРНОМ»
15.00 М/С «ЧОКНУТЫЙ»
15.30 Х/Ф «ВСЕ ТИП-ТОП, ИЛИ ЖИЗНЬ ЗАКА И КОДИ»
16.00 ХОЧУ ВЕРИТЬ!
16.30 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
17.30 ГАЛИЛЕО
18.30 НЕСЛАБЫЙ ПОЛ
19.00 Т/С «ПАПИНЫ ДОЧКИ»
20.00 «РАНЕТКИ»
21.00 «МАРГОША»
22.00 Х/Ф «ЭВАН ВСЕМОГУЩИЙ»
23.45 6 КАДРОВ
00.00 6 КАДРОВ
00.30 СЛАВА БОГУ, ТЫ ПРИШЕЛ!
01.45 Т/С «О.С. - ОДИНОКИЕ СЕРДЦА»
03.30 ТЕХНИЧЕСКИЙ ПЕРЕРЫВ

НТВ

17.10 «ЗЕМЛЯ ГЛАЗАМИ АЛЬБАНА»
17.15 М/Ф «ВЕСЕЛАЯ КАРУСЕЛЬ»
17.20 ЗА СЕМЬЮ ПЕЧАТЯМИ
17.50 Д/С «ИСТОРИИ О ДИКОЙ ПРИРОДЕ»
18.20 РАЗНОЧТЕНИЯ. ХРОНИКИ ЛИТЕРАТУРНОЙ ЖИЗНИ
18.50 Д/Ф «САД РАДОСТЕЙ ЗЕМНЫХ. ИЕРОНИМ БОСХ»
19.00 ПАРТИЯ ГЛАВНЫХ. ВЕЛИКИЕ ГОЛОСА XX ВЕКА
19.30 «ТРИНАДЦАТЬ ПЛЮС»
20.10 Д/Ф «ПАФОС. МЕСТО ПОКЛОНЕНИЯ АФРОДИТЕ»
20.55 «СФЕРЫ»
21.40 Х/Ф «ПИТЕР КИНГДОМ»
22.25 ОТКРЫТИЕ ФЕСТИВАЛЯ «ВЛАДИМИР СПИВАКОВ ПРИГЛАШАЕТ...»
00.05 Д/Ф «ФОНТЕНЕ. ОБИТЕЛЬ НИЩЕНСТВОЮЩИХ БРАТЯВ»
00.50 Х/Ф «СКРЫТАЯ ЛЮБОВЬ»
02.25 «КТО ТАМ...»
02.55 РОССИЙСКИЕ ЗВЕЗДЫ МИРОВОГО ДЖАЗА
03.45 Д/Ф «САФО»

07.00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
09.45 ПРОСТО ВКУСНО
10.00 СЛЕДСТВИЕ ВЕЛИ...
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 00.00 «СЕГОДНЯ»
11.20 «СРЕДНИЙ КЛАСС»
12.20 ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ. РАССЛЕДОВАНИЕ
13.00 СУД ПРИСЯЖНЫХ
14.35 Т/С «ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА»
16.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
17.30 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
19.30 ОБЗОР. ЧРЕЗВЫЧАЙНОЕ ПРОИСШЕСТВИЕ
20.30 Т/С «ГЛУХАРЬ. ПРОДОЛЖЕНИЕ»
22.15 Т/С «ПЛАТИНА-2»
23.10 «ГЛАВНЫЙ ГЕРОЙ ПРЕДСТАВЛЯЕТ»
00.20 «ПОЗДНИЙ РАЗГОВОР»
01.10 Х/Ф «30 ДНЕЙ НОЧИ»
03.10 Х/Ф «КОШМАР ДОМА НА ХОЛМАХ»
03.05 Х/Ф «ИМПУЛЬС»

5 КАНАЛ

08.00 «УТРО НА ПЯТОМ»
11.30 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. ЯГУАР - ПОЖИРАТЕЛЬ ДУШ»
12.30, 15.30, 18.30, 21.30, 00.30 СЕЙЧАС
12.40 Д/Ф «ОРУЖИЕ РОССИИ». СОЛО ДЛЯ РАКЕТЫ»
13.35 МОЯ ПЛАНЕТА
15.40 Д/С «МИР ПРИРОДЫ. ПИТОН АТАКУЕТ»
16.45 Д/Ф «ОЛЕГ ЕФРЕМОВ. ТЕАТРАЛЬНЫЙ РОМАН»
17.40 Д/Ф «БУТЫРКА»
18.55 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
19.00 МОЯ ПЛАНЕТА
20.00 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. КРЫЛАТЫЙ ПОСЛАННИК»
21.00 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
22.00 ОТКРЫТАЯ СТУДИЯ
23.05 Д/Ф «О ВКУСНОЙ И ЗДОРОВОЙ ПИЩЕ»
00.00 ЭКСТРЕННЫЙ ВЫЗОВ 112
01.00 Х/Ф «ВЕРА КРУС»
02.50 НОЧЬ//ИНТЕЛЛЕКТ//ЧЕРНИГОВСКАЯ
03.25 «ПРЕДПОЧТЕНИЕ»
03.30 Х/Ф «УЖАСНЫЕ ИСТОРИИ»
05.10 Х/Ф «МОРИС»
07.30 Д/С «ГРОМКИЕ ПОКУШЕНИЯ»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Пятница, 25

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 «ДОБРОЕ УТРО»
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 НОВОСТИ
10.05 МАЛАХОВ +
11.20 МОДНЫЙ ПРИГОВОР
12.20 КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА
13.20 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ»
14.20 «ДЕТЕКТИВЫ»
15.00 ДРУГИЕ НОВОСТИ
15.20 ПОНЯТЬ. ПРОСТИТЬ
16.20 Т/С «ОБРУЧАЛЬНОЕ КОЛЬЦО»
17.10 «ДАВАЙ ПОЖЕНИМСЯ!»
18.00 ФЕДЕРАЛЬНЫЙ СУДЬЯ
19.20 «ПУСТЬ ГОВОРЯТ»
20.10 «СЛЕД»
21.00 «УЧАСТОК»
22.00 «ВРЕМЯ»
22.30 «МИНУТА СЛАВЫ». НОВЫЙ СЕЗОН

00.50 Х/Ф «ЧУЖОЙ-4»: «ВОСКРЕШЕНИЕ»
02.50 Х/Ф «ВСЕ БЕЗ УМА ОТ МЭРИ»
05.00 Х/Ф «НЕВОЗМУТИМЫЙ»
06.30 «ДЕТЕКТИВЫ»

«РОССИЯ»

06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.07, 06.35, 07.07, 07.35, 08.07, 08.35, 09.07, 09.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО
10.05 МУСУЛЬМАНЕ
10.15 «МОЙ СЕРЕБРЯНЫЙ ШАР. ТАТЬЯНА ВАСИЛЬЕВА»
11.10 Т/С «ГОНКА ЗА СЧАСТЬЕМ»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00 ВЕСТИ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.50 Т/С «КАМЕНСКАЯ»
14.40, 18.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.40 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
16.35 СУД ИДЕТ
17.30 «КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ»
18.25 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

19.00 Т/С «ОДНАЖДЫ БУДЕТ ЛЮБОВЬ»
20.00 Т/С «КАРМЕЛИТА. ЦЫГАНСКАЯ СТРАСТЬ»
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
22.00 «ЮРМАЛА-2009». ФЕСТИВАЛЬ ЮРИСТИЧЕСКИХ ПРОГРАММ
23.55 Х/Ф «ЖИВИ И ПОМНИ»
02.00 Х/Ф «УЛЬТРАФИОЛЕТ»

КУЛЬТУРА

07.30 «ЕВРОНЬЮС»
11.00, 16.30, 20.30, 00.30 НОВОСТИ КУЛЬТУРЫ
11.20, 19.00 «В ГЛАВНОЙ РОЛИ...»
11.55 Х/Ф «САТАНА ЛИКУЮЩИЙ»
13.40 Д/Ф «ТАЙНА БОГИНИ СО ЗМЕЯМИ»
14.40 Х/Ф «ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ПРЕСТУПНИК»
16.10 Д/Ф «БУХАРА. ЖЕМЧУЖИНА ШЕЛКОВОГО ПУТИ»
16.35 В. НАБОКОВ. «СТРАННИК»
17.00 В МУЗЕЙ - БЕЗ ПОВОДКА

Ариг Ус

07.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
07.30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»
08.00 «ТАКСИ»
08.30 М/С «КРУТЫЕ БОБРЫ»
09.00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
09.30 «РЕБЕНОК-РОБОТ-2»
10.30 Т/С «ЛЮБОВЬ НА РАЙОНЕ»
11.00 Т/С «САША ПЛЮС МАША»
11.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
12.00 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД!»
12.30 М/Ф «КАК ГОВОРIT ДЖИНДЖЕР»
13.00 М/С «ТАК И ВОЛШЕБНАЯ СИЛА ЖУЖУ»
13.30 М/С «ГУБКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
14.00 «ТАКСИ»
14.30 Т/С «СЧАСТЛИВЫ ВМЕСТЕ»
15.00 «ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРЮЩЕГО»

15:30 «ДОМ-2. LIVE»
17:10 Х/Ф «ЧЕРТОВ МОБИЛЬНИК»
19:00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА

10:00 «В ЧАС ПИК»
11:00 «ЧАС СУДА» С ПАВЛОМ АСТАХОВЫМ
12:00 «НОВОСТИ ДНЯ»

06:00 Д/С «НЕ УМИРАЙ МОЛОДЫМ»
05:55 М/С «СМЕШАРИКИ»
07:00 М/С «НОВЫЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ СКУБИ ДУ»

08:00 «УТРО НА ПЯТОМ»
11:30 Д/С «БОРЬБА ЗА ВЫЖИВАНИЕ. КРЫЛАТЫЙ ПОСЛАННИК»
12:30, 13:30, 15:30, 18:30, 21:30, 00:30 СЕЙЧАС

«ТИВИКОМ»
06:00, 06:25, 06:55, 07:50, 08:20, 09:20, 11:30, 17:40, 18:40, 20:50, 21:50, 00:50, 01:30, 02:30 ПОГОДА

«СТС - БАЙКАЛ»
05:55, 07:00, 08:05, 09:25, 10:05, 11:15, 18:50, 20:05, 21:55, 22:20, 23:40, 00:25, 00:50, 01:50,

«НТВ»
07:00 «СЕГОДНЯ УТРОМ»
08:35 «ПОВАР И ПОВАРЯТА»
10:05 «МОСКВА - ЯЛТА - ТРАНЗИТ»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Суббота, 26

«ПЕРВЫЙ КАНАЛ»

07:00, 11:00, 13:00 НОВОСТИ
07:10 М/Ф «ГОРА САМОЦВЕТОВ»
07:20 Х/Ф «ГОНКА С ПРЭСЛЕДОВАНИЕМ»

13:20 КОМНАТА СМЕХА
14:15 СЕНАТ
15:20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15:30 Х/Ф «РАССМЕШИТЬ БОГА»

06:40 «ЗВЕЗДА ПОКЕРА»
01:25 «СЕАНС ДЛЯ ВЗРОСЛЫХ»
03:00 «ТАЙНЫ ВАШЕЙ СУДЬБЫ. ЭЗО ТВ»

15:05 «СОВЕТСКИЕ БИОГРАФИИ. ЛАВРЕНТИЙ БЕРИЯ»
16:05 СВОЯ ИГРА
17:25 «АЛТАРЬ ПОБЕДЫ. ГЕНЕРАЛИС-СИМУС»

«КУЛЬТУРА»

07:30 «ЕВРОНЬЮС»
11:10 БИБЛЕЙСКИЙ СЮЖЕТ
11:40 Х/Ф «ЕКАТЕРИНА ВОРОНИНА»

«ТИВИКОМ»

06:00, 06:55, 07:50, 08:20, 09:10, 11:30, 17:40, 18:40, 20:50, 21:50, 00:50, 01:30, 02:30 ПОГОДА

«СТС - БАЙКАЛ»

05:55, 07:05, 08:10, 08:50, 10:00, 11:10, 17:15, 19:15, 20:05, 21:50, 22:25, 23:15, 00:55, 01:50, 06:00 М/Ф «СТИМБОЙ»

«5 КАНАЛ»

08:00 Д/Ф «ИЗУЧАЯ ВРЕМЯ»
09:00 Д/С «СПАСТИ ПЛАНЕТУ»
09:30 М/С «ПОПАЙ - ПРИКЛЮЧЕНИЯ ПРОДОЛЖАЮТСЯ»

«РОССИЯ»

06:15 Х/Ф «ОБЛАКО-РАЙ»
07:45 ВСЯ РОССИЯ
07:55 СЕЛЬСКИЙ ЧАС

«АРИГ УС»

08:00 «ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС». ПОГОДА
08:35 «ЖИЗНЬ, ПОЛНАЯ РАДОСТИ»
09:00 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»

«НТВ»

05:30 Х/Ф «ЗОЛОТОИСКАТЕЛИ»
07:50 М/С «СИЛЬВЕСТР И ТВИТИ»: «ЗАГАДОЧНЫЕ ИСТОРИИ»

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Воскресенье, 27

«ПЕРВЫЙ КАНАЛ»

07:00, 11:00, 13:00 НОВОСТИ
07:10 М/Ф «КАК ЛЕЧИТЬ УДАВА», «ЗАРЯДКА ДЛЯ ХВОСТА»
07:30 НАРИСОВАННОЕ КИНО. «ПОКАХОНТАС»

13:25 «СТО К ОДНОМУ»
14:15 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС
15:20 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15:30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

16:00 Х/Ф «ЭОН ФЛАКС»
18:00 Х/Ф «ОБИТЕЛЬ ЗЛА-2»: «АПОКАЛИПСИС»

«СТС - БАЙКАЛ»

05:55, 07:05, 08:10, 08:50, 11:10, 06:00 Х/Ф «СЕКРЕТ МОЕГО УСПЕХА»
08:05 М/Ф «НЕ ЛЮБУ, НЕ СЛУШАЙ»
08:20 М/С «СМЕШАРИКИ»

«КУЛЬТУРА»

07:30 «ЕВРОНЬЮС»
11:10 «ОБЫКНОВЕННЫЙ КОНЦЕРТ С ЭДУАРДОМ ЭФИРОВЫМ»

«ТИВИКОМ»

06:00, 06:55, 07:50, 08:20, 09:20, 11:30, 17:40, 18:40, 20:50, 21:50, 00:50, 01:30, 02:30 ПОГОДА

«НТВ»

05:55 Х/Ф «ХОЛОСТОЙ ВЫСТРЕЛ»
07:25 УТРО НА НТВ
07:45 М/С «СИЛЬВЕСТР И ТВИТИ»: «ЗАГАДОЧНЫЕ ИСТОРИИ»

«АРИГ УС»

07:30 ИЗМЕНИ СВОЙ МИР
08:00 БЛАГАЯ ВЕСТЬ
08:30 «УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ ПО ПРИМЕНЕНИЮ»

«РОССИЯ»

06:35 Х/Ф «В ПОСЛЕДНЮЮ ОЧЕРЕДЬ»
08:20 «СМЕХОПАНОРАМА»
08:50 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР

«5 КАНАЛ»

08:00 Д/С «ПРИЗРАКИ»
09:00 М/С «ФАНТОМАСКА»
09:25 М/С «ПОПАЙ - ПРИКЛЮЧЕНИЯ ПРОДОЛЖАЮТСЯ»

НААДАХА НЮУРНУУД
Хандама, пенсидэ хаяхан гараан эхэнэр.

Сэжэдма, Хандамын басаган, хаалишан.

Митэб, совхозой тракторист.

Үйлэнь мүнөө үсын үдэрнүүдтэ болоно.

Аймагай центрэй али нэгэ захын үйлдэдэ байһан бишыхан тобхогорхон гэрэй кухни гэлэй гэжэ халхабша хэһэн уйтахан гаһалга. Онигорхон сонхо доро соморхон эдээнэй стол, хажуудань эрстулнууд. Стол дээрэ хоёршлэ лан, нэгэ гүсэ. Бэшэ юушьегүй...

Энэ хадаа Хандама намганай байдал гэшэ. Энэ гэрэй эзэн мэндэ хаяхан 55 наһаяа хүсэжэ, пенсидэ гаран сасуу хэдхэн хоногой туршдаа талаар ябуулгаад ерэнэн үснэ. Таб-яб гэмэ, хүнгэн дорюун, шадаттай шамбай, олоншог үгтэй, бага сага бадарган аад, саагуураа хорогүй, сагаан зантай эхэнэр. Хушгын нэгдэхэдэ, Хандама гансаараа, ехэ сухалтай...

Хандама. Байза гэ, яахам ааб шамайе? Яахам ааб тэрэ яар үхнине? Үгы, хүнэй үгэдэ бүхы байдал бараасни шэрэжэ абааша гэжэ хаанаһаа ханааб? Хара яндуул! (Онигорхон сонхоороо үйлэс рүү шагаана). Аяар тэрэ холодуу айлда абагар гүйжэ ошохонь яашоо бэрхэтэй юм гэшэб? Али, үйлэ мэдэг, туйлаха болоо гэшэ гү? Бай? Тэрэ юун трактор бултайһаар шаашаа годиржо ябанаб? Байлши? Үй! Тэрэ шагтагалһан тэргэ дээрнэ басагамни орбойжо нууна бэшэ гэшэ гү? Мүн бээ? Мүн! Мүн! Яар шолмо!

(Гэнтэ мээхэйрэн, олингүйгөөр басагаана эрхэлүүлшэнэ). Пэ-ни-даа, лсагахамни! Хөөрхэймни! Эжылдэ эрхэ-хын-даа, бэр-хэ-хын-даа, хай-ра-тай-хын-даа юумэ даа! Ээ-нэ-нэ! (Панаа алдана). Ай, бурхан гурбан эрдэни. Арьяа-Баала! Тэрэ тракторһаань хэн буубаб? Хара! Харалши? (Зангын хубилшана). Мүнөөхи, тэрэ Ута-Гомбын хоргоноуур холхиндог хүбүүн бээ? Тэрэ! Тэрэ! Ай, хара яндуулханууд. Ороод лэ ерэгтылши! (Стол дээрхэн амһарта хирьяр иншэ тиншэнь табисагаана. Тинһээр байтарнь, басаганинь, Сэжэдма орожо эрэнэ. Энэ хадаа гушаад гаран наһанай, үндэршлэ, сөбэр сагаан эхэнэр. Хүрһөөр харахада аалин, нула, «ноологоршог» янзын аад, үнэ дээрэ ажалша, бэрхэ, даамай тубшэн, үсэд янзын хүн. Саанаһаа дуулаһаар ороно).

...Эгээл энэ хирэдэ Эжэл гансам, ерээрэй, Эбэрэн байһан зурхыем Эдэгээхэе эрээрэй! (Хүжюунээр). Пээ-э? Пэ! Пэ! Энэ, эжы гэшэ гүт? Хэдыдэ бии болошоод нуужа нууна гэшэбта?

Хандама. Гэрһээ холо хаана ороод нууха байгаабиб? Сэжэдма. Гэрэйтнай нула, суургагүй байхада, хулгайшан орошоод байгаа юм аабы гэжэ ханаалби. Пэ! Пэ! Хандама. Хулгайда орохоёл ороод, гайхажа, гайхалаа бараад нуужа байнаб! Сэжэдма. Юун хулгайб? Юунтай үгы болошооб? Хандама. Тугаар хаяхан ерэн сасуу гэрэйнгээ хооһоршоһон байхада, уха алдаад, миллисэдэ гүйжэ ошоһомни, ханаагаа бү зобогты, басагантай юмыетнай зөөжэ абаашаа гээ һэн. Яажа байгаа гэшэбши инхэдэ? Аа? Үтэр хэлэ!

Сэжэдма. Зай, хайн гүбди, пенсионер? Аа, пенсионер? Яагаа түргэн бусашообта? Эжы? Эжы гэнэм?

Хандама. Долоон хоногто амарааб, аршаан хүртөөб, хүрөө. (Сонхоор харана). Энэ хэнтэй дахасалданабши? Сэжэдма. Гэрыетнай эрьехэ, шалгажа гэжэ эрээ һэмди. Хандама. Тэрэ Ута-Гомбын бушунгар, холхиндог хүбүүн бээ?

Сэжэдма. Танижал байжа юу нуранабта? Хадамда гарахамни!

Хандама. Юу?! Тингээд бүхы байдалыемни, гардероб, ковёр, комод, холодильник хамагыемни хуу хамажа абагархиба гэшэ гүш? Үнгэржэ ерхэдэ, оёдолымни машинашье орхөөгүй!

Сэжэдма. Абаашаал хадаа нэгэ мүнэн хуу зөөжэрхне гэлсээ һэмдээ! Оло дахин ябуулгаха сүлөө

Митэб. Дуулана! Үгы... гэлтэй! Дуулана... Үгы! Ой-ёо! Абытээ!

Алаба лээ! Абарытээ! Хайрлыт! Хэшээгыт, хадамууд! Пэй! Пүй! Буруу ойлгоот. Басаганһаа нурагты! Басагыетнай мэхэлээгүйб. Өөрөө намда ошоо. Тингээ! Тингээ! Эжы! Хадамууд! Хүрөө лэ! Пэ! Пэ! (Энэбхилэн, пулаадынь булажа абаад, ёгтолон дуу дуулана).

ХҮЛИСЭ, ЭЖЫХЭМНИ...

Нэгэ үйлэтэй хүжюутэй, дуутай зүжэг

хаана байнаб?

Хандама. Хаанаб нүгөөдэши-ни? Шүдхэртөө орожо ядааб?

Сэжэдма. Трактораа носоно бээ.

Хандама. «Бээ!» Мин-миил ноопойжо, наанаһаашни... (Далагал гэнэ).

Сэжэдма (сонхоор ооглоно). Митэб! Митааб! Митэб Гомбосвич! Ерыш наашаа! Эжы дууджа байна. (Саана Митэбэй абяан) Сагтаа! Сагтаа! Дүүргэхээ байнаб.

Хандама. Тогтууригүй, түүхэй, тоолхогүй зоной тракторыншье хүртэрөө тоолхогүй, түүхэйл бээ!

Сэжэдма. Ядахын сагта хоёр долоо хонохоёо яагаабта? Анхан танин Алхана эльгээхэдэ, гурбан долоон хоногто, хамаагүй, харашье байжа амархат гэжэ хэлээд эльгээгээ бэшэ һэн гүб?

Хандама. Бай! Бай! Аршаанаар амымни бү тагла! Бээ мэдээ хүн аабзаб. Хүл гарни хуу бүтэн, үбдэнэ хабдана бэшэб. Хожом нэгтэ амарха сагай ерхэдэ амарна бээб.

Сэжэдма. Хэээ? Пая нааша хайса амарха сагтнайшье болохогүй. Хуу шиндхэгдэнхэй. Намайе мэдээ гэжэ ойлгохоёо яанабта? Намда ошохо болоот.

Хандама. Юу мэдээ? Юу тинтэрээ шийдхээ хүмши? Харыт энээнине! Үшөө хүнэй урдаһаа сэсэрхэжэ байхабши?

Сэжэдма. Сэсэрхэнэ үгыб. Сэхэс хэлэнэб.

Хандама. Алин гэшэб тээд, сэхээр, сэбээрэр ябан юумэнши? Хүндэ хэлэншьегүй, нураншьегүй, зүбшэншьегүй хадамда гарахамни гэжэ худхажа, хинтэжэ ябахаш!

Сэжэдма. Пэ! Хэһээ нураха, юу зүбшэхэ хүмбиб? Гушан гурба наһа хүртэрөө бээ мэдэхээр болоогүй хүн гүб? Бү уймарлагты!

Хандама. Үшөө гү? Харыт энээнине! Би юунбиб? Би хэншиниб? Хүн эхэтэй, дэгэл захатай бэшэ юм гү? (Тархингаа пулаад угзаран абажа, басагаая тархи туруугүй шабхаджа ороно). Маа! Бари! Үшөө намда ухаа зааха, хургаал зааха, зүбшэхэ, заабарилха хүн үгы болоо гү? Хара элээсэй! Болёо гүш? Хормойдоо халхи хин хабшуулан хүхэ үлгэһэн! Болёо гүш? (Энэ үедэ Митэб ороно. Энэ хадаа Сэжэдмагай наһанай хүн. Нээрээшье, харан сасуу дэдэгнүүр, тогтууригүйшг аашатай гэжэ ханамаар аад, үнэн дээрээ хорогүй, хүжюун, тингэр зантай хүн).

Митэб. Ай, бурхан! Ай, богдо! Энэмнай инхэдэ юунинь боложо байна гэшэб? Ээ-эй! Пүй! Зон нүхэд! Болнит! Болнит! Хандама. Аа-а? Яагаа? Аа-а? Энэ ши... ши бии болоо гүш? Хара дансарай! Холхиндог, хубхай хооһон аман! (Өөрөөшье мэдэнгүй, ойлгомторгүй Митэбье шабхадасагаана). Юу хээбши? Юундэ басагыемни мэхэлээбши? Хаанаб эндхэн гэрэйнми байдал? Үтэр асара! Үтэр һөөргөн зөөжэ асара! Дуулана гүш? Дуулана гүш, намайе? Милинсэдэ мүргөөд, миллисээр юумээ шамаар асаруулаха! Дуулана гүш? Дуулана гүш?

Эһэ-һээ даа! Оһо-һоо-даа, хөөрхэйхэн,

Хадамууд болохо

Хандамадайхан Хараалша гэшээтнай захагүйл, Хэрээгы зантнай тэнсэлгүйл! Ходо нимэ байбалтай, Хээээдэш хүрьгэнтнай болохогүйб, Хадамда басагыетнай абахагүйб!

Үгы, үгы, үгы даа, Үгыл мүрөөрөө ябуужам,

ябуужам!

Хандама (ташаагаа тулан, урдаһаань харюу дуулана).

Дуугай, дуугай, дуугай бай, Духаа хатамар хүйхэрхэн! Дүүрэн сухал алдартайшье наа, Дуран соогоо байхалби! Дутуу ябадалтай шамхандаа, Духаяаш сооротор мүргөө

нааш,

Дурандаш басагаая үгэхгүйб! Үгы, үгы, үгы даа,

Үгыл мүрөөрөө ябаарай, ябаарай!

Сэжэдма (хоюуландань харюусан дуулана).

Зай, хүрөө, хүрөө, хүрөө лэ!

Яагаабта инхэдэ яндуулнууд?

Яншаа хэрүүл шагнахань Яаһан хашартай юм гэшэб!

Яахаяш байһыем мэдэнгүй, Яатараш намайе дайлаабта?

Иштэрээ намайе тоосомоор Эд бараан бэшэлби,

Ишэ тиншэнь түлхимөөр Тэргэ түлээн бэшэлби! (Дуугай болон байд гэнэд).

Хандама. Байза? Байза? Митэб, Сэжэдма, та хоёр яаха яахамнай гэлсэнэбта?

Митэб. Танай басага урданай гуримаар хулуужа абаашаад, намга хээд байнаб.

Сэжэдма. Худалаар хэлэнэ! Митэб намайе хулуугаа үгы. Харин би өөрөө Митэбье гэртээ абаашаад, танда хүрьгэ оруулаад байнаб.

Митэб. Тинмэшье болог даа, юун хамааб? Юрэдөөл, аяар арба гаран жэл соо танай зүбшөөл хүлээжэ ядаабди, сүхрөөбди, бэшэ тэсэхэ аргамнай халаа. Тингээд дүүрээ. Тинмэ гү, Сэжэдма?

Сэжэдма. Тинмээ! Тинмэ! Эжынгээ оролдолгоор аяар гушан гурба хүрээжэ хадамда гараха хубитай байбаб! Хамаагүй! Хамаагүй! Ашыень харюулха байхабди! Жэл бүри дээрэ дээрһэнэ, хойно хойноһоонь зээнэрэ эжылдэ тэбэрюулжэл байха болоо бээбди. Тинмэ гү, Митэбхэн?

Бата-Мүнхэ ПУРБУЕВ

Митэб. Бурхан мэдэхэ! Бурхан мэдэхэ! Бурханай үршөөжэл байгаа наа, манда юун хамааб?

Сэжэдма. Хайран сагнай үнгэрөө, Митэб! Анханһаа намайе шамда үгэһэн наа, энэ үедэ арбаад наһатай зээнэрээ заража байха

городой зоноор адлирхуу байдалтай хүн гэшээлби. Али намайе абаашажа, хаалишан болгохоёо ханаа гүт?

Митэб. Миин байхат. Амархат.

Хандама. Ошохогүйб. Сэжэдма. Ошохотээ! Ошон гэжэ ошохот!

Хандама. Ошохогүйб гэнэб таанарта!

Сэжэдма. Абаашажал ханаагаа амарха байхаб. Эхэ басаган хоёртой хэмнай хэнээ диилэгшэ ааб?

Харыт, энээнине! Үшөө тумархажа байхабы?

Митэб. Сэжэдма? Халта хүлэс. (Хандамада). Байза гэ, мүнөө болгоод аймагай центр нахяад юу хэхэтнай гэшэб? Ойлгыт. Тэрэ Булагтымнай тосхон дахин нэргэжэ байна. Шэнэ гэрнүүд олоор баригдана. Пургуули, клуб баригдаа. Хүүгэдэй сэсэрлиг бариха байна. Юрэдөөл, Булагтын шэнэ совхоз зөөжэ үзэгты.

Хандама. Дэлхэй дүүрэн барилга боложол байгша. Харагты тэрэ! (Сонхоор заана). Эндэмнайшье хэдэн дахар хирпинсэ гэрнүүдые барихал байна! Байза, хаанамни бэлэй! (Эндэ тэндэ бэдэржэ, хуулижа байжа нэгэ тэбхэрхэн саарһа гаргана). Аһа, энэ байна. Энэ! Энэ юун гэшэб! Хараты! Тингээд намайе дайлаарайгы! (Арба мянган түхэриг чек харуулан юумэндэл бардам болоод орхно). Аймагай түрүүлэгшэ өөрөө баталаад, гараа табижа үгөө һэн! Тинмэл байха! (Хоёр гараа үбсүүндэ хабсаран бараг хүн мэдэйна).

Сэжэдма. Митэб? Уншал даа тэрээнинснэ, юухэнэ һайрхааб?

Митэб. Асарайгылши, Хайдаповна. Нээрээ юун гэшэб энэхэмнай? (Саарһыень абан уншана).

Мэдүүлгэ гэнэ. «Баригдажа байһан шэнэ, үндэр гоё шулуун гэрнүүдэй нэгэндэ заабол намда байра үгэхыетнай эрилтэ хэнэб!

Хайдабай Хандама» гэнэ. Ай, богдо! Яаһан хатуу шанга эрилтэ гэшэб? Хэн бэшээб? Өөрөө бэшээ гүт?

Сэжэдма. Өөрөө, өөрөө бэшээ! Дүрбэн класс эрдэмтэй хүнэй энэшье холбоһонинь хүрөө гэшэб. Тэрэ аймагай түрүүлэгшэ юун гэжэ баталааб?

Митэб (уншана). «Хэрбээб, баймгадаа арга боломжын тон олдохоор шэнги байгаа гэшэб хаань, ошотороо ямар нэгэн таһалгын хубида хүртөөжэ үзөө наа, боломоор байгаа гэшэб ха гэжэ ханагданар».

Хандама. Ойлгостой гү? «Арга боломжо олдохо» гэнэ бээ? Аса наашань! (Митэбхэй мэдүүлгээ нула-таган абана). Ганса Дамдин Бадмаевичай гараа табиһанинь юунһээшье хүсэтэй байха! Бурхаан, бурхан! Энэ будхэнэ түргөөр обхорхоһомни юутэгүй. Түлээн хэрэггүй, зайн гал пезшэнтэй, одоол ханаа амар болохоб!

Сэжэдма. Ванна, туалет байха. Үбэлэй хүйтэндэ хүни газар гүйлтэгүй, жаргаал гэшэб!

Хандама. Дуугай бай! Тэрээнине мэдээ хүн бээб. Уймар хүнөө олооб гэжэ ханаа гүш? Зай, хүрөө! Яаха гэшээб ябаад орхигты. Ниилээд хамжаа, айл болоо зомдн гэнэ бээб? Намһаа нураа, зүбшөөшье бэшэб. Юумыемни абаашаат. Хамаагүй, харамнаагүйб. Гоё байрада орожо абаахадашь шэнэ байдал, стенкэ, сервант юу хээ хяа худалдажа абана аабзаб. Ябагты, ябагты эндэхээ, бу унжагайрагты. Тэрэ шэрээлдэрэн трактораараа шэрээлдээдлэ талингты эндэхээ!

Митэб. Зай, тээд хайшан гэхэб. Ябяа, Сэжэдма! Юушье мэдээгүй, худхаһаар байтарнай үдэшинши наалга дүтэлшэхэ.

(Үргэлжэлэлын хожом гараха).

XVII ЖАРАНАЙ ШОРОЙ ШАРАГШАН ҮХЭР ЖЭЛ

НАМАРАЙ ДУНДА ХАРАГШАН ТАХЯА ПАРА

Буряад лунд	3	4	5	6	7	8	9
Европын лунд	21	22	23	24	25	26	27
Гараг Нэрэ Үдэр	Дабаа Лара повед.	Мягмар Марс вторник	Лагба Меркури среда	Пурбэ Юпитер четверг	Баасан Солдон пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран Воскр.
Үнгэ Үдэр	шаргагшан Могой	сагаан Морин	сагагшан Хонин	хара Бинэн	харагшан Тахья	хүхэ Нохой	хүжлэги Гахай
Мэнгэ	5 шара	4 ногоон	3 хүхэ	2 хара	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан
хуудал	шорой	түмэр	огторгой	уһан	уула	модон	хни

Гарагай 2-то намарай дунда харагшан Тахья харын сентябриин 21 (шэнын 3).

Шарагшан Могой, 5 шара мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр. Хутагын хурса үдэр.

Лусууд ба тэнгэри тахиха, дасан хинд бодхохо, хэргээхэ, арамнайла, хэсэг даллага абаха, сан тахиха, лама болохо, замда мүр гаргаха, нүүдэл хээхэ, эм найруулаха, хүрэнгэ эхээхэ, архи нэрэхэ, гэр байшан бариха, бэри абаха, хурим хээхэ, мал газашань гаргаха, сэргэ хүдэлгэхэ, зээлээр абаха, гэр бүрихэ, тангариг үгэхэ, наад тодор дараха, ном номлоходо найн. Газар хахалха, худалдаа наймаа эрхилхэ, угаал үйлдэхэ, наһа барагшыхэ хүдөө тахиха, гэрэй хуури тахиха, нохой тэжээхэ, худаг малтаха, модо отолхо, ном эхилэн соносохо, холын замда ябаха, шэнэ дэгэл үмдэхэ, эд, юумэ үгэхэ, шарил шатаахада муу.

Хүнэй үһэ абаа наа, эд зөөри элбэгжэхэ, адууна мал үдэхэ.

Гарагай 3-да сентябриин 22 (шэнын 4).

Сагаан Морин, 4 ногоон мэнгын, түмэртэ хуудалтай үдэр. Хутагын хурса үдэр.

Бурханда зальбарха, 8 лусууд тахиха, дээдэ тушаалтадта тангариг үгэхэ, тахилда үгэлгэ үгэхэ, эм найруулаха, модо отолхо, хүн, малыс ханаха, бэри абаха, худалдаа наймаа хээхэ, шэнэ ноһини тахиха, дайсанин дараха, нүхэртэй болохо мэтэдэ найн. Замда гараха, бэрин үйлэнүүдыс тэбшэхэ, наһа барагшыхэ хүдөө тахиха, байра хуури түбхинүүлхэ, мори худалдаха, модо отолхо, хүүгэдыс хүлдэ оруулаха, сэргэ хүдэлгэхэ, хэрүүл тэмсэл хээхэ үйлэнүүдыс хориглоно.

Хүнэй үһэ абабал, бэс махабал, мэдэрэлэй эрхэтэд найжарха.

Гарагай 4-дэ сентябриин 23 (шэнын 5).

Сагагшан Хонин, 3 хүхэ мэнгын, огторгойдо хуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарха, лусууд тахиха, бэшгэ зурхай зураха, дасан дуганай тахил заһаха, гүрэм заһал хээхэ, огторгойн үүдэ сахиха, «Чавдор», «Уһан балин», «Лудор», Лусын балин» үргэхэ, эм залаха, сэх хүнтэй уулзаха, буянай үйлэ бүтээхэ, ном уншаха, замда ябаха, хонинхоо ашаг шэмэ абаха, хото тосхон барижа эхилхэ, мал газашань үгэхэ, ажалшанин абаха, худалдаа хээхэ, бэри абаха, хурим хээхэ, өөрын ажаминаралда туһатай ажал хээхэдо найн. Лама болохо, ном соносохо, хүрэнгэ эхээхэ, мал ханаха, төөнөхэ, сэргэ хүдэлгэхэ, эм найруулаха, үбшэн эмнэжэ эхилхэ, нүүхэ, худалдаа хээхэ, нохой абаха, газар һэндэхэ, харюулга хээхэ, модо отолхо, хубаг татахада сэертэй.

Хүнэй үһэ абаа наа, эд зөөри арьбажаха, үхэр мал үдэхэ.

Гарагай 5-да сентябриин 24 (шэнын 6).

Хара Бишэн, 2 хара мэнгын, уһанда хуудалтай үдэр.

Бурхан, лусууд тахиха, дасан шүтээн бодхохо, санаар олгохо, бэшгэ зурхай зураха, харюулга хээхэ, түмэрөөр урлаха, эм найруулаха, эрдэмдэ хураха, ном соносохо, номлохо, хэлбэхэ, замда ябаха, номын хурал байгуулаха, модо тариха, хүрэнгэ эхээхэ, бэри абаха, түрэхэ, буянай үйлэ бүтээхэ, сэсэрлиг байгуулаха, шэмэг зүүхэ, бүжэг наада тахиха, туг дарсаг хиндүүлхэ, худалдаа хээхэдо найн. Шэнэ хубсаһа эсэхэ, үмдэхэ, эд, мал газашань үгэхэ, сэх гол гаталха, загаһа бариха, тангариг үгэхэ, хүүргэ бариха, хубаг татаха, дайсанин номгодхоходо муу.

Хүнэй үһэ абабал, шэг шарай найжарха.

Гарагай 6-да сентябриин 25 (шэнын 7).

Харагшан Тахья, 1 сагаан мэнгын, уулада хуудалтай үдэр.

Бурханда, лусуудта зальбарха, тахиха, номын үүдэндэ орохо. Очирлүрэвийн харюулга хээхэ, лама болохо, эм найруулаха, замда гараха, эрдэмдэ хураха, шэнэ хубсаһа үмдэхэ, бэри абаха, хурим хээхэ, үзэл үзэхэ, угаал үйлдэхэ, мори, үхэр номгодхохо, байшангай хуури тахиха, гэр бүрихэ, наһа барагшыхэ хүдөө тахихада найн. Нэхэхэ, нүүдэл хээхэ, мал агталха, хурим найр хээхэ, сэх хэрэг үүдэхэ, ном уншаха, худалдаа хээхэ, нялхыс хүлдэ оруулхыс хориглоно.

Хүнэй үһэ абаа наа, хараал шэрээл, арсалдаа хэрүүл, тэмсэл болохо.

Гарагай 7-до сентябриин 26 (шэнын 8). Дүйсэн үдэр.

Хүхэ Нохой, 9 улаан мэнгын, модондо хуудалтай үдэр. «Модон хохимой» үдэр.

Бурханда зальбарха, бурхан, тэнгэри тахиха, дуган шүтээн бодхохо, арамнайла, хэсэг даллага абхуулаха, наһанай буян бүтээхэ, эд, мал абаха, худаг малтаха, модо хуулгаха, хото байшан бариха, хэлсээнэй ажалшанин абаха, урлаха үйлэдэ хуралсаха, суглаха хээхэ, ном заалгаха, шэмэг зүүдхил зүүхэ, һэсы гэр тахихада эсрэг найн. Модо отолхо, тангариг үгэхэ, замда гараха, эхэнэр абаха, хубсаһа эсэхэ, нүүдэл хээхэ, хэрүүл шууя гаргаха мэтыс тэбшэгты, бэри буулгажа, хурьгэ оруулаха болохогүй.

Хүнэй үһэ абабал, наһан утадхагдаха.

Гарагай 1-дэ сентябриин 27 (шэнын 9).

Хүхэгшэн Гахай, 8 сагаан мэнгын, хиндэ хуудалтай үдэр.

Бурханда зальбарал үйлдэхэ, сан табиюулаха, хангал тахиюулаха, нахиюуһанда үгэлгэ үгэхэ, тарни уншаха, харюулга хээхэ, лама болохо, эм найруулаха, адууна мал хургаха, буянай үйлэ бүтээхэ, эрдэм номдо хургаха, замда гараха, худалдаа наймаа хээхэ, хотуу галзуус номгодхохо үйлэнүүдтэ найн. Шэнэ гэр бариха, хүн, малыс ханаха, төөнөхэ, наһа абаха, үгэхэ, наһа барагшын үйлэ үйлдэхэ мэтэдэ муу.

Хүнэй үһэ абаа наа, үбшэн хомор хүрэхэ.

ОТКРЫВАЕТСЯ НОВЫЙ ПРОЕКТ ДЛЯ СМИ

Международный благотворительный Фонд «Дети Мира» приглашает региональные средства массовой информации принять участие в новом проекте «Электронная библиотека», который будет включать в себя размещение журналов и газет различной тематики.

ОСНОВНАЯ цель данного проекта - формирование общей базы периодических изданий, которые будут доступны широкому кругу пользователей. Доступ может быть как по подписке, так и в открытом доступе.

Размещение материалов на сайте электронной библиотеки будет в виде flash-презентаций, которая представляет собой внешний вид издания: есть возможность перелистывать страницы, смотреть вставки видео, частичной анимации вставки ссылок и других функций.

Многие региональные СМИ не имеют возможность содержать полноценный сайт, не имеют возможность заявить о себе. Много материала не помещается в печатное СМИ из-за большого содержания материала.

А благодаря электронной библиотеке можно разместить полную версию материала и не переживать, что материал не поместится. На страничке можно разместить и полное видео выступления руководителя региона или выступление политика, важную видеонews.

С помощью нового проекта редакция может получить полноценное новое СМИ, которое можно не просто прочитать на своем сайте в виде текста и посмотреть картинки, а еще и полистать как настоящую газету или журнал.

В этом проекте есть так называемая «админ панель», в которой самостоятельно, посредством визуального редактора, изменять всю информацию, менять странички, размещать ссылки, банеры, если говорить глобально - журналист может делать все...

Все подробности этого проекта можно узнать по адресу - <http://www.smi.deti-mira.ru/index.php?page=1>.

Тел.: +7(495)995-0340 <mailto:liifocrdeti-rnira.ru>

Сайт проекта - <http://www.smi.deti-mira.ru/>

Почтовый адрес: 125057, Россия, г. Москва, Фонд «Дети Мира» А/Я 47

Официальный сайт Фонда: <http://www.deti-mira.ru>

Веб - канал Фонда: <http://www.deti-mira.ru/rss/>

Благотворительные акции Фонда: <http://www.deti-mira.ru/actions/>

Руководитель проекта: Донченко Артем Константинович E-mail: public@deti-mira.ru SKYPE: artdoncenter

Пресс-служба Президента и Правительства РБ.

ХАЙРАТА НҮХЭРЭЙ, ХҮНДЭТЭ БАГШЫН ДУРАСХААЛДА

Дүшэн жэлдэ үхибүүдыс хургаһан, хүмүүжүүлһэн багшын ажалай ветеран Намжил Бальжиновна Маланханова наһанһаа нүгшэбэ. Гушаад онуудааралдарсолын, мүнгэнэй түлөө бэшэ, харин сэдхэлэйнгээ уряагаар, урдахи уялгаяа мэдэржэ, ерээдүйн хайхан сагай байдал хүсэн ажаһууһан, ажаллаһан үетэнэй нэгэн гээшэл даа. Үлэхэлэн байдал, дайнай болон тэрэнэй һүүлдэхи хүндэ хүшэр жэлнүүдыс бэс дээрээ үзэһэн тэрэ болон үетэн нүхэдэнь Эхэ орондоо дуратай, үнэн сэхэ ханаатай, харюусалгатай ябаха гэжэ оролдодог байгаа.

Түнхэнэй аймагай арадай эрдэм хуралсалай таһагай захиралтаар 1956 ондо Галбайн долоонжэлэй хургуулида эхин классуудай багшаар абтаһан байна. Удаань Таһархайн эхин хургуулине даагшын тушаалда, эхин классуудай талаар районий инспекторээр, Улугбайн эхин хургуулине даагшаар, хожо-

мынь Таһархайн эхин хургуулин директорээр хүдэлөө. Наһанайнгаа амаралтада гараадшыс байхадаа, хургуулида, хүүгэдэй сэсэрлигтэ хүдэлөө, Таһархайн хүдөөгэй соёлой байшангай директорэй тушаалда ажаллаһан байна.

Эдэ бүхы жэлнүүдтэ нютагтаа нитын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулаа. Тэрэ партийна эхин эмхин секретарь байгаа. Республика болон аймаг дотороо мэдээжэ болоһон «Хэнгэргэ» гэхэн арадай аман зохёолой ансамбльда хабаададаг байһан юм.

Намжил Бальжиновна олон жэлдэ үнэн шударгыгаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө «Ажалай ветеран», «1941-1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда габшагай ажалай түлөө», Илалтын 50 жэлэй болон 60 жэлэй ойн баярай медальнуудаар шагнагданхай.

Сергей Сыдыпович хани нүхэртээ хамта табан үхибүүдыс хүмүүжүүлэ, олон аша, зээнэртэй. Талаан бэлигтэй багша, хайн

эхэ, аша зээнэртэйгээ дуратай эжы, нагаса эжы, хэдэн үсын залуушуулай хурган хүмүүжүүлгэшэ байһан энэ хүн тухай гэрэлтэ хайхан дурасхаал манай сэдхэлдэ хэтэ мүнхэдөө үлэхэл.

Суг хүдэлһэн нүхэдэнь, хурагшадэнь, нютагаархидэнь.

Ажалай ветеран, хайрата эсэгэ, үбгэн аба, нагаса, аха

ДОРИЕВ

Даша-Дондок Бадмасвичай

наһа бараһан ушараар корреспондент Бэлигма Орбодосвада, Светлана басагандань, түрэлхидтэнь, дүтын зондо гүнээгэ шаналал гашуудалаа «Буряад үнэн» хэблэлэй байшангай коллектив мэдүүлнэ.

Сентябриин 20-до үглөөнэй 11 саһаа Загарайн аймагай Первомайск тосхондо Советскэ үйлсын 60-дахи гэрһээ хүдөөлүүлгэдэхэ.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директор - ахамад редактор А.Л.АНГАРХАЕВ.
Редактор Г.Х.ДАШЕЕВА

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, Б.Г.БАЛЬЖИРОВ, П.Л.НОСКОВ, М.В.КАЛАШНИКОВ, И.В.СМОЛЯК (Буряад Республикын Правительство), А.С.КОРЕНЕВ, Ц.Б.БАТУЕВ, В.Р.БУЛДАЕВ, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Т.В.САМБЯЛОВА (генеральна директорэй 1-дэхи орлогшо), Д.Б.ГУРОДАРМАЕВА (редакторай орлогшо), С.Б.БАЙМИНОВА (харюусалгата секретарь), В.Г.ГОМБОЕВА, Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, Л.В.ОЧИРОВА, Б.В.БАЛДАНОВ, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.

Манай адрес: 670000, Улаан-Үдэ хото, Каландаришвилиин үйлсэ, 23. Хэблэлэй байшан "Буряад үнэн". E-mail: uncn@mail.ru

Газетэ хэблэлэй 4 хуудалан хэмжээтэй. Индекс 73877. Газетын хэбэг - 6150. Хамтын хэбэг - 30080. Хэблэлдэ тушаагдаһан саг - 17.00.

"Республиканская типография" гэхэн ОАО-до бэлэн диалогитивүүлгэшэ газетэ хэблэгдэ. 670000, Улаан-Үдэ, Борсоной үйлсэ, 13. Директорэй телефон: 21-40-45. Сууло сэт. Б-0165-дахимсертгой оор «Восточно-Сибирское межрегиональное территориальное управление» ФГУ-да бүридхэлдэ абганхай.

Хэблэлэй байшанай телефонуу: генеральна директорэй-ахамад редакторай - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54 (факс), гсн. директорэй 1-дэхи орлогшын - 21-68-08, «Буряад үнэн-Дүхэргэй» редакторай - 21-64-36, «Бурятия» сонинной редакторай - 21-33-61, секретариатай - 21-60-21; таһагууд: экономикын болон политикын - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-54-93; «Морин хуур», «Вершинь» журналнуудай редакци - 21-55-97; залуушуулай, оюутандай ажабайдалай - 21-54-96, «Одон» журналай редакци - 21-68-08; мэдээсэлэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламнын - 21-62-62, коммерческэ ажалай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерин - 21-23-67.

Редакцида ороһон материалнууд шүүмжэлэгдэдэггүй, мүн авторнуудтань бусаагдадаггүй.

Тоонуудай, бодото бэригтануудай, хүнэй, шотатай нэрэнүүдэй бэшлэгс хэзэгайруулаһан ушарга авторнуудын харюусалгатай. Редакцини һанамжа авторайхтай адли бэшэ байжа магад.

Ардан АНГАРХАЕВ

«МҮР БҮХЭМНИ ГЭРЭЛ САСАНА ШЭДИТЭ ҮЙЛЭНҮҮДЭЙ ШЭНХИНЭЭТЭ НУБАРЯАН МЭТЭ...»

ТЭНГЭРИЙН ЗҮЙДЭЛ - ГАЗАРАЙ ЗҮЙДЭЛ

I

Үүр сайна, сайжал байна... Уулын үндэр орьёлдо Улаан дүлэн бурьялна. Үүдэнхээм эхилхэн, Зүүдэнхээм үлэхэн Саб сагаан Саһан толорно.

Түрүүшын саһан... Түмэн бодол ерэхэндэл, Түржэ дэлхэйдэ байһандал, Түүхэтэ юумэн угтаһандал...

Оршон тойрон Сошон айһандал Абяагүй.

Баржагар хуша, нарһад Бамбагар саһа Далбагар мүшэртөө Даажа ядаһандал, Дайда дэлхэйдэ хүгэдэн, Далга болгон хурылһандал, Газарай хубилшаһанда мэгдэн, Гайхан тагнаһан байһандал...

Сайбартана огторгой - Сагаан дэлхэйһээ толотоно гү, Толи болон гэрэлтэнэ гү, Тэнгэри газар хоёрой Тэбэрисэ энэнь болоно гү...

Хүбэн мэтэ Хүбхэгэр саһа махан, Мүрлэн ошоноб. Эрьен харахадаш, Мүр бүхэмни Гэрэл сасана: Гайхамшагта оёдол - Газарай зүйдэл болон, Шэдитэ үйлэнүүдэй Шэнхинээтэ нубарьяан мэтэ, Сэгнэгдээгүй хэрэгүүдэй Гэмшэл соогуур Гэгээршэһэн мэтэ!..

ХЭНГЭРГҮЙН АБЯАН - УРАСХАЛ

I

Хэзээ саһаа Сэдьхэл соом мэлмэрхэн, Сэбэр бодолоор сэсэрхэн, Шулуун дээгүүр шууяһан, Халуун мэдэрэл дуудаһан

Хэнгэргэ, Хэнгэргэ!.. Хэнгэргэ болон Зүрхэн наярдаг бэлэй. Дуурияан, доһолон, Суурияан тарадаг бэлэй.

Наранай туяада носоһондол Нюдэһ наргаан бурьялнаш. Эгээл холо зорһондол, Эрмэлзэл мэтээр бусалнаш.

Парын толо баринхай, Паарал манаар һабанаш. Пайхан сэбэр басаганай Дуран мэтээр яларнаш. Хэнгэргэ, Хэнгэргэ!.. Хэзээ унтарһан һаналыс Хэнгэргын аялгаар һэрэнэш. Улаан нимгэн зүрхыс Уйдхарһаань һэргээнэш.

Сэдьхэлэй гуниглал Нюдэнэй буланда сугларна... Шулуун соогуур урасхал Шуһан мэтээр бурьялна...

II

Сахюур сагаан шулууе Сохин тойроһон урасхал - Үбгэн минни һаншагтал, Үнгэрһэн сагай дурасхал, Хүүен, дүүен ошоһон Хүсэгдэшгүй абьяан лэ, Ууян үшөө ошотоһон Унтаршагүй абьяас лэ...

Сээжэн соо суглуулха Сэнтэй мэдэрэл хаанашьеб... Сахюур сагаан шулууе Сохин бутараад халаашьег...

Панаа алдаад дээрэһээ Пара тонгойн шэртэнэ. Сахюур шулуун тэндэхэнээ Сагаан һаншаг эльбэнэ.

III

Тэнгэрийн нулимсаһаа түрэхэн Тэршээ дошхон урасхаал Үүлэн манаар сүршэһэн Үндэр һарьдагай амисхаал

Жаргал зоболон хубаажа, Жалга болон нураажа, Газар тэнгэри хоёрыс Галабуудта зохёогоош, Юрьес ехэ нэрвезгээр Юртэмсэдэ дохёолоош, Ами һаһан хоёрыс Анха түрүүн тохёогоош, Сэдьхэл ухаан хоёрыс Нэгэл утаһаар орёогоош. Тэрэ холын үндэрһөө Тэбдэн наашаа мушхарнаш Тэнгэрийн ехэ бодолһоо

Уулада сүршэһэн Дуушанай зүрхэн.

Ангаһан талада Адхарһан аадар Сэдьхэлдэмни Сэсэрээ аалам!.. Пүүлшын абьяан - Хуби заяан Зүүдэн болон, Шүүдэр болон Үнгэрөө аалам!..

ТАЛА

I

Элдин һайхан үргэн тала Эхилэгдээгүй ном мэтэ... Эльгэ зүрхэн доһолоод абана.

Гуурһан саарһан тээшэ тэгүүлээд, Зуураа гэнтэ тогтошоно... Агуу зорилгоһоо сухарийһайшана.

Сэдьхэл дайраһан энэздэнэй Гэнтэ таһалдашаһан мэтэ. Таабарита хонхын хэлэнэй Таһараад унашаһан мэтэ...

Гуринха шонын хүнэһэн болохоор хаяал даа.

Далита хүлэгни дабаанай саанаһаа инсагаалаад, Дахинаа хэзээшье эрьежэ эрэхэгүйнь мэдэгдэбэ. Улаан зүрхэн шулуун соогуур мухарьяад, Урагшаа зорһон зүг руугаа мэгдэбэ.

Алдаһан юумэн бусалтагүйгөөр алдагдаа - Анха түрүүшынхисэ дээрмэдэ ороо бэшэб. Нюсэгэн зүрхэтэй нэгэнтэ бэшэ ябагдаа - Дэлхэйн захата дүтлөөшьегүй һаа - тэсэхэб!

IV

Нюдэнэй хараса эрьюулээд, Үнсэгүүдтэнэ соһомоор, Зүрхэнэй омоглон тэгүүлээд, Гүбэсэгүүдтэнэ моһомоор Үргэн таланууд, Үргэн таланууд... Моритой хүниисе хушамаар

VI

Гэгээрэлэй гуламтанууд - Пэргээд бодоо хотонууд, Шоргоолзоной бутанууд, Шулуун хана, ордонгууд... Түмэн зоной шадалыс Түмэртэ шэрээнхэй. Түбиин ехэ аминсэ Бомбонуудта шэнгээнхэй. Арадуудай хубинсэ Ордонгууд шийдхэнэ. Талын үргэн үбсүүе Таһара хэршээд һүйдхэнэ. Ухаан бодол түрэхэдөө Уйтан таһаг соохонол. Угһаа дууша зүрхэндөө Уйдхар эдьхээд - хоһон лэ!..

VII

Агуу ехэ хэмжээнһээ Айна бэшэ ухаамнай. Пүртэй һайхан юумэндэ Пүгэдэнэ бэшэ сэдьхэлнай. Холын хоёр мүшэдыс Холбоод байхаар гэлсээлди. Пара наран хоёрыс Пабагшалаад абаһаа һэдээлди!.. Тала, тинхэдэ одоол Табаг боложо хэлбэлзэн, Хэнэй хургадта тогтоод, Хайшаа хиндэжэ ябанаһи? Табаг дээрэш - төөлэй гү, Тарьяан мандал - табятайб? Ямар хүсэтэ бурхадта Ямба болохоор залаатайб?! Хэды болотор иигэжэ Хэлбэлзэжэ байхаһи?! Хэзээ нэгэ сагта Хүн түрэлтэнэй үлгы һэнши!.. Нюдэнэй хараса эрьюулээд, Үнсэгүүдтэнэ соһомоор... Зүрхэнэй омоглон тэгүүлээд, Гүбэсэгүүдтэнэ моһомоор!..

ГУБИ

Хизаар захагүй сүл губи Хазааргүй морёор гаталжа болохо юм гү. Гансаараа ябаха хүнэй хуби - Аяараа нигээд лэ тэсэхээр юм гү...

Тахын хушуунда бурьялһан шорой Талын уужамда тунаха юм гү... Мүнхэдөө хахасанаһаа инагай шарай

Мүхэхөөр, унтарһаар мартагдаха юм гү...

Үнгэрһэн юумэн үнгэрһөөр үнгэрөө - Үүлэн мэтээр дэгдэн ошоно. Тэнгэри газарай сэнхир хүбөө Тэмтэрэн төөрихөөр манаран оршоно.

Хонгёохон энээдэн - хоһон суурияан, Урихан хараса - холын сахилгаан, Уянхан сэдьхэл - үглөөнэй шүүдэр, Угтаһан найдал - үдэһын һүүдэр.

Заха хизааргүй сүл губи Зогдорто тэмээгээр гаталхаар юм гү... Зоболонто дэлхэйн жама ёһо - Зориглоод ябаа һаа дабахаар юм гү...

Алтан дэлхэйдэ ябаһанай гэршэ - Амиды зүрхэнһөө шуһан дуһана. Унтаржа байһан түүдэгэй элшэ - Үүрэй толонтой тэбэрилдэн унана.

Түби дэлхэйдэ сасарнаш. Альгаа тодон удхажа, Аршаан гэжэ хүртэнэб. Зоболон уйдхар мартажа, Зол жаргал шэбшэнэб. Ухаан сэдьхэл хоёроо Урасхалааршни ябуулнаб. Амин ехэ бодолоо Агаартаһни оршуулнаб Хэнэйшьеб сээжэдэ Хэлтэрхэйн хүрээ гү Пайхан мэдэрэлэй дээжэдэ Толон болоод үлэх гү... Ошон болоод дэгдэжэ, Одон гэгдэн ошохо гү... Энэрхы урин нюдэндэш Элшэ гэнтэ болохохо гү?

АЯЛГА ХҮГЖЭМ - АЯГА СЭРЖЭМ

Тэнгэрийн хаяһаа Түгдэрһэн юумэдэл, Газарай нюрууһаа Гараһан юумэдэл Бужаганан эбхэрһэн, Бурьялан дошхорһон Аадарай үүлэн - Баатарай зүүдэн.

Зуралзаһан сахилгаан, Лужаганан абьяан - Аянга буудал, Палгананан һуудал.

Аялга хүгжэм - Аяга сэржэм

Хоёр һайхан нюдэнэй Понин мэдэрэл асарһан аад, Холодошоһон мэтэ.

Бүтэхэ юумэн Бүхэлээрээ аржышаха бэлэй... Бүтэхэгүй юумэн Сэдьхэлдэ мартагдашаха бэлэй...

II

Жаргалай огтолон орхёод ябашахада, Газарай татасын хүсэн нэмэшэнэл. Гашуун үнэртэй үрмэдэһэн шаралжанда Нюураа дараад хүдэлэнгүй хэбтэшэнэб.

Жаргалай үгыс хэды шаналбашье, Газарай шоройдо бү хушагдаял. Нюдэнэй нулимсаар дүүрэн уһатабашье, Шэхэндээ дайдын шэнхинээ шагнааял.

Аалихан шэнхинээн - хаанашьеб холо... Ажабайдалай хүгжэм болохохо гү? Нарата талын үнсэг дээрэ гү?... Наһанай һүүлшын эрмэг дээрэ гү?

III

Дэлхэйн захата хүрэхөөр дабхяашье хаб - Дээрмэшэд замдамни ушараал даа. Уянхан зүрхыемни улаан нюсэгэндэнэ оруулаад,

Ногоон надхажа һуугаа. Зэбэтэй номын дабхарламаар Зээрэн ангууд хушуураа. Подотой бүргэдэй дали мэтээр Полонго үргэн зэлэрээш. Золтой нэгэнэй эзэлхээр Зоргондоо хэбтэһэн тала бэлэйш! Хаан түрэнүүдэй хилыс Уняар соогоо хайлуулааш. Хүн түрэлтэнэй түүхыс Хурьһэн дээрээ найруулааш!.. Үргэн таланууд, Үргэн таланууд!..

V

Хэды хото хүрэнүүд Үндын эндэ бодоогүйб!.. Хэзээ али сагтаа Үнэнэн тоброг болоогүйб... Харсага хурдан мориндо Ханын шулуун хамаагүй!.. Холын дайдын һалхинда Ордонгууд тулаагүй...

Дүрөө дээрэ үндыгөөд, Мүшэдөөрөө золгохош... Үеһөө үедэ ухаагаа Үльгэрөөрөө залгахаш... Сүлөө сагай дуунуудыс Үзгөөр хэншыс бэшээгүй. Үхөөд ошоһон хүнүүдыс Хүшөө табижа мүнхэлөөгүй... Зэрлиг зонууд гэлсүүлһэн Зэрлгээ талын нүүдэлшэд... Хүрээ хотонууд галдууһан Хурьһэн доро хушуулнад...